Κατὰ Λουκᾶν

Έπειδήπερ¹ πολλοὶ ἐπεχείρησαν² ἀνατάξασθαι³ διήγησιν⁴ περὶ τῶν 1 πεπληροφορημένων⁵ ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθως παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς 2 αὐτόπται⁻ καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξεν κάμοί, παρηκολουθηκότι ³ ἄνωθεν¹ πᾶσιν ἀκριβῶς,¹ καθεξῆς¹ σοι γράψαι, κράτιστε¹ Θεόφιλε,¹ ἵνα 4 ἐπιγνῷς¹ περὶ ὧν κατηχήθης¹ λόγων τὴν ἀσφάλειαν.¹

Έγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου¹⁸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας¹⁹ ἱερεύς²⁰ τις 5 ὀνόματι Ζαχαρίας,²¹ ἐξ ἐφημερίας²² Ἀβιά: καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων²³ ᾿Ααρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.^{24 5}Ἡσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι²⁵ ἐνώπιον 6 τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν²⁶ τοῦ κυρίου

^{\$\}frac{1}{2}\text{insignte}\$, inasmuch as, since.\$\frac{2}{2}\text{ince}\$incomplish fully.\$\frac{6}{1}\text{propose}\$ and the endeavor, attempt.\$\frac{3}{2}\text{anatosoomal}\$ and the endeavor, attempt.\$\frac{1}{2}\text{anatosoomal}\$ and the endea

Κατὰ Λουκάν 1:7

ἄμεμπτοι. Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ 7 ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ 8 θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἐλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι ἐεἰσελθὼν εἰς τὸν 9 ναὸν τοῦ κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἡν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ 10 τοῦ θυμιάματος. ဪ Τοῦ θυμιάματος. ဪ Τοῦ θυμιάματος. ဪ Καὶ ἐταράχθη Ἦ Ζαχαρίας ἱδών, καὶ φόβος 12 ἐπέπεσεν ἐἐπ' αὐτόν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία: 13 διότι ἐεἰσηκούσθη ἡ δέησίς του, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υίόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, 14 καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει ἔν αὐτοῦ χαρήσονται. Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ 15

¹ ἄμεμπτος, blameless. ² καθότι, according as, because. ³ Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ⁴ στεῖρος, barren. ⁵ ἀμφότεροι, both, both of two. ⁶ προβαίνω, go forward, advance. ⁷ ἱερατεύω, be a priest, perform priestly service. ⁸ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ⁹ ἐφημερία, ας, ἡ, division, class (of temple priests). ¹⁰ ἔναντι, before (gen), before. ¹¹ ἔθος, ους, τό, custom. ¹² ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. ¹³ λαγχάνω, chose by lot, receive. ¹⁴ θυμίαω, burn or offer incense, burn incense. ¹⁵ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ¹⁶ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁷ θυμίαμα, τος, τό, incense. ¹⁸ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ¹⁹ ταράσσω, trouble, agitate. ²⁰ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ²¹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ²² ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ²³ διότι, because, on this account. ²⁴ εἰσακούω, listen, hear. ²⁵ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ²⁶ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ²⁷ γέννησις, εως, ἡ, nativity, birth.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:16

κυρίου, καὶ οἶνον¹ καὶ σίκερα² οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται³ ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ πολλοὺς τῶν υίῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ 16 κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν: καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι 17 καὶ δυνάμει Ἡλίου, επιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, έτοιμάσαι τυρίω λαὸν κατεσκευασμένον. Καὶ εἶπεν 18 Ζαχαρίας το προς τον ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; Έγω γάρ εἰμι πρεσβύτης, ^{13} καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ^{14} ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ 19 ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ¹5 ὁ παρεστηκὼς ¹6 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ: καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ 20 ίδού, ἔση σιωπῶν¹⁷ καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι¹⁸ ῆς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ών οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν ^{20} τὸν Ζαχαρίαν: ^{12} καὶ ἐθαύμαζον ^{21} ἐν 21

¹οἴνος, ου, ὁ, wine. ²σίκερα, τό, beer, liquor. ³πλήθω, fill. ⁴κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ⁵ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁶προέρχομαι, go in front, precede. ⁷Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁸ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ⁹φρόνησις, εως, ἡ, way of thinking, insight. ¹⁰ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹¹ κατασκευάζω, prepare, build. ¹²Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ¹³πρεσβύτης, ου, ὁ, old man. ¹⁴προβαίνω, go forward, advance. ¹⁵Γαβριήλ, ὁ, Gabriel. ¹⁶παρίστημι, be present, stand by. ¹⁷σιωπάω, be silent, keep silence. ¹⁸ἄχρι, as far as, up to (gen). ¹⁹ἀντί, instead of, in place of. ²⁰προσδοκάω, wait for, look for. ²¹θαυμάζω, am amazed, marvel at.

Κατὰ Λουκάν 1:22

τῷ χρονίζειν¹ αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.² Ἐξελθών δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς: καὶ 22 ἐπέγνωσαν³ ὅτι ὀπτασίαν⁴ ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ:² καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων⁵ αὐτοῖς, καὶ διέμενεν⁴ κωφός. Ἦπὶ ἐγένετο, ὡς ἐπλήσθησαν⁵ αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας² 23 αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ 24 περιέκρυβεν έαυτὴν μῆνας πέντε, ένεγουσα ὅτι Οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ 25 κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

Έν δὲ τῷ μηνὶ¹³ τῷ ἔκτῳ¹⁹ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ²⁰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν 26 τῆς Γαλιλαίας, ἡ ὄνομα Ναζαρέτ,²¹ πρὸς παρθένον²² μεμνηστευμένην²³ ἀνδρί, ῷ 27 ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυίδ: καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου²² Μαριάμ. Καὶ 28 εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπεν, Χαῖρε, κεχαριτωμένη:²⁴ ὁ κύριος μετὰ

¹χρονίζω, spend or take time, delay. ²ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ³ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁴ὁπτασία, ας, ἡ, vision, supernatural appearance. ⁵διανεύω, make a sign, nod continually. ⁶διαμένω, remain, continue. ⁷κωφός, deaf, dumb. ⁸πλήθω, fill. ⁹λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹⁰συλλαμβάνω, take, conceive. ¹¹ Έλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ¹²περικρύπτω, conceal, hide. ¹³μήν, ὁ, month, certainly. ¹⁴πέντε, five, 5. ¹⁵ οὕτως, thus, so. ¹⁶ἐπεῖδεν, looked upon, regarded. ¹⁷ἀφαιρέω, take away, smite off. ¹⁸ὄνειδος, ους, τό, disgrace, reproach. ¹⁹ἕκτος, sixth. ²⁰ Γαβριήλ, ὁ, Gabriel. ²¹ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ²²παρθένος, ου, ἡ, virgin. ²³μηστεύω, ask in marriage. ²⁴χαριτόω, bestow favor on, favor highly.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:29

σοῦ, εὐλογημένη ^{1} σὰ ἐν γυναιζίν. Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ^{2} ἐπὶ τῷ λόγω αὐτοῦ, 29 καὶ διελογίζετο ^{3} ποταπὸς ^{4} εἴη ὁ ἀσπασμὸς ^{5} οὕτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῆ, 30 Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ: εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. Καὶ ἰδού, συλλήψη ἐν 31 γαστρί, καὶ τέξη υίον, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὖτος ἔσται 32μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται: καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δ αυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει επὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, 33 καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, 34 Π ῶς ἔσται τοῦτο, ἐπει ^{12} ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν 35 αὐτῆ, Π νεῦμα ἄγιον ἐπελεύσεται ^{13} ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ^{9} ἐπισκιάσει ^{14} σοι: διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἄγιον κληθήσεται υίὸς θεοῦ. Καὶ ἰδού, Ἐλισάβετ ή 36 συγγενής ^{16} σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα ^{6} υἱὸν ἐν γήρει ^{17} αὐτῆς: καὶ οὧτος μὴν ^{15} εκτος ¹⁹ ἐστὶν αὐτῆ τῆ καλουμένη στείρα. ²⁰ Ότι οὐκ ἀδυνατήσει ²¹ παρὰ τῷ θεῷ 37

¹ εὐλογέω, bless. ² διαταράσσω, trouble greatly, agitate. ³ διαλογίζομαι, debate, reason. ⁴ ποταπός, what kind of? what type of? ⁵ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ⁶ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁷ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ⁸ τίκτω, give birth to, bear. ⁹ ὕψιστος, highest, most high. ¹⁰ βασιλεύω, reign, rule. ¹¹ τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹² ἐπεί, when, since. ¹³ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹⁴ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ¹⁵ Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ¹⁶ συγγενής, kindred, relative. ¹⁷ γῆρας, ρως, τό, old age. ¹⁸ μήν, ὁ, month, certainly. ¹⁹ ἔκτος, sixth. ²⁰ στεῖρος, barren. ²¹ ἀδυνατέω, be unable, be impossible.

Κατὰ Λουκᾶν 1:38

πᾶν ἡῆμα. Εἶπεν δὲ Μαριάμ, Ἰδού, ἡ δούλη¹ κυρίου: γένοιτό μοι κατὰ τὸ ἡῆμά 38 σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Άναστάσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν² μετὰ 39 σπουδῆς,³ εἰς πόλιν Ἰούδα,⁴ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου,⁵ καὶ 40 ἡσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν 41 τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος² ἐν τῆ κοιλίᾳ¹ αὐτῆς: καὶ ἐπλήσθη¹ πνεύματος ἀγίου ἡ Ἐλισάβετ, καὶ ἀνεφώνησεν² φωνῆ μεγάλη, καὶ εἶπεν, 42 Εὐλογημένη³ σὰ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος¹ ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας¹ σου. 43 Καὶ πόθεν¹ μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθη ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρός με; Ἰδοὰ γάρ, ὡς 44 ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὧτά¹ μου, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος² ἐν ἀγαλλιάσει¹ ἐν τῆ κοιλία;¹ μου. Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται 45 τελείωσις¹ τοῖς λελαλημένοις αὐτῆ παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπεν Μαριάμ, 46

¹ δούλη, ης, ἡ, female slave, bondwoman. ² ὀρεινός, hill country, mountainous. ³ σπουδή, ῆς, ἡ, haste, diligence. ⁴ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ⁵ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ⁶ Ἐλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth, ⁷ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ⁸ σκιρτάω, leap, leap for joy. ⁹ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ¹⁰ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ¹¹ πλήθω, fill. ¹² ἀναφωνέω, cry out, call out. ¹³ εὐλογέω, bless. ¹⁴ πόθεν, from where? whence. ¹⁵ οὖς, ους, τό, ear. ¹⁶ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ¹⁷ τελείωσις, εως, ἡ, perfection, fulfillment.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:47

Μεγαλύνει¹ ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ ἠγαλλίασεν² τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ 47 τῷ σωτῆρί³ μου. "Οτι ἐπέβλεψεν⁴ ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν⁵ τῆς δούλης⁶ αὐτοῦ. Ἰδοὺ 48 γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν⁻ με πᾶσαι αἱ γενεαί.ఄ "Ότι ἐποίησέν μοι 49 μεγαλεῖα² ὁ δυνατός,¹⁰ καὶ ἄγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἔλεος¹¹ αὐτοῦ εἰς 50 γενεὰς⁶ γενεῶνఠ τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησεν κράτος¹² ἐν βραχίονι¹³ αὐτοῦ: 51 διεσκόρπισεν¹⁴ ὑπερηφάνους¹⁵ διανοίᾳ¹⁶ καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλεν¹⁻ δυνάστας¹δ 52 ἀπὸ θρόνων, καὶ ΰψωσεν¹⁰ ταπεινούς.²⁰ Πεινῶντας²¹ ἐνέπλησεν²² ἀγαθῶν, καὶ 53 πλουτοῦντας²³ ἐξαπέστειλεν²⁴ κενούς.²⁵ Ἀντελάβετο²⁶ Ἰσραὴλ παιδὸς² αὐτοῦ, 54 μνησθῆναι²δ ἐλέους,¹¹ καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ 55 καὶ τῷ σπέρματι²⁰ αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

¹ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ² ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ³ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ⁴ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for. ⁵ ταπείνωσις, εως, ἡ, humiliation, humble state. ⁶ δούλη, ης, ἡ, female slave, bondwoman. ⁷ μακαρίζω, consider blessed, happy. ⁸ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ⁹ μεγαλεῖος, greatness, magnificense. ¹⁰ δυνατός, powerful, possible. ¹¹ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹² κράτος, ους, τό, power, dominion. ¹³ βραχίων, ονος, ὁ, arm, strength. ¹⁴ διασκορπίζω, scatter, separate. ¹⁵ ὑπερήφανος, arrogant, haughty. ¹⁶ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ¹⁷ καθαιρέω, take down, pull down. ¹⁸ δυνάστης, ου, ὁ, ruler, sovereign. ¹⁹ ὑψόω, lift up, exalt. ²⁰ ταπεινός, humble, downcast. ²¹ πεινάω, hunger, am hungry. ²² ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ²³ πλουτέω, be rich, become rich. ²⁴ ἔξαποστέλλω, send forth. ²⁵ κενός, empty, vain. ²⁶ ἀντιλαμβάνομαι, help, take part in. ²⁷ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²⁸ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²⁹ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring.

Κατὰ Λουκάν 1:56

"Εμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῆ ώσεὶ μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον 56 αὐτῆς.

Τῆ δὲ Ἐλισάβετ¹ ἐπλήσθη¹ ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υίον. Καὶ 57 ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος θα αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῆ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῆ ὀγδόη ἡμέρα, 59 ἤλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον: καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ 60 κληθήσεται Ἰωάννης. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν ὅτι Οὐδείς ἐστιν ἐν τῆ συγγενεία 61 σου ὅς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἄν 62 θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. Καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν, λέγων, Ἰωάννης 63 ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ: καὶ ἐθαύμασαν πάντες. Ἀνεώχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ 64 παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. Καὶ ἐγένετο 65

¹ ώσεί, like, about. ² μήν, ὁ, month, certainly. ³ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁴ Ἐλισάβετ, ἡ, Elisabeth, Elisabeth, ⁵ πλήθω, fill. ⁶ τίκτω, give birth to, bear. ⁷ περίοικος, ου, ὁ, living around, in the neighborhood. ⁸ συγγενής, kindred, relative. ⁹ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁰ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹¹ συγχαίρω, rejoice with. ¹² ὄγδοος, eighth. ¹³ περιτέμνω, circumcise, circumcise. ¹⁴ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ¹⁵ συγγένεια, ας, ἡ, kinship, relatives. ¹⁶ ἐννεύω, nod, make signs. ¹⁷ πινακίδιον, ου, τό, tablet for writing. ¹⁸ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁹ παραχρῆμα, immediately, instantly. ²⁰ εὐλογέω, bless.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:66

ἐπὶ πάντας φόβος¹ τοὺς περιοικοῦντας² αὐτούς: καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ³ τῆς Ἰουδαίας⁴ διελαλεῖτο⁵ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ 66 ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες, Τί ἄρα⁴ τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἀγίου, καὶ προεφήτευσεν, 67 λέγων, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν 68 λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ 69 Δαυὶδ τοῦ παιδὸς ἀὐτοῦ – καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' 70 αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ – σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων 71 τῶν μισούντων ἡμᾶς: ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ 72 μνησθῆναι διαθήκης ἀγίας αὐτοῦ, ὅρκον ὁρκον τον ἄμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν 73

¹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ² περιοικέω, be in the neighborhood of. ³ δρεινός, hill country, mountainous. ⁴ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁵ διαλαλέω, discuss, converse together. ⁶ ἄρα, so? (introduces a question). ⁷ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ⁸ πλήθω, fill. ⁹ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁰ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ¹¹ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹² λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ¹³ κέρας, ατος, τό, horn. ¹⁴ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ¹⁵ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁶ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁷ μισέω, hate, detest. ¹⁸ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹⁹ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²⁰ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ²¹ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ²² ὀμνύω, swear, take an oath.

Κατὰ Λουκάν 1:74

Byzantine NT

πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν² ἡμῶν 74 ἡυσθέντας, λατρεύειν ἀὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνη ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας 75 τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σύ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήση: 76 προπορεύση γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ: τοῦ δοῦναι 77 γνῶσιν οσωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἐμαρτιῶν αὐτῶν, διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἶς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, ἐπιφᾶναι 79 τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾳ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν²² καὶ ἐκραταιοῦτο²³ πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις²⁴ ἔως 80 ἡμέρας ἀναδείξεως²⁵ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

¹ ἀφόβως, fearlessly. ² ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ³ ῥύομαι, rescue, save. ⁴λατρεύω, serve, worship. ⁵ ὁσιότης, ητος, ἡ, piety, holiness. ⁶ ΰψιστος, highest, most high. ⊓προπορεύομαι, go on before, precede. ⊓πρό, before (gen), before. 9 ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁰ γνῶσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹¹ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ¹² ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹³ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ¹⁴ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹⁵ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹⁶ ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ¹⊓ ΰψος, ους, τό, height, heaven. ¹⁵ ἐπιφαίνω, appear, shine. ¹⁰ σκότος, ους, τό, darkness. ²⁰ σκιά, ᾶς, ἡ, shadow, thick darkness. ²¹ κατευθύνω, lead, direct. ²² ἀὐξάνω, cause to grow, increase. ²³ κραταιόω, strengthen, confirm. ²⁴ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²⁵ ἀνάδειξις, εως, ἡ, commissioning, installation.

Byzantine NT Κατὰ Λουκάν 2·2

Έγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἑξῆλθεν δόγμα¹ παρὰ Καίσαρος² Αὐγούστου, 2 ἀπογράφεσθαι⁴ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.⁵ Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ⁶ πρώτη ἐγένετο 2 ἡγεμονεύοντος² τῆς Συρίας⁵ Κυρηνίου.' Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι,⁴ ³ ἔκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ ⁴ πόλεως Ναζαρέτ,¹⁰ εἰς τὴν Ἰουδαίαν,¹¹ εἰς πόλιν Δαυίδ, ἥτις καλεῖται Βηθλέεμ,¹² διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἑξ οἴκου καὶ πατριᾶς¹³ Δαυίδ, ἀπογράψασθαι⁴ σὺν Μαριὰμ 5 τῆ μεμνηστευμένη¹⁴ αὐτῷ γυναικί, οὔση ἐγκύῳ.¹⁵ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς 6 ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν¹⁶ αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν¹ˇ αὐτήν. Καὶ ἔτεκεν¹ˇ τὸν υἱὸν αὐτῆς 7 τὸν πρωτότοκον,¹⁵ καὶ ἐσπαργάνωσεν¹⁰ αὐτόν, καὶ ἀνέκλινεν²⁰ αὐτὸν ἐν τῆ φάτνη,²¹ διότι²² οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.²³

¹ δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ² Καΐσαρ, ος, ὁ, Caesar. ³ Αὕγουστος, ου, ὁ, Augustus. ⁴ ἀπογράφω, register, enroll. ⁵ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁶ ἀπογραφή, ῆς, ἡ, census, registration. ⁷ ἡγεμονεύω, be governor, rule. ⁸ Συρία, ας, ἡ, Syria. ⁹ Κυρήνιος, ου, ὁ, Quirinius. ¹⁰ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹¹ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹² Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem. ¹³ πατριά, ᾶς, ἡ, lineage, family. ¹⁴ μνηστεύω, ask in marriage. ¹⁵ ἔγκυος, pregnant. ¹⁶ πλήθω, fill. ¹⁷ τίκτω, give birth to, bear. ¹⁸ πρωτότοκος, first-born. ¹⁹ σπαργανόω, wrap in cloths. ²⁰ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ²¹ φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ²² διότι, because, on this account. ²³ κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn.

Κατὰ Λουκᾶν 2:8

Καὶ ποιμένες¹ ἤσαν ἐν τῆ χώρα² τῆ αὐτῆ ἀγραυλοῦντες³ καὶ φυλάσσοντες⁴ 8 φυλακὰς⁵ τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην⁰ αὐτῶν. Καὶ ἰδού, ἄγγελος κυρίου 9 ἐπέστη⁻ αὐτοῖς, καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν⁵ αὐτούς: καὶ ἐφοβήθησαν φόβον⁰ μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε: ἰδοὺ γάρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν 10 χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ: ὅτι ἐτέχθη¹⁰ ὑμῖν σήμερον¹¹ σωτήρ,¹² 11 ὅς ἐστιν χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον: εὑρήσετε 12 βρέφος¹³ ἐσπαργανωμένον,¹⁴ κείμενον¹⁵ ἐν φάτνη.¹⁶ Καὶ ἐξαίφνης¹⁻ ἐγένετο σὺν 13 τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος¹ఠ στρατιᾶς¹⁰ οὐρανίου,²⁰ αἰνούντων²¹ τὸν θεόν, καὶ λεγόντων, 14 Δόξα ἐν ὑψίστοις²² θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη: ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.²⁵

¹ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ²χώρα, ας, ἡ, land, region. ³ἀγραιλέω, live outdoors. ⁴φυλάσσω, guard, keep. ⁵φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁶ποίμνη, ης, ἡ, flock. ⁷ἐφίστημι, stand over, come upon. ⁸περιλάμπω, shine around. ⁹φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁰τίκτω, give birth to, bear. ¹¹σήμερον, today, now. ¹²σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ¹³βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ¹⁴σπαργανόω, wrap in cloths. ¹⁵ κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁶φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ¹⁷ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ¹⁸πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁹στρατιά, ᾶς, ἡ, host, army. ²⁰οὐράνιος, heavenly, in heaven. ²¹ αἰνέω, praise. ²² ὕψιστος, highest, most high. ²³εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will.

Ryzantine NT

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι 15 οἱ ποιμένες¹ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν² δηὰ ἔως Βηθλέεμ,⁴ καὶ ἔδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὁ ὁ κύριος ἐγνώρισεν⁵ ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, 6 16 καὶ ἀνεῦρον⁻ τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον² ἐν τῆ φάτνη. 10 Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς 17 περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν 18 λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει 19 τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῆ καρδία αὐτῆς. Καὶ ὑπέστρεψαν ὁ οἱ 20 ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

¹ ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ² διέρχομαι, cross over, pass through. ³ δή, also, indeed. ⁴ Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem. ⁵ γνωρίζω, make known, declare. ⁶ σπεύδω, hasten, urge on. ⁷ ἀνευρίσκω, find out, look for. ⁸ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ⁹ κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁰ φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ¹¹ διαγνωρίζω, tell abroad, make known. ¹² θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹³ συντηρέω, preserve, treasure. ¹⁴ συμβάλλω, discuss, consider. ¹⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁶ αἰνέω, praise.

Κατὰ Λουκάν 2:21

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν¹ ἡμέραι ὀκτω² τοῦ περιτεμεῖν³ αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα 21 αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ⁴ τοῦ συλληφθῆναι⁵ αὐτὸν ἐν τῆ κοιλίᾳ.6

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν¹ αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον 22 Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ κυρίῳ – καθὼς 23 γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν¹ διανοῖγον¹ μήτραν¹² ἄγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται – καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν¹³ κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου, 24 Ζεῦγος¹⁴ τρυγόνων¹⁵ ἢ δύο νεοσσοὺς¹⁶ περιστερῶν.¹ Καὶ ἰδού, ἦν ἄνθρωπος ἐν 25 Ἱερουσαλήμ, ῷ ὄνομα Συμεών,¹ καὶ ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος καὶ εὐλαβής,¹ προσδεχόμενος² παράκλησιν²¹ τοῦ Ἱσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἄγιον ἐπ' αὐτόν. 26 Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον²² ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν

¹πλήθω, fill. ² δκτώ, eight, 8. ³ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ⁴πρό, before (gen), before. ⁵συλλαμβάνω, take, conceive. ⁶κοιλία, ας, ή, belly, womb. ⁷καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ⁸ ἀνάγω, lead up, restore. ⁹παρίστημι, be present, stand by. ¹⁰ ἄρσην, male. ¹¹ διανοίγω, open up completely, open fully. ¹² μήτρα, ας, ή, womb. ¹³ θυσία, ας, ή, sacrifice. ¹⁴ ζεῦγος, ους, τό, yoke, team. ¹⁵ τρυγών, όνος, ή, small pigeon, turtledove. ¹⁶ νεοσσός, ό, young bird, young one. ¹⁷ περιστερά, ᾶς, ή, dove. ¹⁸ Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon. ¹⁹ εὐλαβής, devout, God-fearing. ²⁰ προσδέχομαι, receive, wait for. ²¹ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ²² χρηματίζω, instruct, reveal.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 2:27

θάνατον πρὶν $\mathring{\eta}$ ἴδη τὸν χριστὸν κυρίου. Καὶ $\mathring{\eta}\lambda\theta$ εν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν: 27 καὶ ἐν τῶ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον ^{4} τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας ^{5} 28 αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν τὸν θεόν, καὶ εἶπεν, Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, 29 δέσποτα, ^{7} κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ: ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν ^{s} σου, δ ήτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν: Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν 31 έθνων, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ίσραήλ. Καὶ ἦν Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ 33 θαυμάζοντες έπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς 34 Συμεών, 12 καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδού, οὖτος κεῖται 3 εἰς πτῶσιν ^{14} καὶ ἀνάστασιν ^{15} πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον: καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ^{17} ρομφαία: ^{18} ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν 35 έκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. ^{20} Καὶ ἦν Άννα ^{21} προφῆτις, ^{22} θυγάτηρ ^{23} 36

¹πρίν, before, formerly. ²εἰσάγω, lead in, bring in. ³γονεύς, έως, ό, parent. ⁴ἐθίζω, accustom. ⁵ἀγκάλη, ης, ἡ, arm. ⁶εὐλογέω, bless. ⁷δεσπότης, ου, ό, master, lord. ⁸σωτήριος, saving, bringing salvation. ⁹ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁰ἀποκάλυψις, εως, ἡ, revelation, unveiling. ¹¹θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹²Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon. ¹³κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁴πτώσις, εως, ἡ, fall, falling. ¹⁵ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ¹⁶ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁷διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁸ῥομφαία, ας, ἡ, sword, piercing grief. ¹⁹ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ²⁰διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ²¹ Ἅννα, ας, ἡ, Anna. ²²προφήτις, ιδος, ἡ, prophet, prophetess. ²³θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter.

Κατὰ Λουκάν 2:37

Φανουήλ, ^{1} ἐκ φυλῆς ^{2} Ἀσήρ ^{3} – αὕτη προβεβηκυῖα ^{4} ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη ^{5} μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας ^{6} αὐτῆς, καὶ αὕτη χήρα ^{7} ὡς ἐτῶν ^{5} 37 ὀγδοήκοντα ^{8} τεσσάρων ^{9} – ἡ οὐκ ἀφίστατο ^{10} ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις ^{11} καὶ δεήσεσιν ^{12} λατρεύουσα ^{13} νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη αὐτῆ τῆ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ^{14} 38 ἀνθωμολογεῖτο ^{15} τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις ^{16} λύτρωσιν ^{17} ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ^{18} ἄπαντα ^{19} τὰ κατὰ τὸν νόμον 39 κυρίου, ὑπέστρεψαν ^{20} εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέτ. ^{21}

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν, ^{22} καὶ ἐκραταιοῦτο ^{23} πνεύματι, πληρούμενον σοφίας: καὶ ^{40} χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

¹ Φανουήλ, ὁ, Phanuel. ² φυλή, ῆς, ἡ, tribe, race. ³ Ἀσήρ, ὁ, Asher. ⁴ προβαίνω, go forward, advance. ⁵ ἔτος, ους, τό, year. ⁶ παρθενία, ας, ἡ, virginity. ⁷ χήρα, ας, ἡ, widow. ⁸ ὀγδοήκοντα, eighty, 80. ⁹ τέσσαρες, four, 4. ¹⁰ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹¹ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ¹² δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹³ λατρεύω, serve, worship. ¹⁴ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁵ ἀνθομολογέομαι, praise, give thanks. ¹⁶ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁷ λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ¹⁸ τελέω, finish, fulfill. ¹⁹ ἄπας, each, every. ²⁰ ὑποστρέφω, return, turn back. ²¹ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ²² αὐξάνω, cause to grow, increase. ²³ κραταιόω, strengthen, confirm.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:41

 $oxdot{
m K}$ αὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς $^{^1}$ αὐτοῦ κατ' ἔτος $^{^2}$ εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ $^{^3}$ τοῦ $oxdot{\Pi}$ άσχα. $^{^4}$ Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν ^{2} δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος 42τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, 43ύπέμεινεν⁸ Ἰησοῦς ὁ παῖς² ἐν Ἱερουσαλήμ: καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ: νομίσαντες οδὲ αὐτὸν ἐν τῆ συνοδία είναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ 44 ανεζήτουν¹² αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν¹³ καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς: καὶ μὴ εὑρόντες 45αὐτόν, ὑπέστρεψαν ^{7} εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ ^{3} 46 ήμέρας τρεῖς εὖρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ 47 άκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῆ συνέσει ^{17} καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν ^{18} αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες ^{48} αὐτὸν ἐξεπλάγησαν: καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Τέκνον, τί έποίησας ήμιν ούτως; 20 Ἰδού, ὁ πατήρ σου κάγω ὀδυνώμενοι 21 ἐζητοῦμέν σε. 49

¹γονεύς, έως, ό, parent. ²ἔτος, ους, τό, year. ³ἔορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ⁴πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁵ἔθος, ους, τό, custom. ⁶τελειόω, fill, fulfill. ⁷ὑποστρέφω, return, turn back. ⁸ὑπομένω, tarry, endure. ⁹παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁰νομίζω, suppose, think. ¹¹συνοδία, ας, ἡ, caravan, company traveling together. ¹²ἀναζητέω, look, search. ¹³συγγενής, kindred, relative. ¹⁴γνωστός, known, acquaintance. ¹⁵καθέζομαι, sit down, am sitting. ¹⁶ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹⁷σύνεσις, εως, ἡ, understanding, insight. ¹⁸ἀπόκρισις, εως, ἡ, answer, reply. ¹⁹ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ²⁰οὕτως, thus, so. ²¹ὁδυνάω, torment, pain.

Κατὰ Λουκᾶν 2:50

Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; Οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν¹ τὸ ῥῆμα ὁ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ 50 κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ:² καὶ ἦν ὑποτασσόμενος³ αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει⁴ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῆ καρδία αὐτῆς.

Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ^{5} σοφία καὶ ἡλικία, ^{6} καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις. 52

Έν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτω τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, 3 ἡγεμονεύοντος Ποντίου Λιλάτου τῆς Ἰουδαίας, 4 καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, 6 Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ἡῆμα θεοῦ ἐπὶ 2 Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου τὸν ἐν τῆ ἐρήμω.

¹συνίημι, understand, consider. ²Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ³ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ⁴ διατηρέω, keep free of, keep safe. ⁵προκόπτω, proceed, advance. ⁶ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ⁷ ἔτος, ους, τό, year. ⁸ πεντεκαιδέκατος, fifteenth. ⁹ ἡγεμονία, ας, ἡ, rule, management. ¹⁰Τιβέριος, ου, ὁ, Tiberius. ¹¹ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹² ἡγεμονεύω, be governor, rule. ¹³ Πόντιος, ου, ὁ, Pontius. ¹⁴ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁵ τετραρχέω, rule over as a tetrarch. ¹⁶ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁷ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ¹⁸ Ἰτουραῖος, Ituraea, Ituraean. ¹⁹ Τραχωνῖτις, ιδος, ἡ, Trachonitis. ²⁰ χώρα, ας, ἡ, land, region. ²¹ Λυσανίας, ου, ὁ, Lysanias. ²² Ἅννας, α, ὁ, Annas. ²³ Καϊάφας, α, ὁ, Caiaphas. ²⁴ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ²⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 3:4

περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν άμαρτιών: ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, 4 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου: εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται: καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι λείς ὁδοὺς λείας: καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.

"Ελεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις²⁰ ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, Γεννήματα²¹ 7 ἐχιδνῶν,²² τίς ὑπέδειξεν²³ ὑμῖν φυγεῖν²⁴ ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;²⁵ Ποιήσατε 8 οὖν καρποὺς ἀξίους²⁶ τῆς μετανοίας:⁴ καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. "Ηδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη²⁷ πρὸς τὴν ῥίζαν²⁸ τῶν 9

¹περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ²Τορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ³ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁴ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁵ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁶ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ⁷Ήσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ⁸ βοάω, cry aloud, shout. ⁹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁰ έτοιμάζω, prepare, make ready. ¹¹ εὐθύς, immediately, at once. ¹² τρίβος, ου, ἡ, beaten track, path. ¹³ φάραγξ, αγγος, ἡ, ravine, chasm. ¹⁴ βουνός, οῦ, ὁ, hill, hillock. ¹⁵ ταπεινόω, humble, humiliate. ¹⁶ σκολιός, crooked, unscrupulous. ¹⁷ τραχύς, rough, uneven. ¹⁸ λεῖος, smooth, level. ¹⁹ σωτήριος, saving, bringing salvation. ²⁰ ἔκπορεύομαι, go out, come out. ²¹ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ²² ἔχιδνα, ης, ἡ, viper, serpent. ²³ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ²⁴ φεύγω, flee, escape. ²⁵ ὀργἡ, ῆς, ἡ, wrath, anger. ²⁶ ἄξιος, worthy, deserving. ²⁷ ἀξίνη, ης, ἡ, axe. ²⁸ ρίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root.

Κατὰ Λουκᾶν 3:10

δένδρων κείται: παν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὅχλοι λέγοντες, Τί οὖν ποιήσομεν; 10 ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, Ὁ ἔχων δύο χιτώνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι: καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. Ἡλθον δὲ καὶ τελώναι βαπτισθῆναι, καὶ 12 εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδὲν 13 πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ 14 στρατευόμενοι, λέγοντες, Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε: καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

Προσδοκώντος δε τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις 15 αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης, 16 ἄπασιν λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς: ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου,

¹ δένδρον, ου, τό, tree. ² κεῖμαι, lie, be laid. ³ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ⁴ χιτών, ῶνος, ὁ, tunic, garment. ⁵ μεταδίδωμι, give a share of, share. ⁶ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ⁷ ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁸ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁹ διατάσσω, command, give orders to. ¹⁰ πράσσω, do, perform. ¹¹ στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ¹² διασείω, extort, blackmail. ¹³ συκοφαντέω, acuse falsely, defraud. ¹⁴ ἀρκέω, assist, suffice. ¹⁵ ὀψώνιον, ου, τό, compensation, wages. ¹⁶ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁷ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁸ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁹ ἄπας, each, every. ²⁰ ἰσχυρός, strong, mighty.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 3:17

οὖ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς¹ λῦσαι² τὸν ἱμάντα³ τῶν ὑποδημάτων⁴ αὐτοῦ: αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί: οὖ τὸ πτύον⁵ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ 17 διακαθαριεῖ⁶ τὴν ἄλωνα⁻ αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον⁵ εἰς τὴν ἀποθήκην² αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον¹⁰ κατακαύσει¹¹ πυρὶ ἀσβέστῳ.¹²

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἔτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν: ὁ δὲ Ἡρῷδης 13 ὁ 18 τετράρχης, 14 ἐλεγχόμενος 15 ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρῷδιάδος 16 τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῷδης, 13 20 προσέθηκεν 17 καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, καὶ κατέκλεισεν 18 τὸν Ἰωάννην ἐν τῆ φυλακῆ. 19

¹ ίκανός, sufficient, able. ²λύω, untie, loose. ³ ἱμάς, άντος, ό, thong, strap. ⁴ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ⁵ πτύον, ου, τό, winnowing fork. ⁶ διακαθαρίζω, clean out, cleanse thoroughly. ⁷ ἄλων, ος, ἡ, threshing floor. ⁸ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ⁹ ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ¹⁰ ἄχυρον, ου, τό, chaff. ¹¹ κατακαίω, burn up, consume entirely. ¹² ἄσβεστος, unquenchable, inextinguishable. ¹³ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁴ τετράρχης, ου, ὁ, tetrarch. ¹⁵ ἐλέγχω, convict, reprove. ¹⁶ Ἡρωδιάς, άδος, ἡ, Herodias. ¹⁷ προστίθημι, add, add to. ¹⁸ κατακλείω, shut up, lock up. ¹⁹ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison.

Κατὰ Λουκᾶν 3:21

Έγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἄπαντα¹ τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ 21 προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον 22 σωματικῷ² εἴδει³ ώσεὶ⁴ περιστερὰν⁵ ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν, Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.6

Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὢν – ὡς ἐνομίζετο – 23 υἰὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλί, τοῦ Ματθάτ, τοῦ Λευϊ, τοῦ Μελχί, τοῦ Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἰμως, τοῦ Ναούμ, τοῦ Ἐσλί, τοῦ Ναγγαί, 25 τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεϊ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωανάν, 26 τοῦ Ῥησά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρί, τοῦ Μελχί, τοῦ 28 Ἰωρείμ, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλμωδάμ, τοῦ Τοῦ Ἰμοσήφ, τοῦ Ἰωσή, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ 29 Ἰωρείμ, τοῦ Ματθάτ, τοῦ Λευϊ, τοῦ Συμεών, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ 30

¹ἄπας, each, every. ²σωματικός, bodily, corporeal. ³εἴδος, ους, τό, form, sight. ⁴ώσεί, like, about. ⁵περιστερά, ᾶς, ἡ, dove. ⁶εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁷ἔτος, ους, τό, year. ⁸τριάκοντα, thirty, 30. ⁹νομίζω, suppose, think. ¹⁰Ήλί, ὁ, Heli. ¹¹Ματθάτ, ὁ, Matthat. ¹²Λευῖ, ὁ, Levi. ¹³Μελχί, ὁ, Melchi. ¹⁴Ἰαννά, ὁ, Jannai. ¹⁵Ματταθίας, ου, ὁ, Mattathias. ¹⁶Ναούμ, ὁ, Nahum. ¹⁷Έσλί, ὁ, Esli. ¹⁸Ναγγαί, ὁ, Naggai. ¹⁹Μαάθ, ὁ, Maath. ²⁰Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ²¹Ἰωανάν, ὁ, Joanan. ²²Ὑησά, ὁ, Rhesa. ²³Σαλαθιήλ, ὁ, Shealtiel, Salathiel. ²⁴Νηρί, ὁ, Neri. ²⁵Ἰλδδί, ὁ, Addi. ²⁶Κωσάμ, ὁ, Cosam. ²⁷Ἑλμωδάμ, ὁ, Elmadam. ²⁸Ἡρ, ὁ, Er. ²⁹Ἰωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ³⁰Ἰωρείμ, ὁ, Jorim. ³¹Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon.

Byzantine NT

Ἰωνάν, ¹ τοῦ Ἐλιακείμ, ² τοῦ Μελεᾶ, ³ τοῦ Μαϊνάν, ⁴ τοῦ Ματταθά, ⁵ τοῦ Ναθάν, 6 31 τοῦ Δαυίδ, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ὠβήδ, ⁷ τοῦ Βοόζ, ⁸ τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασσών, 32 τοῦ Ὠμιναδάβ, τοῦ Ὠράμ, ¹⁰ τοῦ Ἑσρώμ, τοῦ Φαρές, ¹¹ τοῦ Ἰούδα, ¹² τοῦ Ἰακώβ, 34 τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ὠβραάμ, τοῦ Θάρα, ¹³ τοῦ Ναχώρ, ¹⁴ τοῦ Σερούχ, τοῦ Ῥαγαῦ, 35 τοῦ Φάλεγ, ¹⁵ τοῦ Ἑβέρ, ¹⁶ τοῦ Σαλά, ¹⁷ τοῦ Καϊνάν, ¹⁸ τοῦ Ὠρφαξάδ, ¹⁹ τοῦ Σήμ, 36 τοῦ Νῶε, ²⁰ τοῦ Λάμεχ, ²¹ τοῦ Μαθουσάλα, ²² τοῦ Ἐνώχ, τοῦ Ἰαρέδ, ²³ τοῦ Μαλελεήλ, ²⁴ τοῦ Καϊνάν, ¹⁸ τοῦ Σήθ, τοῦ Ἁδάμ, τοῦ θεοῦ. 38

Ίησοῦς δὲ πνεύματος ἀγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, εκαὶ ἤγετο 4 ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, εἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ 2 τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις: καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ὕστερον ἐπείνασεν. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ 3

¹ Ίωνάν, ὁ, Jonam. ² Ἐλιακείμ, ὁ, Eliakim. ³ Μελεᾶς, ὁ, Melea. ⁴ Μαϊνάν, ὁ, Menna, Mainan. ⁵ Ματταθά, ὁ, Mattatha. ⁶ Ναθάν, ὁ, Nathan. ⁷ Ώβήδ, ὁ, Obed. ⁸ Βοόζ, ὁ, Boaz. ⁹ Ναασσών, ὁ, Nahshon. ¹⁰ Άράμ, ὁ, Aram, Ram. ¹¹ Φαρές, ὁ, Perez. ¹² Τούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹³ Θάρα, ὁ, Terah. ¹⁴ Ναχώρ, ὁ, Nahor. ¹⁵ Φάλεκ, ὁ, Peleg. ¹⁶ Έβερ, ὁ, Eber. ¹⁷ Σαλά, ὁ, Shelah, Sala. ¹⁸ Καϊνάν, ὁ, Cainan. ¹⁹ Άρφαξάδ, ὁ, Arphaxad. ²⁰ Νῶε, ὁ, Noah. ²¹ Λάμεχ, ὁ, Lamech. ²² Μαθουσάλα, ὁ, Methuselah. ²³ Ἰαρέδ, ὁ, Jared. ²⁴ Μαλελεήλ, ὁ, Maleleel, Mahalaleel. ²⁵ Ἑνώς, ὁ, Enosh. ²⁶ πλήρης, full. ²⁷ ὑποστρέφω, return, turn back. ²⁸ Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ²⁹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ³⁰ τεσσαράκοντα, forty, 40. ³¹ πειράζω, test, tempt. ³² διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ³³ συντελέω, complete, accomplish. ³⁴ ὕστερον, lastly, afterward. ³⁵ πεινάω, hunger, am hungry.

Κατὰ Λουκάν 4:4

υίὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 4 πρὸς αὐτόν, λέγων, Γέγραπται ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνω ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ. Καὶ ἀναγαγὼν¹ αὐτὸν ὁ διάβολος² εἰς ὄρος ὑψηλὸν³ 5 ἔδειξεν † αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ^{5} ἐν στιγμῆ ^{6} χρόνου. Καὶ ^{6} εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, ^{2} Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἄπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν: ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ὧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. Σὺ οὖν ἐὰν 7 προσκυνήσης ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ 8 Ίησοῦς, "Υπαγε ὀπίσω $^{^{\mathrm{s}}}$ μου, Σ ατανᾶ: $^{^{\mathrm{s}}}$ γέγραπται, Π ροσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ᠀ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ^{12} ἐντεῦθεν ^{13} κάτω: ^{14} γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ 10έντελεῖται τερὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε: καί, Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε 11

¹ ἀνάγω, lead up, restore. ² διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ³ ὑψηλός, high, lofty. ⁴ δείκνυμι, show, point out. ⁵ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁶ στιγμή, ῆς, ἡ, moment, point of time. ⁻ ἄπας, each, every. ⁶ ὀπίσω, behind, after (gen). ⁵ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁰ λατρεύω, serve, worship. ¹¹ πτερύγιον, ου, τό, highest point, pinnacle. ¹² σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹³ ἐντεῦθεν, hence, on each side. ¹⁴ κάτω, down, below. ¹⁵ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹⁶ διαφυλάσσω, guard, protect. ¹⁻ μήποτε, never, lest perchance.

Byzantine NT Κατὰ Λοικάνι 4-12

προσκόψης πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι 12 Εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. Καὶ συντελέσας πάντα 13 πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν: καὶ 14 φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν 15 ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, 10 οὐ 12 ἦν τεθραμμένος: 13 καὶ εἰσῆλθεν, κατὰ τὸ εἰωθὸς 16 αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 15 Καὶ ἐπεδόθη 16 αὐτῷ βιβλίον 17 Ἡσαΐου 18 τοῦ προφήτου. Καὶ ἀναπτύξας 19 τὸ 17 βιβλίον, 17 εὖρεν τὸν τόπον οὖ 12 ἦν γεγραμμένον, Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὖ 18 εἴνεκεν 20 ἔχρισέν 11 με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς: 22 ἀπέσταλκέν με ἰάσασθαι 23

¹προσκόπτω, strike against, stumble. ²ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ³συντελέω, complete, accomplish. ⁴πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁵ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ⁶ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁷ ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁸ὑποστρέφω, return, turn back. ⁹φήμη, ης, ἡ, report, news. ¹⁰ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹¹Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹²οὕ, where, when. ¹³ τρέφω, make to grow, nourish. ¹⁴ εἴωθα, be accustomed, to maintain a custom. ¹⁵ ἀναγινώσκω, read. ¹⁶ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ¹⁷ βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ¹⁸ Ἡσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ¹⁹ ἀναπτύσσω, unroll. ²⁰ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ²¹ χρίω, anoint. ²² πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²³ ἰάομαι, heal.

Κατὰ Λουκᾶν 4:19

τούς συντετριμμένους την καρδίαν: κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν 19 κυρίου δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτη, ἐκάθισεν: ^{12} 20 καὶ πάντων ἐν τῆ συναγωγῆ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες 3 αὐτῷ. "Ηρξατο δὲ 21 λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Σήμερον ^{14} πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὡσὶν ^{15} ύμῶν. Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον επὶ τοῖς λόγοις τῆς 22 χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις εκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὧτός έστιν ο υίος Ἰωσήφ; Καὶ εἶπεν προς αὐτούς, Πάντως ερεῖτέ μοι τὴν 23 παραβολήν ταύτην, Ἰατρέ, 19 θεράπευσον 20 σεαυτόν: 21 δσα ήκούσαμεν γενόμενα ἐν τῆ Καπερναούμ, ^{22} ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῆ πατρίδι ^{23} σου. Εἶπεν δέ, Ἀμὴν λέγω ^{24} ύμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι²³ αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας δὲ 25 λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι² ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου² ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε

¹ συντρίβω, break in pieces, crush. ² αἰχμάλωτος, ου, ὁ, captive, prisoner. ³ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁴ ἀνάβλεψις, εως, ἡ, recovery of sight. ⁵ θραύω, breakin pieces, oppress. ⁶ ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, year. ⁷ δεκτός, acceptable, welcome. ⁸ πτύσσω, fold up, roll up. ⁹ βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ¹⁰ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹¹ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ¹² καθίζω, seat, sit. ¹³ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹⁴ σήμερον, today, now. ¹⁵ οὖς, ους, τό, ear. ¹⁶ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁷ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁸ πάντως, altogether, by all means. ¹⁹ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ²⁰ θεραπεύω, heal, care for. ²¹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ²² Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ²³ πατρίς, ίδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ²⁴ χήρα, ας, ἡ, widow. ²⁵ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:26

ἐκλείσθη¹ ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη² τρία καὶ μῆνας³ ἔξ,⁴ ὡς ἐγένετο λιμὸς⁵ μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν: καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας,⁶ εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα² 26 τῆς Σιδῶνος⁵ πρὸς γυναῖκα χήραν.᾽ Καὶ πολλοὶ λεπροὶ¹⁰ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου¹¹ 27 τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ: καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη,¹² εἰ μὴ Νεεμὰν¹³ ὁ Σύρος.¹⁴ Καὶ ἐπλήσθησαν¹⁵ πάντες θυμοῦ¹⁶ ἐν τῆ συναγωγῆ, ἀκούοντες ταῦτα, 28 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ᾽ οὖ ἡ πόλις αὐτῶν ἀκοδόμητο,¹⁵ εἰς τὸ κατακρημνίσαι¹⁵ αὐτόν. 30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν²⁰ διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

Καὶ κατῆλθεν²¹ εἰς Καπερναοὺμ²² πόλιν τῆς Γαλιλαίας: καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς 31 ἐν τοῖς σάββασιν. Καὶ ἐξεπλήσσοντο²³ ἐπὶ τῆ διδαχῆ²⁴ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν 32 ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῆ συναγωγῆ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου 33

¹ κλείω, shut, shut up. ² ἔτος, ους, τό, year. ³ μήν, ό, month, certainly. ⁴ ἕξ, six, 6. ⁵ λιμός, οῦ, ό, hunger, famine. ⁶ Ἡλίας, ου, ό, Elijah. ⁷ Σάρεπτα, ων, τό, Zarephath. ⁸ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ⁹ χήρα, ας, ἡ, widow. ¹⁰ λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ¹¹ Ἑλισσαῖος, ου, ὁ, Elisha. ¹² καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹³ Νεεμάν, ὁ, Naaman. ¹⁴ Σύρος, ου, ὁ, Syrian man, Syrian. ¹⁵ πλήθω, fill. ¹⁶ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ¹⁷ ὁφρύς, ὑος, ἡ, eyebrow, brow. ¹⁸ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁹ κατακρημνίζω, throw down (from) a cliff. ²⁰ διέρχομαι, cross over, pass through. ²¹ κατέρχομαι, come down, go down. ²² Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ²³ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ²⁴ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction.

Κατὰ Λουκᾶν 4:34

Άναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος: πενθερὰ ^{15} δὲ 38 τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη ^{16} πυρετῷ ^{17} μεγάλῳ: καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. Καὶ ἐπιστὰς ^{18} ἐπάνω ^{19} αὐτῆς, ἐπετίμησεν ^{5} τῷ πυρετῷ, ^{17} καὶ ἀφῆκεν 39 αὐτήν: παραχρῆμα ^{20} δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει ^{21} αὐτοῖς.

¹ ἀκάθαρτος, unclean, impure. 2 ἀνακράζω, cry out, shout aloud. 3 ἔα, ah! ha! 4 Ναζαρηνός, οῦ, ὁ, Nazarene, of Nazarene. 5 ἐπιτιμάω, rebuke, warn. 6 φιμόω, muzzle, silence. 7 ῥίπτω, throw, cast. 8 βλάπτω, harm, injure. 9 θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. 10 συλλαλέω, talk with, discuss. 11 ἐπιτάσσω, command, give order. 12 ἐκπορεύομαι, go out, come out. 13 ἥχος, ους, ὁ, noise, sound. 14 περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. 15 πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. 16 συνέχω, hold fast, oppress. 17 πυρετός, οῦ, ὁ, fever. 18 ἐφίστημι, stand over, come upon. 19 ἐπάνω, above, over (gen). 20 παραχρῆμα, immediately, instantly. 21 διακονέω, serve, minister.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:40

Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις 40 ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν: ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ 41 λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υίὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἤδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθών ἐπορεύθη εἰς ἔρημον¹⁰ τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι 42 ἐπεζήτουν¹¹ αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον¹² αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν 43 εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι.

¹δύνω, enter, set. ² ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ³ἀσθενέω, be weak, sick. ⁴νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ⁵ποικίλος, varied, manifold. ⁶ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁷θεραπεύω, heal, care for. ⁸ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁹ἐάω, permit, allow. ¹⁰ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹¹ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹²κατέχω, hold back, hold fast.

Κατὰ Λουκᾶν 4:44 Byzantine NT

Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

44

Έγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 5 καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λ ίμνην ^{2} Γεννησαρέτ: ^{3} καὶ εἶδεν δύο πλοῖα ἑστῶτα ^{2} παρὰ τὴν λίμνην: ^{2} οἱ δὲ άλιεῖς ^{4} ἀποβάντες ^{5} ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν ^{6} τὰ δίκτυα. ^{7} 3 Έμβὰς δὲ εἰς εν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν $^{'}$ ὀλίγον. $^{^{10}}$ Καὶ καθίσας $^{^{11}}$ ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ω ς δὲ ἐπαύσατο 2 λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, 3 καὶ χαλάσατε ^{14} τὰ δίκτυα ^{7} ὑμῶν εἰς ἄγραν. ^{15} Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, 5 Έπιστάτα, 6 δι' όλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν: ἐπὶ δὲ τῶ ρήματί σου χαλάσ ω^{14} τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν ω^{18} 6 π λήθος ^{19} ἰχθύων ^{20} πολύ: διερρήγνυτο ^{21} δὲ τὸ δίκτυον ^{7} αὐτῶν: καὶ κατένευσαν ^{22} 7τοῖς μετόχοις 23 τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι 24 αὐτοῖς: καὶ

¹ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ² λίμνη, ης, ἡ, lake. ³ Γεννησαρέτ, ἡ, Gennesaret. ⁴ άλιεύς, ὁ, fisherman. ⁵ ἀποβαίνω, get out, go away. ⁶ ἀποπλύνω, wash, rinse. ⁷ δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ⁸ ἐμβαίνω, embark. ⁹ ἐπανάγω, put out (to sea), return. ¹⁰ ὁλίγος, little, few. ¹¹ καθίζω, seat, sit. ¹² παύω, cause to cease. ¹³ βάθος, ους, τό, depth, deep. ¹⁴ χαλάω, slacken, let down. ¹⁵ ἄγρα, ας, ἡ, catch, booty. ¹⁶ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ¹⁷ κοπιάω, toil, labor. ¹⁸ συγκλείω, shut, enclose. ¹⁹ πλῆθος, ους, τό, multitude. ²⁰ ἰχθύς, ὑος, ὁ, fish. ²¹ διαρρήσσω, tear asunder. ²² κατανεύω, signal, nod. ²³ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ²⁴ συλλαμβάνω, take, conceive.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:8

ἢλθον καὶ ἔπλησαν¹ ἀμφότερα² τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι³ αὐτά. Ἰδὼν δὲ 8 Σίμων Πέτρος προσέπεσεν⁴ τοῖς γόνασιν⁵ Ἰησοῦ, λέγων, Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός⁶ εἰμι, κύριε. Θάμβος⁻ γὰρ περιέσχεν⁵ αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς 9 σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ² τῶν ἰχθύων¹⁰ ῇ συνέλαβον:¹¹ ὁμοίως¹² δὲ καὶ Ἰάκωβον¹³ 10 καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου,¹⁴ οῖ ἦσαν κοινωνοὶ¹⁵ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ: ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.¹⁶ Καὶ 11 καταγαγόντες¹⁻ τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἄπαντα,¹⁵ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾳ τῶν πόλεων, καὶ ἰδού, ἀνὴρ πλήρης 12 λέπρας: 20 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη 21 αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 22 Καὶ ἐκτείνας 23 τὴν χεῖρα ἥψατο 24 13 αὐτοῦ, εἰπών, Θέλω, καθαρίσθητι. 22 Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα 20 ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14

¹πλήθω, fill. ² ἀμφότεροι, both, both of two. ³ βυθίζω, sink, plunge. ⁴προσπίπτω, fall upon, fall down before. ⁵γόνυ, ατος, τό, knee. ⁶ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁷ θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ⁸ περιέχω, surround, seize. ⁹ ἄγρα, ας, ἡ, catch, booty. ¹⁰ ἰχθύς, ὑος, ὁ, fish. ¹¹ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹² ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹³ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹⁴ Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee. ¹⁵ κοινωνός, οῦ, ὁ, partner, sharer. ¹⁶ ζωγρέω, capture alive. ¹⁷ κατάγω, bring down, lead down. ¹⁸ ἄπας, each, every. ¹⁹ πλήρης, full. ²⁰ λέπρα, ας, ἡ, leprosy. ²¹ δέομαι, ask, request. ²² καθαρίζω, cleanse, make clean. ²³ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ²⁴ ἄπτομαι, touch or handle.

Κατὰ Λουκάν 5:15

Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν¹ αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν: ἀλλὰ ἀπελθῶν δεῖξον² σεαυτὸν³ τῷ ἱερεῖ,⁴ καὶ προσένεγκε⁵ περὶ τοῦ καθαρισμοῦ ^{6} σου, καθῶς προσέταξεν ^{7} Μωσῆς, εἰς μαρτύριον ^{8} αὐτοῖς. Διήρχετο ^{9} δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ: καὶ 15 συνήρχοντο ^{10} ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ^{11} ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν ^{12} αὐτῶν. Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ^{13} ἐν ταῖς ἐρήμοις ^{14} καὶ 16 προσευχόμενος.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων: καὶ ἦσαν καθήμενοι 17
Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, ¹⁵ οῦ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης ¹⁶ τῆς
Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας ¹⁷ καὶ Ἱερουσαλήμ: καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι ¹⁸
αὐτούς. Καὶ ἰδού, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ¹⁹ ἄνθρωπον ὃς ἦν 18
παραλελυμένος, ²⁰ καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν ²¹ καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ: καὶ 19

¹παραγγέλλω, order, command. ²δείκνυμι, show, point out. ³ σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁴ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ⁵προσφέρω, bring to, offer. ⁶καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ⁷προστάσσω, command, order. ⁸ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ⁹διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁰ συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹¹ θεραπεύω, heal, care for. ¹² ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ¹³ ὑποχωρέω, withdraw, go away. ¹⁴ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁵ νομοδιδάσκαλος, ου, ὁ, teacher of the law. ¹⁶ κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁷ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁸ ἰάομαι, heal. ¹⁹ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ²⁰ παραλύω, relax, enfeeble. ²¹ εἰσφέρω, carry inward, bring in.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:20

μὴ εύρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄγλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῶ κλινιδίω εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αί 20 άμαρτίαι σου. Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι⁸ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, 21 λέγοντες, Τίς ἐστιν οὖτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ^{10} ὁ θεός; $Επιγνοὺς ^{11}$ δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς ^{12} αὐτῶν 22 ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε⁸ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν 23 εὐκοπώτερον, 3 εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ άμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, "Εγειραι καὶ περιπάτει; Ίνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς 24 άφιέναι άμαρτίας - εἶπεν τῷ παραλελυμέν $ω^{14} - \Sigma ο$ ί λέγω, ἔγειραι, καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ παραχρῆμα ^{15} ἀναστὰς ἐνώπιον ^{25} αὐτῶν, ἄρας ἐφ' δ κατέκειτο, ^{16} ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. ^{26}

¹ποῖος, what sort of? what? of what sort. ²εἰσφέρω, carry inward, bring in. ³δῶμα, τος, τό, house, housetop. ⁴κέραμος, ου, ό, clay, roof tile. ⁵καθίημι, let down, lower. ⁶κλινίδιον, ου, τό, small bed, cot. ⁷ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁸διαλογίζομαι, debate, reason. ⁹βλασφημία, ας, ή, blasphemy, reproach. ¹⁰μόνος, only, alone. ¹¹ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹²διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ¹³ εὐκοπώτερον, easier. ¹⁴παραλύω, relax, enfeeble. ¹⁵παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁶κατάκειμαι, lie down, lie sick.

Κατὰ Λουκᾶν 5:27 Byzantine NT

Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἄπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες ὅτι Εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην, ὁνόματι Λευΐν, καθήμενον 27 ἐπὶ τὸ τελώνιον, αλὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. Καὶ καταλιπὼν ἄπαντα, 28 ἀναστὰς ἡκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευΐς αὐτῷ ἐν τῷ 29 οἰκίᾳ αὐτοῦ: καὶ ἦν ὅχλος τελωνῶν πολύς, καὶ ἄλλων οῦ ἦσαν μετ αὐτῶν κατακείμενοι. Καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς 30 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Οὐ χρείαν ἐσθίετε καὶ πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Οὐ χρείαν ἐχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἱ ἰατροῦ, ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ ἐλήλυθα 32 καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ άμαρτωλοὺς ἱ εἰς μετάνοιαν. Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, 33 Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνά, καὶ δεήσεις ποιοῦνται,

¹ ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ² ἄπας, each, every. ³ πλήθω, fill. ⁴ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ⁵ παράδοξος, strange, wonderful. ⁶ σήμερον, today, now. ⁷ θεάομαι, look at, behold. ⁸ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁹ Λευῖς, ὁ, Levi. ¹⁰ τελώνιον, ου, τό, tax office, tax collector's office. ¹¹ καταλείπω, leave, leave behind. ¹² δοχή, ῆς, ἡ, reception, banquet. ¹³ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹⁴ γογγύζω, mutter, murmur. ¹⁵ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁶ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ¹⁷ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹⁸ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ¹⁹ κακῶς, badly, evilly. ²⁰ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²¹ νηστεύω, fast. ²² πυκνός, frequent, numerous. ²³ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 5:34

όμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων: οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; Ὁ δὲ εἶπεν 34πρὸς αὐτούς, Mὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ^{3} ἐν $\frac{\delta}{6}$ ὁ νυμφίος ^{4} μετ' αὐτῶν ἐστιν, ποιῆσαι νηστεύειν; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῆ ἀπ' 35 αὐτῶν ὁ νυμφίος, [‡] τότε νηστεύσουσιν ⁵ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. "Ελεγεν δὲ καὶ 36 παραβολήν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Οὐδεὶς ἐπίβλημα ^{7} ἱματίου καινοῦ ^{8} ἐπιβάλλει ^{7} ἐπὶ iμάτιον παλαιόν: i0 εἰ δὲ μήγε, i1 καὶ τὸ καινὸν σχίζει, i2 καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνε $\tilde{i}^{13}$ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. ⁸ Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον ¹⁴ νέον ¹⁵ εἰς ἀσκοὺς ¹⁶ 37 παλαιούς: ^{10} εἰ δὲ μήγε, ^{11} ῥήξει ^{17} ὁ νέος ^{15} οἶνος ^{14} τοὺς ἀσκούς, ^{16} καὶ αὐτὸς έκχυθήσεται, ^{18} καὶ οἱ ἀσκοὶ ^{16} ἀπολοῦνται. Άλλὰ οἶνον ^{14} νέον ^{15} εἰς ἀσκοὺς ^{16} 38 καινοὺς ^{8} βλητέον, ^{19} καὶ ἀμφότεροι ^{20} συντηροῦνται. ^{21} Καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιὸν ^{10} 39 εὐθέως θέλει νέον: 15 λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς 10 χρηστότερός 22 ἐστιν.

¹ ὁμοίως, likewise, in like manner. ² σός, your, yours. ³ νυμφών, ῶνος, ὁ, bridal chamber, wedding hall. ⁴ νυμφίος, ου, ὁ, bridegroom. ⁵ νηστεύω, fast. ⁶ ἀπαίρω, take away, depart. ⁷ ἐπίβλημα, τος, τό, patch, patch on a garment. ⁸ καινός, new, fresh. ⁹ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁰ παλαιός, old, ancient. ¹¹ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ¹² σχίζω, split, separate. ¹³ συμφωνέω, agree with, agree together. ¹⁴ οἵνος, ου, ὁ, wine. ¹⁵ νέος, new, young. ¹⁶ ἀσκός, οῦ, ὁ, leather bottle, wineskin. ¹⁷ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ¹⁸ ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁹ βλητέος, must be put, that ought to be put. ²⁰ ἀμφότεροι, both, both of two. ²¹ συντηρέω, preserve, treasure. ²²χρηστός, good, kind.

Κατὰ Λουκᾶν 6:2

Έγένετο δὲ ἐν σαββάτω δευτεροπρώτω διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων: 6 καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσίν. Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε δ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν 2 ἐν τοῖς σάββασιν; Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο 3 ἀνέγνωτε, δὲ ἐποίησεν Δαυίδ, ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ αὐτοῦ ὄντες; 4 Ως εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἐλαβεν, καὶ ἔφαγεν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ αὐτοῦ, οῦς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου 5 καὶ τοῦ σαββάτου.

Έγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ 6 διδάσκειν: καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. 7 Παρετήρουν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει:

¹ δευτερόπρωτος, second-first. ² διαπορεύομαι, pass across, journey through. ³ σπόριμος, grain field, sown. ⁴ τίλλω, pluck, pick. ⁵ στάχυς, υος, δ, Stachys, head of grain. ⁶ ψώχω, rub, rub to pieces. ⁷ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁸ ἀναγινώσκω, read. ⁹ ὁπότε, when. ¹⁰ πεινάω, hunger, am hungry. ¹¹ πρόθεσις, εως, ή, setting forth, purpose. ¹² ἱερεύς, έως, δ, priest. ¹³ ξηρός, dry, withered. ¹⁴ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ¹⁵ θεραπεύω, heal, care for.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:8

ἴνα εὕρωσιν κατηγορίαν¹ αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς² αὐτῶν, καὶ 8 εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν³ ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. Ο δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τί, 9 Ἔξεστιν⁴ τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι᾽ ἢ κακοποιῆσαι; ৺υχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, εἶπεν αὐτῷ, Ἔκτεινον᾽ τὴν 10 χεῖρά σου. Ο δὲ ἐποίησεν καὶ ἀποκατεστάθη᾽ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς¹ο ὡς ἡ ἄλλη. 11 Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν¹¹ ἀνοίας:¹² καὶ διελάλουν¹³ πρὸς ἀλλήλους, τί ἄν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

Έγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι: καὶ ἦν 12 διανυκτερεύων ἐν τῆ προσευχῆ τοῦ θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, 13 προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ: καὶ ἐκλεξάμενος αὐτῶν δώδεκα, οῦς καὶ ἀποστόλους ἀνόμασεν, Σίμωνα ὃν καὶ ἀνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν 14

¹ κατηγορία, ας, ἡ, accusation, charge. ² διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ³ ξηρός, dry, withered. ⁴ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁵ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ⁶ κακοποιέω, do evil, harm. ⁷ περιβλέπομαι, look around, look around on. ⁸ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ⁹ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹⁰ ὑγιής, whole, healthy. ¹¹ πλήθω, fill. ¹² ἄνοια, ας, ἡ, folly, foolishness. ¹³ διαλαλέω, discuss, converse together. ¹⁴ διανυκτερεύω, spend the whole night. ¹⁵ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹⁶ προσφωνέω, call to, summon. ¹⁷ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹⁸ ὀνομάζω, name, give a name to. ¹⁹ Ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew.

Κατὰ Λουκᾶν 6:15

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον¹ καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον² καὶ Βαρθολομαῖον,³ 15 Ματθαῖον⁴ καὶ Θωμᾶν,⁵ Ἰάκωβον¹ τὸν τοῦ Ἁλφαίου,⁶ καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτήν,⁻ Ἰούδαν˚ Ἰακώβου,¹ καὶ Ἰούδαν˚ Ἰσκαριώτην,² δς καὶ 16 ἐγένετο προδότης.¹⁰ Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ,¹¹ καὶ 17 ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος¹² πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας¹³ καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου¹⁴ Τύρου¹⁵ καὶ Σιδῶνος,¹⁶ οῦ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι¹⁻ ἀπὸ τῶν νόσων¹⁶ αὐτῶν: καὶ οἱ ὀχλούμενοι¹⁰ ὑπὸ 18 πνευμάτων ἀκαθάρτων,²⁰ καὶ ἐθεραπεύοντο.²¹ Καὶ πᾶς ὁ ὅχλος ἐζήτει ἄπτεσθαι 19 αὐτοῦ: ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο¹⁻ πάντας.

Καὶ αὐτὸς ἐπάρας ^{23} τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν, 20

¹ Τάκωβος, James, Jacob. ² Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ³ Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, Bartholomew. ⁴ Ματθαῖος, ου, ὁ, Matthew. ⁵ Θωμᾶς, ᾶ, ὁ, Thomas. ⁶ Άλφαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ⁷ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ⁸ Τούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ⁹ Τσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ¹⁰ προδότης, ου, ὁ, betrayer, traitor. ¹¹ πεδινός, flat, level. ¹² πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹³ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁴ παράλιος, ου, ἡ, coastal, on the coast. ¹⁵ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ¹⁶ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ¹⁷ ἰάομαι, heal. ¹⁸ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ¹⁹ ὀχλέω, trouble, torment. ²⁰ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²¹ θεραπεύω, heal, care for. ²² ἄπτομαι, touch or handle. ²³ ἐπαίρω, lift up, raise.

Byzantine NT
Κατὰ Λουκᾶν 6:21

Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα² ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

Μακάριοι οἱ πεινῶντες³ νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.⁴

2

Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. ὅ

Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, 22 καὶ ὀνειδίσωσιν, καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε: ἰδοὺ γάρ, ὁ 23 μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ: κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

¹ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ² ὑμέτερος, your. ³ πεινάω, hunger, am hungry. ⁴ χορτάζω, eat until full, be filled. ⁵ κλαίω, weep, weep for. ⁶ γελάω, laugh. ⁷ μισέω, hate, detest. ⁸ ἀφορίζω, separate, set apart. ⁹ ὀνειδίζω, reproach, revile. ¹⁰ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ¹¹ σκιρτάω, leap, for joy. ¹² μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward.

Κατὰ Λουκᾶν 6:24

 Π λὴν ^{1} οὐαὶ ^{2} ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ^{3} ὅτι ἀπέχετε ^{4} τὴν παράκλησιν ^{5} ὑμῶν.

Οὐαὶ² ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅ ὅτι πεινάσετε. ΄

Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες ὁνῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. ^{10}

Οὐαὶ ὅταν καλῶς ἱ ὑμᾶς εἰπωσιν οἱ ἀνθρωποι: κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς 26 ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Άλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Άγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς¹³ ὑμῶν, καλῶς¹¹ ποιεῖτε 27 τοῖς μισοῦσιν¹⁴ ὑμᾶς, εὐλογεῖτε¹⁵ τοὺς καταρωμένους¹⁶ ὑμῖν, προσεύχεσθε ὑπὲρ 28 τῶν ἐπηρεαζόντων¹⁻ ὑμᾶς. Τῷ τὑπτοντί¹⁶ σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα,¹⁰ πάρεχε²⁰ καὶ τὴν 29 ἄλλην: καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα²¹ μὴ κωλύσῃς.²² 30 Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου: καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ²³ μὴ ἀπαίτει.²⁴ Καὶ 31

¹πλήν, however, but. ²οὐαί, woe! alas! woe! ³πλούσιος, rich. ⁴ἀπέχω, received, obtain. ⁵παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ⁶ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ⁷πεινάω, hunger, am hungry. ⁸γελάω, laugh. ⁹πεινθέω, mourn, lament. ¹⁰κλαίω, weep, weep for. ¹¹καλώς, rightly, well. ¹² ψευδοπροφήτης, ου, ό, false prophet. ¹³ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁴μισέω, hate, detest. ¹⁵ εὐλογέω, bless. ¹⁶καταράομαι, curse. ¹⁷ ἐπηρεάζω, mistreat, revile. ¹⁸τύπτω, smite, beat. ¹⁹ σιαγών, όνος, ή, cheek, jawbone. ²⁰παρέχω, offer, afford. ²¹χιτών, ώνος, ό, tunic, garment. ²²κωλύω, forbid, hinder. ²³σός, your, yours. ²⁴ἀπαιτέω, ask for, demand.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:32

καθώς θέλετε ίνα ποιώσιν ύμιν οί ἄνθρωποι, καὶ ύμεις ποιείτε αὐτοίς ὁμοίως. 32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν γάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ οἱ άμαρτωλοί ^{3} τούς άγαπώντας αὐτούς άγαπώσιν. Καὶ ἐὰν άγαθοποιῆτε ^{4} τούς 33 αγαθοποιοῦντας το μᾶς, ποία το μῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ οἱ άμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸποιούσιν. Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις 34 ἐστίν; Καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ^{3} ἁμαρτωλοῖς ^{3} δανείζουσιν, ^{5} ἵνα ἀπολάβωσιν ^{7} τὰ ἴσα. ^{8} Πλην ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς το ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε, μηδὲν 35ἀπελπίζοντες: ^{11} καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ^{12} ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου: ^{13} ὅτι αὐτὸς χρηστός $\frac{14}{2}$ ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν 36 οἰκτίρμονες, 16 καθώς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων 16 ἐστίν. Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ 37 ού μὴ κριθῆτε. Μὴ καταδικάζετε, ^{17} καὶ ού μὴ καταδικασθῆτε: ^{17} ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε: δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν: μέτρον καλόν, πεπιεσμένον καὶ 38

¹ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²ποῖος, what sort of? what? of what sort. ³ ἁμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁴ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ⁵ δανείζω, lend, borrow. ⁶ ἐλπίζω, hope, hope for. ⁻ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ⁵ ἴσος, equal, identical. ⁿπλήν, however, but. ¹¹ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹¹ ἀπελπίζω, despair of, expect in return. ¹² μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ¹³ ὕψιστος, highest, most high. ¹⁴ χρηστός, good, kind. ¹⁵ ἀχάριστος, ungrateful. ¹⁶ οἰκτίρμων, merciful, compassionate. ¹⁻ καταδικάζω, pass sentence upon, condemn. ¹² μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ¹⁰ πιέζω, press, press down.

Κατὰ Λουκᾶν 6:39

σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ῷ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

Εἶπεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; Οὐχὶ 39 ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται; Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον 40 αὐτοῦ: κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ 41 κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; Τη πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, Ἡδελφέ, ἄφες 42 ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμῷ τοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν: οὐδὲ 43 δένδρον σαπρὸν εκρπὸν καρπὸν καλόν. Έκαστον γὰρ δένδρον τὸ ἐν τοῦ ἰδίου 44

¹ σαλεύω, shake, excite. ² ὑπερεκχύνω, pour out so that it overflows. ³ κόλπος, ου, ό, bosom, breast. ⁴ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ⁵ μετρέω, measure, estimate. ⁶ ἀντιμετρέω, measure in return. ⁷ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ⁸ ὁδηγέω, lead, guide. ⁹ ἀμφότεροι, both, both of two. ¹⁰ βόθυνος, ου, ό, pit, ditch. ¹¹ καταρτίζω, mend, fit. ¹² κάρφος, ους, τό, speck, dry stalk. ¹³ δοκός, οῦ, ἡ, beam of timber, log. ¹⁴ κατανοέω, observe, understand. ¹⁵ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ¹⁶ διαβλέπω, see clearly, look intently. ¹⁷ δένδρον, ου, τό, tree. ¹⁸ σαπρός, rotten, worthless.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 6:45

καρποῦ γινώσκεται. Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν¹ συλλέγουσιν² σῦκα,³ οὐδὲ ἐκ βάτου⁴ τρυγῶσιν⁵ σταφυλήν." Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ⁻ τῆς 45 καρδίας αὐτοῦ προφέρει⁵ τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ⁻ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει⁵ τὸ πονηρόν: ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με 46 καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω¹⁰ ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος: ὅμοιός¹¹ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι¹² οἰκίαν, ὅς ἔσκαψεν¹³ καὶ ἐβάθυνεν,¹⁴ καὶ 48 ἔθηκεν θεμέλιον¹⁵ ἐπὶ τὴν πέτραν:¹⁶ πλημμύρας¹⁻ δὲ γενομένης, προσέρρηξεν¹δ ὁ ποταμὸς¹⁰ τῆ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν²⁰ σαλεῦσαι²¹ αὐτήν: τεθεμελίωτο²² γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.¹⁶ Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός¹¹ ἐστιν ἀνθρώπῳ 49

¹ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ² συλλέγω, collect, gather. ³ σῦκον, ου, τό, fig. ⁴ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ⁵ τρυγάω, gather in, harvest. ⁶ σταφυλή, ῆς, ἡ, grape, bunch of grapes. ⁷ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ⁸ προφέρω, bring forth, produce. ⁹ περίσσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ¹⁰ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ¹¹ ὅμοιος, like, similar. ¹² οἰκοδομέω, build up, construct. ¹³ σκάπτω, dig. ¹⁴ βαθύνω, deepen, go down deep. ¹⁵ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ¹⁶ πέτρα, ας, ἡ, rock. ¹⁷ πλημμύρα, ας, ἡ, flood. ¹⁸ προσρήγνυμι, dash against. ¹⁹ ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream. ²⁰ ἰσχύω, be strong, able. ²¹ σαλεύω, shake, excite. ²² θεμελιόω, lay a foundation, found.

Κατὰ Λουκᾶν 7:2

οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου: ἦ προσέρρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθέως ἔπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν 7 εἰς Καπερναούμ.

Έκατοντάρχου¹⁰ δέ τινος δοῦλος κακῶς¹¹ ἔχων ἔμελλεν τελευτᾳν, ¹² ὅς ἦν αὐτῷ 2 ἔντιμος. ¹³ ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους 3 τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώση ¹⁴ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Οἱ δέ, 4 παραγενόμενοι ¹⁵ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, ¹⁶ λέγοντες ὅτι ἄξιός ¹⁷ ἐστιν ῷ παρέξει ¹⁸ τοῦτο: ἀγαπᾳ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν 5 συναγωγὴν αὐτὸς ῷκοδόμησεν ¹ ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἦδη 6 δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ¹⁹ ἀπέχοντος ²⁰ ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν ὁ

¹οἰκοδομέω, build up, construct. ²χωρίς, separate, apart from (gen). ³θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ⁴προσρήγνυμι, dash against. ⁵ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream. ⁶ῥῆγμα, τος, τό, wreck, ruin. ⁻ἐπεί, when, since. ⁵ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ⁵ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ¹⁰ ἐκατοντάρχης, centurion. ¹¹ κακῶς, badly, evilly. ¹² τελευτάω, die, end. ¹³ ἔντιμος, valued, precious. ¹⁴ διασώζω, save, bring safely to. ¹⁵ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁶ σπουδαίως, with haste, diligently. ¹⁻ ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁵ παρέχω, offer, afford. ¹⁰ μακράν, far away. ²⁰ ἀπέχω, received, obtain.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 7:7

έκατόνταρχος¹ φίλους,² λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου:³ οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς⁴ ἴνα ὑπὸ τὴν στέγην⁵ μου εἰσέλθῃς: διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν⁶ ἤξίωσα⁻ πρός σε ἐλθεῖν: 7 ἀλλ' εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται⁶ ὁ παῖς² μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ 8 ἐξουσίαν τασσόμενος,¹⁰ ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν⁶ στρατιώτας,¹¹ καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται: καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται: καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν¹² αὐτόν, καὶ 9 στραφεὶς¹³ τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὅχλῳ εἶπεν, Λέγω ὑμῖν, οὔτε ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην¹⁴ πίστιν εὖρον. Καὶ ὑποστρέψαντες¹⁵ οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον 10 εὖρον τὸν ἀσθενοῦντα¹⁶ δοῦλον ὑγιαίνοντα.¹⁻

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς, επορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν: καὶ 11 συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄχλος πολύς. Ω ς δὲ 12 ἤγγισεν τῆ πύλη τῆς πόλεως, καὶ ἰδού, ἐξεκομίζετο τεθνηκώς, τοὸς

¹ έκατοντάρχης, centurion. ² φίλος, ου, ό, loving, friend. ³ σκύλλω, trouble, bother. ⁴ ίκανός, sufficient, able. ⁵ στέγη, ης, ή, roof, flat roof of a house. ⁶ ἐμαυτοῦ, of myself. ⁷ ἀξιόω, consider worthy. ⁸ ἰάομαι, heal. ⁹ παῖς, ό, male or female child, servant. ¹⁰ τάσσω, arrange, appoint. ¹¹ στρατιώτης, ου, ό, soldier. ¹² θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹³ στρέφω, turn, am converted. ¹⁴ τοσοῦτος, so great, so much. ¹⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁶ ἀσθενέω, be weak, sick. ¹⁷ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹⁸ ἔξῆς, next, next in order. ¹⁹ Ναῖν, ή, Nain. ²⁰ συμπορεύομαι, come together, travel with. ²¹ ἐγγίζω, come near, approach. ²² πύλη, ης, ή, gate, porch. ²³ ἐκκομίζω, carry out. ²⁴ θυήσκω, die, am dying.

Κατὰ Λουκάν 7:13

μονογενης τη μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτη χήρα: καὶ ὄχλος της πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῆ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῆ, Μὴ 13 κλαῖε. Καὶ προσελθὼν ἤψατο της σοροῦ: οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. Καὶ 14 εἶπεν, Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρός, καὶ ἤρξατο 15 λαλεῖν. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῆ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβεν δὲ φόβος πάντας, καὶ 16 ἐδόξαζον τὸν θεόν, λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὖτος ἐν ὅλη τῆ 17 Ἰουδαία περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρω.

Τουδαία περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρω.
Τουδαία περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρω.

Καὶ ἀπήγγειλαν¹⁵ Ἰωάννη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. Καὶ 18 προσκαλεσάμενος¹⁶ δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Σ ὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;¹⁷ 20 Παραγενόμενοι¹⁸ δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον, Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς¹⁹

¹ μονογενής, only begotten, only. ² χήρα, ας, ἡ, widow. ³ ἰκανός, sufficient, able. ⁴ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ⁵ κλαίω, weep, weep for. ⁶ ἄπτομαι, touch or handle. ⁷ σορός, οῦ, ἡ, coffin, bier. ⁸ βαστάζω, bear, carry. ⁹ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ¹⁰ ἀνακαθίζω, sit up. ¹¹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹² ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹³ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁴ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹⁵ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁶ προσκαλέω, summon. ¹⁷ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁸ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁹ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 7:21

ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ¹ 21 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν ² πολλοὺς ἀπὸ νόσων ³ καὶ μαστίγων ⁴ καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο ⁵ τὸ βλέπειν. Καὶ 22 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε ⁶ Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἡκούσατε: ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, ⁷ χωλοὶ ⁸ περιπατοῦσιν, λεπροὶ ⁹ καθαρίζονται, ¹⁰ κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ ¹² εὐαγγελίζονται: 23 καὶ μακάριός ἐστιν, ὅς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῷ ¹³ ἐν ἐμοί.

Απελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, 24
Τ΄ ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον¹⁴ θεάσασθαι;¹⁵ Κάλαμον¹⁶ ὑπὸ ἀνέμου¹⁻
σαλευόμενον;¹⁵ Ἀλλὰ τ΄ ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς¹⁰ ἱματίοις 25
ἤμφιεσμένον;²⁰ Ἰδού, οἱ ἐν ἱματισμῷ²¹ ἐνδόξῳ²² καὶ τρυφῆ²³ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς

¹προσδοκάω, wait for, look for. ²θεραπεύω, heal, care for. ³νόσος, ου, ή, disease, malady. ⁴μάστιξ, ιγος, ή, whip, scourge. ⁵χαρίζομαι, give freely, forgive. ⁶ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁷ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁸χωλός, lame, deprived of a foot. ⁹λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ¹⁰ καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹¹ κωφός, deaf, dumb. ¹²πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹³ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁴ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ¹⁵θεάομαι, look at, behold. ¹⁶κάλαμος, ου, ό, reed, reed-pen. ¹⁷ἄνεμος, ου, ό, wind. ¹⁸ σαλεύω, shake, excite. ¹⁹ μαλακός, soft, effeminate. ²⁰ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ²¹ [ματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ²²ἔνδοξος, honored, glorious. ²³τρυφή, ῆς, ἡ, reveling, luxury.

Κατὰ Λουκᾶν 7:26

βασιλείοις εἰσίν. Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ 26 περισσότερον προφήτου. Οδτός έστιν περί οδ γέγραπται, Ίδού, έγω 27 ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ⁴ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει⁵ τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν ^{6} σου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς ^{7} γυναικῶν προφήτης 28 Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ^{*} οὐδείς ἐστιν: ὁ δὲ μικρότερος^{*} ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ^{10} ἐδικαίωσα ^{11} τὸν 29 θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα ^{12} Ἰωάννου: οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ ^{13} 30 τὴν βουλὴν ^{14} τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν ^{15} εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. Τίνι 31 οὖν ὁμοιώσω ^{16} τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ^{17} ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ^{18} 32 "Ομοιοί $^{^{18}}$ εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορ $ilde{\mathfrak{a}}^{^{10}}$ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν $^{^{20}}$ άλλήλοις, καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ^{21} ὑμῖν, καὶ οὐκ ὡρχήσασθε: ^{22} έθρηνήσαμεν²³ ύμιν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.²⁴ Ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς 33

¹βασίλειος, kingly, royal. ²ναί, yes, truly. ³περισσός, excessive, abundant. ⁴πρό, before (gen), before. ⁵κατασκευάζω, prepare, build. ⁶ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁷γεννητός, born, begotten. ⁶βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. Ἦκρός, small, little. ¹⁰τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ¹¹ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹² βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹³νομικός, pertaining to the law. ¹⁴βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁵ ἀθετέω, reject, annul. ¹⁶ ὁμοιόω, make like, liken. ¹γγενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹⁵ ὅμοιος, like, similar. ¹⁰ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ²⁰προσφωνέω, call to, summon. ²¹ αὐλέω, play a flute, play the flute. ²² ὀρχέομαι, dance. ²³ θρηνέω, lament, mourn. ²⁴κλαίω, weep, weep for.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 7:34

μήτε άρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, Δ αιμόνιον ἔχει: ἐλήλυθεν ὁ 34 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδού, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν 35 τέκνων αὐτῆς πάντων.

Ήρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ: καὶ εἰσελθών εἰς τὴν 36 οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου ἀνεκλίθη. Καὶ ἰδού, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν 37 ἁμαρτωλός, ἐπιγνοῦσα¹⁰ ὅτι ἀνάκειται¹¹ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα¹² ἀλάβαστρον¹³ μύρου, ⁴ καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω¹⁵ κλαίουσα, ⁴ 38 ἤρξατο βρέχειν¹΄ τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν, ⁵ καὶ ταῖς θριξὶν¹⁰ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, ² καὶ κατεφίλει²¹ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφεν²² τῷ μύρῳ. ¹⁴ Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων, Οὖτος, εἰ 39

¹ μήτε, neither, nor. ² οἶνος, ου, ὁ, wine. ³ φάγος, ου, ὁ, glutton. ⁴ οἰνοπότης, ου, ὁ, drunkard, excessive wine-drinker. ⁵ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁶ τελώνης, ου, ὁ, tax collector of taxes. ⁷ ἁμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁸ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ⁹ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹⁰ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹¹ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ¹² κομίζω, receive, bring. ¹³ ἀλάβαστρον, ου, τό, alabaster jar. ¹⁴ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ¹⁵ ὀπίσω, behind, after (gen). ¹⁶ κλαίω, weep, weep for. ¹⁷ βρέχω, send rain, rain. ¹⁸ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁹ θρίξ, τριχός, ή, hair. ²⁰ ἐκμάσσω, wipe dry, wipe. ²¹ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ²² ἀλείφω, anoint.

Κατὰ Λουκᾶν 7:40

ήν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπη ^{1} ή γυνη ήτις ἄπτεται ^{2} αὐτοῦ, ὅτι άμαρτωλός εστιν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, Σίμων, ἔχω σοί 40 τι εἰπεῖν. abla δέ φησιν, ablaιδάσκαλε, εἰπέ. ablaύο χρεωφειλέταιabla ήσαν δανειστabla τινί: abla1 ό εξς ὤφειλεν ^{6} δηνάρια ^{7} πεντακόσια, ^{8} ό δὲ ἕτερος πεντήκοντα. ^{9} Μὴ ἐχόντων δὲ ^{42} αὐτῶν ἀποδοῦναι, ^{10} ἀμφοτέροις ^{11} ἐχαρίσατο. ^{12} Τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, Ὑπολαμβάνω ὅτι ὧ τὸ πλεῖον 43 έχαρίσατο. ^{12} ^{12} ^{12} ^{13} δὲ εἶπεν αὐτῷ, ^{14} ^{14} ἔκρινας. Καὶ στραφεὶς ^{15} πρὸς τὴν ^{14} γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; Εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας: αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν 16 ἔβρεξέν 17 μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶν ^{18} τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν. ^{19} Φίλημά ^{20} μοι 45 οὐκ ἔδωκας: αὕτη δέ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπεν το καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. Ἐλαί φ^{23} τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλει ψ ας: φ^{24} αὕτη δὲ μύρ φ^{25} ἤλει φ έν μου 46

¹ποταπός, what kind of? what type of? ²ἄπτομαι, touch or handle. ³άμαρτωλός, ου, ό, sinner. ⁴χρεωφειλέτης, ου, ό, debtor. ⁵δανειστής, ό, lender, creditor. ⁶ὀφείλω, owe, ought. ⁷δηνάριον, ου, ό, denarius. ⁸πεντακόσιοι, five hundred, 500. ⁹πεντήκοντα, fifty, 50. ¹⁰ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹¹ἀμφότεροι, both, both of two. ¹²χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹³ ὑπολαμβάνω, take up, receive. ¹⁴ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹⁵στρέφω, turn, am converted. ¹⁶δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁷βρέχω, send rain, rain. ¹⁸θρίξ, τριχός, ή, hair. ¹⁹ἐκμάσσω, wipe dry, wipe. ²⁰φίλημα, τος, τό, kiss. ²¹διαλείπω, stop, cease. ²²καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ²³ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ²⁴ἀλείφω, anoint. ²⁵μύρον, ου, τό, ointment, perfume.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 7:47

τοὺς πόδας. Οὖ χάριν, ¹ λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι 47 ἠγάπησεν πολύ: ὡ δὲ ὀλίγον ² ἀφίεται, ὀλίγον ² ἀγαπᾳ. Εἶπεν δὲ αὐτῆ, Ἀφέωνταί 48 σου αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι ³ λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὖτός 49 ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; Εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου 50 σέσωκέν σε: πορεύου εἰς εἰρήνην.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην, 8 κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αι ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν 2 καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἡς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζα ἐπιτρόπου Ήρῷδου, καὶ Σουσάννα, 3 καὶ ἔτεραι πολλαί, αἴτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

½άριν, in favor of, for the pleasure of. ² δλίγος, little, few. ³ συνανάκειμαι, recline at table with. ⁴ καθεξῆς, successively, in order. ⁵ διοδεύω, travel through, go about. ⁶ κώμη, ης, ἡ, village. ⁻ θεραπεύω, heal, care for. 8 ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ९ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ¹⁰ Ἰωάννα, ας, ἡ, Joanna. ¹¹ Χουζᾶς, ᾶ, ὁ, Chuza. ¹² ἐπίτροπος, ου, ὁ, guardian, steward. ¹³ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁴ Σουσάννα, ης, ἡ, Susanna, Susannah. ¹⁵ διακονέω, serve, minister.

Κατὰ Λουκάν 8:4

Συνιόντος¹ δὲ ὅχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων² πρὸς αὐτόν, 4 εἶπεν διὰ παραβολῆς, Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον³ αὐτοῦ. Καὶ 5 ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὅ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη,⁴ καὶ τὰ πετεινὰ⁵ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν⁴ αὐτό. Καὶ ἔτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν,⁻ καὶ 6 φυὲν⁵ ἐξηράνθη,² διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.¹⁰ Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν 7 ἀκανθῶν,¹¹ καὶ συμφυεῖσαι¹² αἱ ἄκανθαι¹¹ ἀπέπνιξαν¹³ αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν 8 εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν⁵ ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.¹⁴ Ταῦτα λέγων ἐφώνει,¹⁵ Ὁ ἔχων ὧτα¹⁶ ἀκούειν ἀκουέτω.

Έπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη; Ὁ δὲ 9 εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια¹⁷ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ: τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. ¹š Ἦστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή: Ὁ σπόρος³ ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. Οἱ 11

¹ σύνειμι, be with, come together. ² ἐπιπορεύομαι, journey to, travel to. ³ σπόρος, ου, ὁ, seed (sown), seed for sowing. ⁴ καταπατέω, trample under foot. ⁵ πετεινόν, ου, τό, bird. ⁶ κατεσθίω, eat up, devour. ⁷ πέτρα, ας, ή, rock. ⁸ φύω, grow up, spring up. ⁹ ξηραίνω, dry up, parch. ¹⁰ ἰκμάς, άδος, ἡ, moisture. ¹¹ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¹² συμφύω, grow at the same time. ¹³ ἀποπνίγω, choke, drown. ¹⁴ ἑκατονταπλασίων, hundred times, hundredfold. ¹⁵ φωνέω, call, crow. ¹⁶ οὖς, ους, τό, ear. ¹⁷ μυστήριον, ου, τό, secret, mystery. ¹⁸ συνίημι, understand, consider.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:13

δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἶτα¹ ἔρχεται ὁ διάβολος² καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς 13 πέτρας³ οἵ, ὅταν ἀκούσωσιν, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὖτοι ῥίζαν⁴ οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ⁵ ἀφίστανται.⁶ Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας⁵ πεσόν, οὖτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν⁵ 14 καὶ πλούτου² καὶ ἡδονῶν¹ο τοῦ βίου¹¹ πορευόμενοι συμπνίγονται,¹² καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν.¹³ Τὸ δὲ ἐν τῆ καλῆ γῆ, οὖτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδία καλῆ καὶ 15 ἀγαθῆ, ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν,¹⁴ καὶ καρποφοροῦσιν¹⁵ ἐν ὑπομονῆ.¹6

Οὐδεὶς δὲ λύχνον ^{17} ἄψας ^{18} καλύπτει ^{19} αὐτὸν σκεύει, ^{20} ἢ ὑποκάτω ^{21} κλίνης ^{22} 16 τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ^{23} ἐπιτίθησιν, ^{24} ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι ^{25} βλέπωσιν τὸ

¹ εἶτα, then, thereafter. ² διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ³ πέτρα, ας, ἡ, rock. ⁴ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ⁵ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁶ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁷ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ⁸ μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. ⁹ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹⁰ ἡδονἡ, ῆς, ἡ, pleasure, lust. ¹¹ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ¹² συμπνίγω, choke, choke utterly. ¹³ τελεσφορέω, produce mature fruit. ¹⁴ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁵ καρποφορέω, bear fruit. ¹⁶ ὑπομονή, ῆς, ἡ, endurance, perseverance. ¹⁷ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ¹⁸ ἄπτω, touch, kindle. ¹⁹ καλύπτω, cover, veil. ²⁰ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ²¹ ὑποκάτω, under, below. ²² κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ²³ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ²⁴ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ²⁵ εἰσπορεύομαι, enter, journey into.

Κατὰ Λουκάν 8:17

φως. Οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν, δοὐ φανερὸν γενήσεται: οὐδὲ ἀπόκρυφον, δοὐ 17 γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερὸν ἔλθη. Βλέπετε οὖν πως ἀκούετε: ος γὰρ ἐὰν ἔχη, 18 δοθήσεται αὐτῷ: καὶ ος ἐὰν μὴ ἔχη, καὶ ο δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Παρεγένοντο^{*} δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο 19 συντυχεῖν⁵ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀπηγγέλη⁶ αὐτῷ, λεγόντων, Ἡ μήτηρ σου 20 καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 21 πρὸς αὐτούς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὖτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ 22 αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Δ ιέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. Καὶ ἀνήχθησαν. Πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν: καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου 23

¹ κρυπτός, hidden, secret. ² φανερός, manifest, apparent. ³ ἀπόκρυφος, hidden, secret. ⁴ παραγίνομαι, come, arrive. ⁵ συντυγχάνω, meet with, join. ⁶ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁷ ἐμβαίνω, embark. ⁸ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁹ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹⁰ λίμνη, ης, ἡ, lake. ¹¹ ἀνάγω, lead up, restore. ¹² πλέω, sail. ¹³ ἀφυπνόω, fall asleep. ¹⁴ λαΐλαψ, απος, ἡ, hurricane, storm. ¹⁵ ἄνεμος, ου, ὁ, wind.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 8:24

εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον. Προσελθόντες δὲ 24 διήγειραν αὐτόν, λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος: καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ 25 ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα ὁ σῦτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν ἀντῷ;

Καὶ κατέπλευσαν¹⁵ εἰς τὴν χώραν¹⁶ τῶν Γαδαρηνῶν,¹⁷ ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν¹⁸ τῆς 26 Γαλιλαίας. Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν¹⁹ αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς 27 πόλεως, ὃς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν,²⁰ καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο,²¹ καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν.²² Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ 28 ἀνακράξας,²³ προσέπεσεν²⁴ αὐτῷ, καὶ φωνῆ μεγάλῃ εἶπεν, Τί ἐμοὶ καὶ σοί,

¹ λίμνη, ης, ἡ, lake. ² συμπληρόω, fulfill, be swamped. ³ κινδυνεύω, be in danger, am in danger. ⁴ διεγείρω, arouse completely, stir up. ⁵ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ⁶ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁷ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ⁸ παύω, cause to cease. ⁹ γαλήνη, ης, ἡ, calm. ¹⁰ ποῦ, where?. ¹¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹² ἄρα, so? (introduces a question). ¹³ ἐπιτάσσω, command, give order. ¹⁴ ὑπακούω, obey, listen. ¹⁵ καταπλέω, sail down. ¹⁶ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹⁷ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ¹⁸ ἀντιπέραν, on the opposite side or shore. ¹⁹ ὑπαντάω, meet, go to meet. ²⁰ ἱκανός, sufficient, able. ²¹ ἐνδιδύσκω, dress, put on. ²² μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ²³ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ²⁴ προσπίπτω, fall upon, fall down before.

Κατὰ Λουκᾶν 8:29

Ἰησοῦ, υίὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ^{1} Δέομαί ^{2} σου, μή με βασανίσης. ^{3} 29 Παρήγγειλεν † γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτ $\wp^{5}$ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου: πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, ¹⁰ καὶ διαρρήσσων ¹¹ τὰ δεσμὰ ¹² ήλαύνετο ¹³ ὑπὸ τοῦ δαίμονος ¹⁴ εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι ἐστὶν ὄνομα; Ὁ 30 δὲ εἶπεν, Λεγεών, ^{15} ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει ^{31} αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξη ^{16} αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ^{17} ἀπελθεῖν. ^{5} Ην δὲ ἐκεῖ ἀγέλη ^{18} 32 χοίρων 19 [κανῶν 20 βοσκομένων 21 εν τῷ ὄρει: καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψη αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν²² αὐτοῖς. Ἐξελθόντα δὲ τὰ 33 δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους: 19 καὶ ὥρμησεν 23 ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ ^{24} eἰς τὴν λίμνην, ^{25} καὶ ἀπεπνίγη. ^{26} Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες ^{21} 34 τὸ γεγενημένον ἔφυγον, ^{27} καὶ ἀπήγγειλαν ^{28} εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ^{29} 35

¹ ΰψιστος, highest, most high. ² δέομαι, ask, request. ³ βασανίζω, torment, torture. ⁴ παραγγέλλω, order, command. ⁵ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁶ συναρπάζω, seize, drag away. ⁷ δεσμέω, bind. ⁸ ἄλυσις, εως, ἡ, chain. ⁹ πέδη, ης, ἡ, fetter, shackle. ¹⁰ φυλάσσω, guard, keep. ¹¹ διαρρήσσω, tear asunder. ¹² δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ¹³ ἐλαύνω, drive or push, row. ¹⁴ δαίμων, ονος, ὁ, demon, evil spirit. ¹⁵ λεγεών, ῶνος, ἡ, legion, very large number. ¹⁶ ἐπιτάσσω, command, give order. ¹⁷ ἄβυσσος, ου, ἡ, bottomless, incomprehensible depth. ¹⁸ ἀγέλη, ης, ἡ, herd, flock. ¹⁹ χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ²⁰ ἰκανός, sufficient, able. ²¹ βόσκω, feed. ²² ἐπιτρέπω, permit, allow. ²³ ὁρμάω, hasten on, rush. ²⁴ κρημνός, οῦ, ὁ, steep bank, cliff. ²⁵ λίμνη, ης, ἡ, lake. ²⁶ ἀποπνίγω, choke, drown. ²⁷ φεύγω, flee, escape. ²⁸ ἀπαγγέλλω, announce, report. ²⁹ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:36

Έξηλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός: καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὕρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὕ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον¹ καὶ σωφρονοῦντα,² παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ: καὶ ἐφοβήθησαν. Ἀπήγγειλαν³ δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ 36 ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.⁴ Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἄπαν⁵ τὸ πλῆθος⁶ τῆς 37 περιχώρου⁻ τῶν Γαδαρηνῶν⁶ ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ⁰ μεγάλῳ συνείχοντο:¹⁰ αὐτὸς δὲ ἐμβὰς¹¹ εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν.¹² Ἑδέετο¹³ δὲ αὐτοῦ ὁ 38 ἀνὴρ ἀφ' οὕ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἴναι σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ὑπόστρεφε¹² εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ¹⁴ ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ 39 θεός. Καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

¹ ἱματίζω, dress, clothe. ² σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ³ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁴ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ⁵ ἄπας, each, every. ⁶ πλήθος, ους, τό, multitude. ⁷ περίχωρος, ου, ή, neighboring. ⁸ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ⁹ φόβος, ου, ό, fear, terror. ¹⁰ συνέχω, hold fast, oppress. ¹¹ ἐμβαίνω, embark. ¹² ὑποστρέφω, return, turn back. ¹³ δέομαι, ask, request. ¹⁴ διηγέομαι, relate fully, relate in full.

Κατὰ Λουκάν 8:40

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὅχλος: ἦσαν γὰρ 40 πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. Καὶ ἰδού, ἦλθεν ἀνὴρ ῷ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ 41 αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ: ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν 42 αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Έν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει¹0 αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἤτις ἰατροῖς¹1 43 προσαναλώσασα¹² ὅλον τὸν βίον¹3 οὐκ ἴσχυσεν¹⁴ ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι,¹5 44 προσελθοῦσα ὅπισθεν,¹6 ἤψατο¹7 τοῦ κρασπέδου¹8 τοῦ ἱματίου αὐτοῦ: καὶ παραχρῆμα¹³ ἔστη ἡ ῥύσις¹0 τοῦ αἵματος αὐτῆς. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ 45 ἀψάμενός¹7 μου; Ἀρνουμένων²0 δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα,²1 οἱ ὄχλοι συνέχουσίν²2 σε καὶ ἀποθλίβουσιν,²3 καὶ λέγεις, Τίς ὁ

¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ² ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ³ προσδοκάω, wait for, look for. ⁴ Ἰάειρος, ου, ό, Jairus. ⁵ ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ⁶ θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ⁷ μονογενής, only begotten, only. ⁸ ἔτος, ους, τό, year. ⁹ συμπνίγω, choke, choke utterly. ¹⁰ ῥύσις, εως, ή, flowing, hemorrhage. ¹¹ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ¹² προσαναλίσκω, spend lavishly, spend beside. ¹³ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ¹⁴ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁵ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁶ ὅπισθεν, behind, after. ¹⁷ ἄπτομαι, touch or handle. ¹⁸ κράσπεδον, ου, τό, border, tassel. ¹⁹ παραχρῆμα, immediately, instantly. ²⁰ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²¹ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ²² συνέχω, hold fast, oppress. ²³ ἀποθλίβω, press upon, crowd in upon.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:46

άψάμενός¹ μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἡψατό¹ μού τις: ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν 46 ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν,² τρέμουσα³ ἦλθεν, καὶ 47 προσπεσοῦσα⁴ αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν⁵ ἥψατο¹ αὐτοῦ ἀπήγγειλεν˚ αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη⁻ παραχρῆμα.⁵ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῆ, Θάρσει,° θύγατερ, 48 ἡ πίστις σου σέσωκέν σε: πορεύου εἰς εἰρήνην.

Έτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, ¹¹ λέγων αὐτῷ ὅτι 49 Τέθνηκεν ¹² ἡ θυγάτηρ ¹⁰ σου: μὴ σκύλλε ¹³ τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 50 ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, Μὴ φοβοῦ: μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. 51 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ¹⁴ καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς ¹⁵ καὶ τὴν μητέρα. Ἔκλαιον 52 δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο ¹⁷ αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπεν, Μὴ κλαίετε: ¹⁶ οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. ¹⁸ Καὶ κατεγέλων ¹⁹ αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ 53

¹ ἄπτομαι, touch or handle. ² λανθάνω, escape notice, am hidden. ³ τρέμω, tremble, am afraid. ⁴ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ⁵ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ⁶ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁷ ἰάομαι, heal. ⁸ παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁹ θαρσέω, of good courage, of good cheer. ¹⁰ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹¹ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹² θνήσκω, die, am dying. ¹³ σκύλλω, trouble, bother. ¹⁴ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹⁵ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁶ κλαίω, weep, weep for. ¹⁷ κόπτω, strike, smite. ¹⁸ καθεύδω, sleep. ¹⁹ καταγελάω, deride, ridicule.

Κατὰ Λουκάν 8:55

ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησεν λέγων, Ἡ παῖς, ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα: καὶ 55 διέταξεν αὐτῆ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς: ὁ δὲ 56 παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Συγκαλεσάμενος δε τοὺς δώδεκα, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ 9 πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς 2 κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας. Καὶ εἶπεν 3 πρὸς αὐτούς, Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν: μήτε ἡάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. Καὶ εἰς ἢν ἄν οἰκίαν 4 εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. Καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, 5 ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπὰ αὐτούς. Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο εκατὰ τὰς 6

¹ κρατέω, grasp, lay hold of. ² φωνέω, call, crow. ³ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ⁴ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁵ παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁶ διατάσσω, command, give orders to. ⁷ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁸ γονεύς, έως, ὁ, parent. ⁹ παραγγέλλω, order, command. ¹⁰ συγκαλέω, call together. ¹¹ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ¹² θεραπεύω, heal, care for. ¹³ ἰάομαι, heal. ¹⁴ ἀσθενέω, be weak, sick. ¹⁵ μήτε, neither, nor. ¹⁶ ράβδος, ου, ἡ, staff, rod. ¹⁷ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ¹⁸ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁹ ἀνά, upwards, upon. ²⁰ χιτών, ώνος, ὁ, tunic, garment. ²¹ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ²² κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ²³ ἀποτινάσσω, shake off. ²⁴ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ²⁵ διέρχομαι, cross over, pass through.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:7

κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

"Ηκουσεν δὲ Ἡρῷδης[†] ὁ τετράρχης⁵ τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα: καὶ διηπόρει,^{6 7} διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν: ὑπό τινων δὲ ὅτι 8 Ἡλίας⁷ ἐφάνη: ἄλλων δὲ ὅτι Προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Καὶ εἶπεν 9 Ἡρῷδης, Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα: τίς δέ ἐστιν οὖτος, περὶ οὖ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

Καὶ ὑποστρέψαντες¹¹ οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο¹² αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. Καὶ 10 παραλαβὼν¹³ αὐτούς, ὑπεχώρησεν¹⁴ κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον¹⁵ πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδάν.¹⁶ Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ: καὶ 11 δεξάμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν¹⁷ ἔχοντας θεραπείας¹⁸ ἰᾶτο.¹⁹ Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν:²⁰ προσελθόντες δὲ οἱ 12

¹ κώμη, ης, ἡ, village. ² θεραπεύω, heal, care for. ³ πανταχοῦ, everywhere. ⁴ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁵ τετράρχης, ου, ὁ, tetrarch. ⁶ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ⁷ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁸ φαίνω, shine, appear. ⁹ ἀρχαῖος, old, ancient. ¹⁰ ἀποκεφαλίζω, behead. ¹¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹² διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹³ παραλαμβάνω, receive, take. ¹⁴ ὑποχωρέω, withdraw, go away. ¹⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁶ Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ¹⁷ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ¹⁸ θεραπεία, ας, ἡ, treatment, healing. ¹⁹ ἰάομαι, heal. ²⁰ κλίνω, cause to bend, bow.

Κατὰ Λουκᾶν 9:13

δώδεκα είπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄγλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλω κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσιν, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν: ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμω τόπω ἐσμέν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ 13 εἶπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι ἐ πορευθέντες ήμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 γὰρ ώσεὶ 2 ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Kατακλίνατε¹⁴ αὐτοὺς κλισίας¹⁵ ἀνα¹⁶ πεντήκοντα.¹⁷ Καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ 15 ἀνέκλιναν ^{18} ἄπαντας. ^{19} Λαβών δὲ τοὺς πέντε ^{7} ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ^{8} 16 άναβλέψας ²⁰ εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν ²¹ αὐτούς, καὶ κατέκλασεν, ²² καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι ^{23} τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν ^{24} πάντες: 17 καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν²⁵ αὐτοῖς κλασμάτων,²6 κόφινοι²⁻ δώδεκα.

¹ κύκλος, ου, ὁ, circle. ² κώμη, ης, ἡ, village. ³ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁴ καταλύω, destroy, lodge. ⁵ ἐπισιτισμός, οῦ, ὁ, provisions, provisions. ⁶ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁷ πέντε, five, 5. ⁸ ἰχθύς, ὑος, ὁ, fish. ⁹ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹⁰ ἀγοράζω, buy. ¹¹ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ¹² ώσεί, like, about. ¹³ πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000. ¹⁴ κατακλίνω, make to lie down, recline. ¹⁵ κλισία, ας, ἡ, group of people eating together. ¹⁶ ἀνά, upwards, upon. ¹⁷ πεντήκοντα, fifty, 50. ¹⁸ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹⁹ ἄπας, each, every. ²⁰ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ²¹ εὐλογέω, bless. ²² κατακλάω, break in pieces. ²³ παρατίθημι, set before, entrust. ²⁴ χορτάζω, eat until full, be filled. ²⁵ περισσεύω, abound, be rich. ²⁶ κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ²⁷ κόφινος, ου, ὁ, basket, large basket.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:18

 $\mathbf{K}$ αὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, ^{1} συνῆσαν ^{2} αὐτῷ οἱ ^{18} μαθηταί: καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; Οἱ 19 δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν: ἄλλοι δὲ Ἡλίαν: ἄλλοι δὲ ὅτι Προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε 20είναι; Αποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος είπεν, Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας 21 αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο, εἰπών ὅτι Δ εῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 22 πολλά παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῆ τρίτη ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. ελεγεν δε 23 πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω ^{10} μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ^{11} ἑαυτόν, καὶ άράτω τὸν σταυρὸν 2 αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὁς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν 24 αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν: ος δ' ἂν ἀπολέση τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν εμοῦ, ούτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ἀφελεῖται άνθρωπος, κερδήσας τον κόσμον ὅλον, 25

¹ καταμόνας, alone, apart. ² σύνειμι, be with, come together. ³ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ⁴ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁵ ἀρχαῖος, old, ancient. ⁶ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁷ παραγγέλλω, order, command. ⁸ πάσχω, suffer, am acted upon. ⁹ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ¹⁰ ὀπίσω, behind, after (gen). ¹¹ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹² σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ¹³ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ¹⁴ ὡφελέω, profit, help. ¹⁵ κερδαίνω, gain, win.

Κατὰ Λουκάν 9:26

έαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ¹ Ὁς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῆ² με καὶ τοὺς ἐμοὺς 26 λόγους, τοῦτον ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ² ὅταν ἔλθῃ ἐν τῆ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, ³ εἰσίν 27 τινες τῶν ὧδε ἑστώτων, οῦ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Έγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν 28 Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος προσεύξασθαι. Καὶ 29 ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. Καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο συνελάλουν 30 αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἡλίας, ὁ οῦ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον 31 αὐτοῦ ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν 32 βεβαρημένοι ὅ ὑπνῳ: διαγρηγορήσαντες ὁ δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς

¹ ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ² ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ³ ἀληθῶς, truly, really. ⁴γεύομαι, taste, experience. ⁵ ὡσεί, like, about. ⁶ ὀκτώ, eight, 8. ⁿ παραλαμβάνω, receive, take. ⁶ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁰ εἶδος, ους, τό, form, sight. ¹¹ ὑματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ¹¹ λευκός, white, bright. ¹² ἑξαστράπτω, flash like lightning. ¹³ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹⁴ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁵ ἔξοδος, ου, ἡ, departure, exodus. ¹⁶ βαρέω, burden, weigh down. ¹ⁿ ὕπνος, ου, ὁ, sleep. ¹⁶ διαγρηγορέω, keep awake, awake fully.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:33

δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι ἀὐτοὺς 33 ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι: καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοί, καὶ μίαν Μωσῆ, καὶ μίαν Ἡλίᾳ: μὴ εἰδὼς ὁ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίασεν 34 αὐτούς: ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. Καὶ φωνὴ 35 ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὖτός ἐστιν ὁ υἰός μου ὁ ἀγαπητός: αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὐρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ 36 ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.

Έγένετο δὲ ἐν τῆ ἑξῆς ^{10} ἡμέρα, κατελθόντων ^{11} αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν ^{37} αὐτῷ ὄχλος πολύς. Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησεν, ^{13} λέγων, ^{38} Δ ιδάσκαλε, δέομαί ^{14} σου, ἐπίβλεψαι ^{15} ἐπὶ τὸν υίόν μου, ὅτι μονογενής ^{16} ἐστίν

¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ² διαχωρίζομαι, separate myself from, part from. ³ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ⁴ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ⁵ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁶ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ⁷ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ⁸ σιγάω, be silent, become silent. ⁹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁰ έξῆς, next, next in order. ¹¹ κατέρχομαι, come down, go down. ¹² συναντάω, meet with, hence to happen. ¹³ ἀναβοάω, cry out, shout upwards. ¹⁴ δέομαι, ask, request. ¹⁵ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for. ¹⁶ μονογενής, only begotten, only.

Κατὰ Λουκᾶν 9:39

μοι: καὶ ἰδού, πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης¹ κράζει, καὶ σπαράσσει² 39 αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ,³ καὶ μόγις⁴ ἀποχωρεί⁵ ἀπ' αὐτοῦ, συντρῖβον⁶ αὐτόν. Καὶ 40 ἐδεήθην⁻ τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἡδυνήθησαν. 41 ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, $\mathbf{\hat{\Omega}}^8$ γενεὰ³ ἄπιστος¹⁰ καὶ διεστραμμένη,¹¹ ἔως πότε¹² ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι¹³ ὑμῶν; Προσάγαγε¹⁴ τὸν υἱόν σου ὧδε. 42 Ἦτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν¹⁵ αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν:¹⁶ ἐπετίμησεν¹⁻ δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ,¹⁵ καὶ ἰάσατο¹⁵ τὸν παῖδα,²⁰ καὶ ἀπέδωκεν²¹ αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσσοντο²² δὲ πάντες ἐπὶ τῇ 43 μεγαλειότητι²³ τοῦ θεοῦ.

¹ ἔξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ² σπαράσσω, convulse, shake to and fro. ³ ἀφρός, οῦ, ὁ, foam, foaming. ⁴ μόγις, hardly, scarcely. ⁵ ἀποχωρέω, go away, depart. ⁶ συντρίβω, break in pieces, crush. ⁻ δέομαι, ask, request. 8 ὧ, Oh! omega. Ἦτος και το τος μεταιοι. ¹¹ ἀποσάγω, bring (forward), approach. ¹⁵ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ¹⁶ συσπαράσσω, convulse. ¹⁻ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹² ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹٩ ἰάομαι, heal. ²⁰ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²¹ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²² ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ²³ μεγαλειότης, ητος, ἡ, splendor, magnificence.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:44

Πάντων δὲ θαυμαζόντων¹ ἐπὶ πᾶσιν οἶς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὧτα² ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους: ὁ γὰρ υἱὸς 44 τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ἠγνόουν³ τὸ 45 ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον⁴ ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται⁵ αὐτό: καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἄν εἴη μείζων αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 46 ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὁς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ 48 ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται: καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με: ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὖτος ἔσται μέγας.

¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²οὖς, ους, τό, ear. ³ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁴ παρακαλύπτω, hide, conceal. ⁵ αἰσθάνομαι, notice, perceive. ⁶ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ⁷ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁸ μικρός, small, little.

Κατὰ Λουκᾶν 9:49

Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου 49 ἐκβάλλοντα δαιμόνια: καὶ ἐκωλύσαμεν² αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε: ὅς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι³ τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως⁴ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς 51 τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν⁵ τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέστειλεν 52 ἀγγέλους πρὸς προσώπου αὐτοῦ: καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν,⁵ ὥστε ἑτοιμάσαι² αὐτῷ. Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ 53 πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 54 Ἰάκωβος¹ο καὶ Ἰωάννης εἶπον, Κύριε, θέλεις εἶπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι¹¹ αὐτούς, ὡς καὶ Ἡλίας¹² ἐποίησεν; Στραφεὶς¹³ δὲ 55 ἐπετίμησεν¹⁴ αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ οἴδατε οἵου¹⁵ πνεύματός ἐστε ὑμεῖς: ὁ γὰρ 56

¹ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ²κωλύω, forbid, hinder. ³συμπληρόω, fulfill, be swamped. ⁴ἀνάληψις, εως, ἡ, taking up, lifting up. ⁵στηρίζω, establish, fix firmly. ⁶πρό, before (gen), before. ⁷κώμη, ης, ἡ, village. ⁸ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ⁹έτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁰ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹¹ ἀναλίσκω, destroy, consume. ¹² Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹³ στρέφω, turn, am converted. ¹⁴ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁵οἷος, such as, of what kind.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:57

υίὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.¹

Έγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῆ ὁδῷ, εἶπέν τις πρὸς αὐτόν, Ἀκολουθήσω 57 σοι ὅπου ἄν ἀπέρχη, κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες² φωλεοὺς³ 58 ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ⁴ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις:⁵ ὁ δὲ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ° τὴν κεφαλὴν κλίνη.⁻ Εἶπεν δὲ πρὸς ἔτερον, Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ 59 εἶπεν, Κύριε, ἐπίτρεψόν⁵ μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι³ τὸν πατέρα μου. Εἶπεν 60 δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι³ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς: σὰ δὲ ἀπελθών διάγγελλε¹ο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος, 61 Ακολουθήσω σοι, κύριε: πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν⁵ μοι ἀποτάξασθαι¹¹ τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Οὐδείς, ἐπιβαλὼν¹² τὴν χεῖρα αὐτοῦ 62 ἐπ' ἄροτρον,¹³ καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω,¹⁴ εἴθετός¹⁵ ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ

¹ κώμη, ης, ἡ, village. 2 ἀλώπηξ, εκος, ἡ, fox. 3 φωλεός, οῦ, ὁ, den, hole. 4 πετεινόν, ου, τό, bird. 5 κατασκήνωσις, εως, ἡ, place to live, nest. 6 ποῦ, where?. 7 κλίνω, cause to bend, bow. 8 ἐπιτρέπω, permit, allow. 9 θάπτω, bury. 10 διαγγέλλω, publish abroad, proclaim. 11 ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. 12 ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. 13 ἄροτρον, ου, τό, plow. 14 ὀπίσω, behind, after (gen). 15 εὔθετος, useful, fit.

Κατὰ Λουκᾶν 10:2

θεοῦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ό κύριος καὶ ἐτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν 10 αὐτοὺς ἀνὰ ^{3} δύο πρὸ ^{4} προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον ο ^{5} ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. "Ελεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ 2 ἐργάται ολίγοι: δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας ἐ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. Ὑπάγετε: ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ^{10} ἐν ^{3} μέσω λύκων. ^{11} Μὴ βαστάζετε ^{12} βαλάντιον, ^{13} μὴ πήραν, ^{14} μηδὲ ὑποδήματα: ^{15} 4 καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον 5 λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῷ τούτῷ. Καὶ ἐὰν ἦ ἐκεῖ υίὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται 6 ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν: εἰ δὲ μήγε, ¹⁷ ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. ¹⁸ Ἐν αὐτῆ δὲ τῆ 7 οἰκία μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν: ἄξιος '' γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ ^{20} αὐτοῦ ἐστίν. Μὴ μεταβαίνετε ^{21} ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς ἣν ἂν ^{8}

¹ ἀναδείκνυμι, show clearly, reveal. ² ἐβδομήκοντα, seventy, 70. ³ ἀνά, upwards, upon. ⁴πρό, before (gen), before (gen), before, when. ⁶ θερισμός, οῦ, ὁ, harvest, reaping. ⁻ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ⁶ ὀλίγος, little, few. ⁶ δέομαι, ask, request. ¹¹ ἀρήν, ἀρνός, ὁ, lamb. ¹¹ λύκος, ου, ὁ, wolf, jackal. ¹² βαστάζω, bear, carry. ¹³ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ¹⁴ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ¹⁵ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ¹⁶ ἐπαναπαύομαι, rest, rest upon. ¹² μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ¹⁵ ἀνακάμπτω, turn back, return. ¹⁰ ἄξιος, worthy, deserving. ²⁰ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ²¹ μεταβαίνω, depart, leave.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:9

πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, καὶ 9 θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῆ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, "Ηγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, 10 έξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε, $\mathbf{K}$ αὶ τὸν κονιορτὸν $^{^6}$ τὸν κολλη $^{^6}$ θέντα $^{^7}$ ήμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν: πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ^{4} ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ^{10} ἐν τῆ ἡμέρα 12 ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ^{11} ἔσται, ἢ τῆ πόλει ἐκείνῃ. Οὐαί ^{12} σοι, Χοραζίν, ^{13} οὐαί ^{12} σοι, 13 Bηθσαϊδά: δτι εἰ ἐν Τύρω το καὶ Σιδῶνι ἐν ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν Ενοίμεναι ἐνύμῖν, πάλαι ^{17} ἂν ἐν σάκκ $\overline{\omega}^{18}$ καὶ σποδ $\overline{\omega}^{19}$ καθήμεναι μετενόησαν. ^{20} Πλὴν ^{3} Τύρ $\overline{\omega}$ 14 καὶ Σ ιδῶνι ^{16} ἀνεκτότερον ^{11} ἔσται ἐν τῆ κρίσει, ^{21} ἢ ὑμῖν. Καὶ σύ, Καπερναούμ, ^{22} 15 ή ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, 23 ἕως Ἅδου 4 καταβιβασθήση. 5 Ο ἀκούων ὑμῶν 16 έμοῦ ἀκούει: καὶ ὁ ἀθετῶν ^{26} ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ: ^{26} ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ^{26} ἀθετε ^{16} τὸν

¹παρατίθημι, set before, entrust. ²θεραπεύω, heal, care for. ³ἀσθενής, weak, infirm. ⁴ἐγγίζω, come near, approach. ⁵πλατεῖα, ας, ἡ, street. ⁶κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ⁷κολλάω, glue, cleave. ⁸ἀπομάσσω, wipe off. ⁹πλήν, however, but. ¹⁰Σόδομα, ων, τό, Sodom. ¹¹ἀνεκτός, tolerable, bearable. ¹²οὐαί, woe! alas! woe! ¹³Χοραζίν, ἡ, Chorazin. ¹⁴Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ¹⁵Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ¹⁶Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ¹⁷πάλαι, long ago, of old. ¹⁸σάκκος, ου, ὁ, sackcloth. ¹⁹σποδός, οῦ, ἡ, ashes. ²⁰μετανοέω, repent, change my mind. ²¹κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ²²Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ²³ὑψόω, lift up, exalt. ²⁴Ὠδης, ου, ὁ, Hades. ²⁵καταβιβάζω, bring down, cause to go down. ²⁶ἀθετέω, reject, annul.

Κατὰ Λουκᾶν 10:17

άποστείλαντά με.

Υπέστρεψαν¹ δὲ οἱ ἑβδομήκοντα² μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια 17 ὑποτάσσεται³ ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν 18 ὡς ἀστραπὴν⁵ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. Ἰδού, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἑξουσίαν τοῦ 19 πατεῖν⁶ ἐπάνω⁻ ὄφεων⁶ καὶ σκορπίων,² καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ:¹⁰ καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήση.¹¹ Πλὴν¹² ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα 20 ὑμῖν ὑποτάσσεται:³ χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Έν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο¹³ τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, 21 Ἐξομολογοῦμαί¹⁴ σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας¹⁵ ταῦτα ἀπὸ σοφῶν¹⁶ καὶ συνετῶν,¹⁷ καὶ ἀπεκάλυψας¹⁸ αὐτὰ νηπίοις.¹⁹ Ναί,²⁰ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία²¹ ἔμπροσθέν²² σου. Καὶ στραφεὶς²³ πρὸς τοὺς 22

¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ² ἑβδομήκοντα, seventy, 70. ³ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ⁴ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ⁵ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ⁶ πατέω, tread or tread under foot, tread. ⁻ ἐπάνω, above, over (gen). ⁶ ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ⁰ σκορπίος, ου, ὁ, scorpion. ¹¹ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹¹ ἀδικέω, do wrong, harm. ¹² πλήν, however, but. ¹³ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ¹⁴ ἐξομολογέω, confess, profess. ¹⁵ ἀποκρύπτω, hide, conceal. ¹⁶ σοφός, wise. ¹⁻ συνετός, intelligent, clever. ¹ፄ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ¹⁰ νήπιος, infant, child. ²⁰ ναί, yes, truly. ²¹ εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ²² ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ²³ στρέφω, turn, am converted.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:23

μαθητὰς εἶπεν, Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου: καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἰός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἰός, καὶ ὧ ἐὰν βούληται¹ ὁ υἰὸς ἀποκαλύψαι.² Καὶ στραφεὶς³ πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν 23 εἶπεν, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι 24 πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἡθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον: καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, καὶ λέγων, Διδάσκαλε, τί 25 ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ τί 26 γέγραπται; Πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἁγαπήσεις κύριον τὸν 27 θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου: καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 28 Εἶπεν δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς ἀπεκρίθης: τοῦτο ποίει, καὶ ζήση. Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν 29

¹ βούλομαι, wish, will. ² ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ³ στρέφω, turn, am converted. ⁴ νομικός, pertaining to the law. ⁵ ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ⁶ κληρονομέω, inherit, obtain. ⁷ ἀναγινώσκω, you read. ⁸ ἰσχύς, ύος, ή, strength, power. ⁹ διάνοια, ας, ή, mind, understanding. ¹⁰ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ¹¹ σεαντοῦ, yourself, of you. ¹² ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹³ δικαιόω, justify, pronounce righteous.

Κατὰ Λουκᾶν 10:30

έαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; Ὑπολαβων δὲ ὁ 30 Ίησοῦς εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχώ, καὶ λησταῖς ^{3} περιέπεσεν, ^{4} οι και ἐκδύσαντες ^{5} αὐτὸν και πληγὰς ^{6} ἐπιθέντες ^{7} άπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθαν $\tilde{\eta}^s$ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν $\tilde{\eta}^s$ δὲ ἱερεύς τις 31 κατέβαινεν ἐν τῆ ὁδῷ ἐκείνῃ: καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 2 Ομοίως 3 δὲ καὶ 32 Λευΐτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον ἐλθών καὶ ἰδών ἀντιπαρῆλθεν. ^{12} 33 Σαμαρείτης ^{15} δε τις όδεύων ^{16} ήλθεν κατ' αὐτόν, καὶ ἰδών αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη, ^{17} καὶ προσελθών κατέδησεν ^{18} τὰ τραύματα ^{19} αὐτοῦ, ἐπιχέων ^{20} ἔλαιον ^{21} καὶ οἶνον ^{22} ^{22} έπιβιβάσας 23 δε αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, 24 ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, 25 καὶ ἐπεμελήθη ^{26} αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ^{27} ἐξελθών, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ^{28} 35 ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ, ^{29} καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι ^{26} αὐτοῦ: καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσης, ^{30} έγω έν τῷ ἐπανέρχεσθαί ^{31} με ἀποδώσω ^{32} σοι. Τίς οὖν τούτων ^{36}

¹πλησίον, near, neighbor (as a noun). ² ὑπολαμβάνω, take up, receive. ³ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ⁴περιπίπτω, fall in with, strike. ⁵ ἐκδύω, take off, put off. ⁶πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ⁷ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁸ ἡμιθανής, half dead. ⁹ τυγχάνω, obtain, happen. ¹⁰ συγκυρία, ας, ἡ, coincidence, chance. ¹¹ ἱερεύς, ἑως, ὁ, priest. ¹² ἀντιπαρέρχομαι, pass by on the opposite side. ¹³ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁴ Λευΐτης, ου, ὁ, Levite. ¹⁵ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ¹⁶ ὁδεύω, go, travel. ¹⁷ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ¹⁸ καταδέω, bind up, bandage. ¹⁹ τραῦμα, τος, τό, wound. ²⁰ ἐπιχέω, pour over, pour on. ²¹ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ²² οἶνος, ου, ὁ, wine. ²³ ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ²⁴ κτῆνος, ους, τό, beast of burden. ²⁵ πανδοχείον, ου, τό, inn. ²⁶ ἐπιμελέομαι, care for, take care of. ²⁷ αὔριον, tomorrow. ²⁸ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ²⁹ πανδοχεύς, έως, ὁ, innkeeper. ³⁰ προσδαπανάω, spend in addition. ³¹ ἐπανέρχομαι, return, come back again. ³² ἀποδίδωμι, give back, pay.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:37

τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστάς; Ὁ δὲ 37 εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά: γυνὴ 38 δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῆδε ἦν 39 ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἢ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν: 40 ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν, Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλειπεν διακονεῖν; Εἰπὲ οὖν αὐτῆ ἵνα μοι συναντιλάβηται. Μποκριθεὶς 41 δὲ εἶπεν αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾶς καὶ τυρβάζη περὶ πολλά: ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία: Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἡτις οὐκ 42

¹πλησίον, near, neighbor (as a noun). ² ἐμπίπτω, fall into, fall in. ³ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ⁴ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ⁵ ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁶κώμη, ης, ἡ, village. ⁷Μάρθα, ας, ἡ, Martha. ⁸ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ⁹ ὅδε, this (here), this here. ¹⁰ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ¹¹παρακαθίζω, sit down beside. ¹²περισπάω, distract, trouble greatly. ¹³ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ¹⁴ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁵ μέλει, it is a care, it concerns. ¹⁶καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁷ διακονέω, serve, minister. ¹⁸ συναντιλαμβάνομαι, help, assist. ¹⁹ μεριμνάω, be anxious, distracted. ²⁰ τυρβάζω, agitate or disturb in mind. ²¹ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ²² μερίς, ίδος, ἡ, part, portion. ²³ ἐκλέγομαι, choose, elect.

Κατὰ Λουκᾶν 11:2

ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, ² εἶπέν 11 τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, 'Όταν 2 προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω³ τὸ ὄνομά σου. Ἑλθέτω ἡ βασιλεία σου. Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον⁴ δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν. Καὶ ἄφες 3 ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι⁵ ἡμῖν. Καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

¹ ἀφαιρέω, take away, smite off. ² παύω, cause to cease. ³ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ⁴ ἐπιούσιος, for today, daily. ⁵ ὀφείλω, owe, ought. ⁶ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ⊓πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁶ ρύομαι, rescue, save.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 11:5

Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν 5 μεσονυκτίου, ^{2} καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, ^{1} χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ ^{4} φίλος ^{1} 6 παρεγένετο εξ όδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ: κἀκεῖνος ἔσωθεν 7 ἀποκριθεὶς εἴπῃ, Μή μοι κόπους πάρεχε:10 ἤδη ἡ θύρα11 κέκλεισται,12 καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν: οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. 8 Λ έγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, δ διά γε την αναίδειαν το αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσον χρήζει. Κάγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν: ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε: κρούετε, ¹⁷ καὶ ἀνοιγήσεται ύμιν. Πας γαρ δ αιτών λαμβάνει: και δ ζητών ευρίσκει: και τῷ κρούοντι 10 άνοιγήσεται. Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υίὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει 11 αὐτῷ; "H καὶ ἰχθύν, " μὴ ἀντὶ ^{20} ἰχθύος ^{19} ὄφιν ^{21} ἐπιδώσει ^{18} αὐτῷ; "H καὶ ἐὰν 12 αἰτήση ὡόν, ^{22} μὴ ἐπιδώσει ^{18} αὐτῷ σκορπίον; ^{23} Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες 13

¹ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ² μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ³ χράω, lend. ⁴ ἐπειδή, since, because. ⁵ παραγίνομαι, come, arrive. ⁶ παρατίθημι, set before, entrust. ⁷ κἀκεῖνος, and he, and she. ⁸ ἔσωθεν, from within, within. ⁹ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ¹⁰ παρέχω, offer, afford. ¹¹ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ¹² κλείω, shut, shut up. ¹³ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ¹⁴ γέ, indeed, at least. ¹⁵ ἀναίδεια, ας, ἡ, shamelessness, shameless persistence. ¹⁶ χρήζω, need, have need of. ¹⁷ κρούω, knock, strike. ¹⁸ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ¹⁹ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ²⁰ ἀντί, instead of, in place of. ²¹ ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ²² ἀόν, οῦ, τό, egg. ²³ σκορπίος, ου, ὁ, scorpion.

Κατὰ Λουκᾶν 11:14
Byzantine NT

οἴδατε δόματα¹ ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω² μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἄγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. Ἐγένετο δέ, τοῦ δαιμονίου 14 ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός: καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὅχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν 15 εἶπον, Ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Ἔτεροι 16 δὲ πειράζοντες σημεῖον παρ αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν 17 τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται: καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν 18 διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; "Οτι λέγετε, Έν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ 19 υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; Διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. Εἰ δὲ ἐν 20 δακτύλῳ βεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐκβασινεία τοῦ

¹δόμα, τος, τό, present, gift. ²πόσος, how many? how great? ³κωφός, deaf, dumb. ⁴θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁵Βεελζεβούλ, ό, Beelzebul. ⁶ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ⁷πειράζω, test, tempt. ⁸διανόημα, τος, τό, thought, reasoning. ⁹διαμερίζω, divide, distribute. ¹⁰ἐρημόω, destroy, strip. ¹¹Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹²κριτής, ου, ὁ, judge. ¹³δάκτυλος, ου, ὁ, finger. ¹⁴ἄρα, so, then. ¹⁵φθάνω, come before another, anticipate.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:21

θεοῦ. "Όταν ὁ ἰσχυρὸς¹ καθωπλισμένος² φυλάσση³ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν,⁴ ἐν 21 εἰρήνη ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ: ἐπὰν⁵ δὲ ὁ ἰσχυρότερος¹ αὐτοῦ ἐπελθὼν 22 νικήση⁻ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν⁵ αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ῇ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα² αὐτοῦ διαδίδωσιν.¹⁰ Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν: καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' 23 ἐμοῦ σκορπίζει.¹¹ "Όταν τὸ ἀκάθαρτον¹² πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, 24 διέρχεται¹³ δι' ἀνύδρων¹⁴ τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν:¹⁵ καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει, Υποστρέψω¹⁰ εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν¹⁻ ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει 25 σεσαρωμένον¹⁵ καὶ κεκοσμημένον.¹⁰ Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει²⁰ ἐπτὰ 26 ἔτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ ἐλθόντα κατοικεῖ²¹ ἐκεῖ: καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα²² τῶν πρώτων.

¹ ἰσχυρός, strong, mighty. ² καθοπλίζω, arm oneself fully, arm completely. ³ φυλάσσω, guard, keep. ⁴ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ⁵ ἐπάν, when, as soon as. ⁶ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ⁻ νικάω, overcome, conquer. ⁿ πανοπλία, ας, ἡ, full armor, complete armor. Ἦσκολον, ου, τό, booty, spoils. ¹¹ διαδίδωμι, distribute, give. ¹¹ σκορπίζω, scatter, disperse. ¹² ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹³ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁴ ἄνυδρος, waterless, dry. ¹⁵ ἀνάπαυσις, εως, ἡ, cessation, rest. ¹⁶ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁻ ὅθεν, from where, from which. ¹ⁿ σαρόω, sweep, sweep using a broom. ¹⁰ κοσμέω, adorn, put into order. ²⁰ παραλαμβάνω, receive, take. ²¹ κατοικέω, inhabit, dwell. ²² γείρων, worse.

Κατὰ Λουκάν 11:27

Έγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά¹ τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὅχλου 27 εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία² ἡ βαστάσασά³ σε, καὶ μαστοὶ⁴ οῦς ἐθήλασας.⁵ 28 Αὐτὸς δὲ εἶπεν, Μενοῦνγε⁴ μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.

Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστιν: 29 σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῆ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ¹¹ τοῦ προφήτου. Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς¹¹ σημεῖον τοῖς Νινευΐταις, ²² οὕτως ἔσται 30 καὶ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου τῆ γενεᾳ ταύτη. Βασίλισσα¹³ νότου¹⁴ ἐγερθήσεται ἐν 31 τῆ κρίσει¹⁵ μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς: ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων¹ τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, παὶ ἰδού, πλεῖον Σολομῶνος δοδε. Ἅνδρες Νινευὰ ἀναστήσονται ἐν τῆ κρίσει¹⁵ μετὰ τῆς 32 γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν: ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα²¹

¹ἐπαίρω, lift up, raise. ² κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ³ βαστάζω, bear, carry. ⁴ μαστός, οῦ, ὁ, breast, nipple. ⁵θηλάζω, suckle, nurse. ⁶ μενοῦνγε, on the contrary, indeed. ⁷ φυλάσσω, guard, keep. ⁸ἐπαθροίζω, gather together, crowd upon. ⁹γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹⁰ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹¹ Ἰωνᾶς, ᾶ, ὁ, Jonah. ¹² Νινευίτης, ου, ὁ, Ninevite. ¹³ βασίλισσα, ης, ἡ, queen. ¹⁴νότος, ου, ὁ, south wind, south. ¹⁵ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ¹⁶ κατακρίνω, condemn. ¹⁷πέρας, ατος, τό, limit, end. ¹⁸ Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ¹⁹ Νινευΐ, ἡ, Nineveh. ²⁰ μετανοέω, repent, change my mind. ²¹ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:33

Ἰωνᾶ, $^{_{1}}$ καὶ ἰδού, πλεῖον Ἰωνᾶ $^{^{1}}$ ὧδε.

Οὐδεὶς δὲ λύχνον² ἄψας³ εἰς κρύπτην⁴ τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον,⁵ ἀλλ' ἐπὶ τὴν 33 λυχνίαν,⁶ ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι⁻ τὸ φέγγος⁶ βλέπωσιν. Ὁ λύχνος² τοῦ σώματός 34 ἐστιν ὁ ὀφθαλμός: ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς⁶ ἢ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν¹⁰ ἐστιν: ἐπὰν¹¹ δὲ πονηρὸς ἢ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.¹² Σκόπει¹³ 35 οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος¹⁴ ἐστίν. Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν,¹⁰ 36 μὴ ἔχον τι μέρος¹⁵ σκοτεινόν,¹² ἔσται φωτεινὸν¹⁰ ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος² τῇ ἀστραπῆ¹⁶ φωτίζη¹⁻ σε.

Έν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως ἀριστήση¹δ παρ' αὐτῷ: 37 εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.¹ Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν² ὅτι οὐ πρῶτον 38 ἐβαπτίσθη πρὸ²¹ τοῦ ἀρίστου.²² Εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ 39

¹ Ιωνᾶς, ᾶ, ὁ, Jonah. ² λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ³ ἄπτω, touch, kindle. ⁴ κρύπτη, ης, ἡ, dark and hidden place, cellar. ⁵ μόδιος, ου, ὁ, dry measure. ⁶ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ⁷ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ⁸ φέγγος, ους, τό, light, brightness. ⁹ ἀπλοῦς, simple, single. ¹⁰ φωτεινός, bright, full of light. ¹¹ ἐπάν, when, as soon as. ¹² σκοτεινός, dark, full of darkness. ¹³ σκοπέω, look at, contemplate. ¹⁴ σκότος, ους, τό, part, portion. ¹⁶ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ¹⁷ φωτίζω, give light, enlighten. ¹⁸ ἀριστάω, have breakfast, eat a meal. ¹⁹ ἀναπίπτω, recline, lie down. ²⁰ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²¹ πρό, before (gen), before. ²² ἄριστον, ου, τό, breakfast.

Κατὰ Λουκάν 11:40

Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν¹ τοῦ ποτηρίου² καὶ τοῦ πίνακος³ καθαρίζετε,⁴ τὸ δὲ ἔσωθεν⁵ ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν¹ καὶ 40 τὸ ἔσωθεν⁵ ἐποίησεν; Πλὴν¹⁰ τὰ ἐνόντα¹¹ δότε ἐλεημοσύνην: καὶ ἰδού, πάντα 41 καθαρὰ¹³ ὑμῖν ἐστιν.

Άλλ' οὐαὶ¹⁴ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε¹⁵ τὸ ἡδύοσμον¹⁶ καὶ τὸ 42 πήγανον¹⁻ καὶ πᾶν λάχανον,¹⁵ καὶ παρέρχεσθε¹² τὴν κρίσιν²⁰ καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ: ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα²¹ μὴ ἀφιέναι. Οὐαὶ¹⁴ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, 43 ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν²² ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς²³ ἐν ταῖς ἀγοραῖς.²⁴ Οὐαὶ¹⁴ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί,²⁵ ὅτι ἐστὲ 44 ὡς τὰ μνημεῖα²⁶ τὰ ἄδηλα,²⁻ καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω²⁵ οὐκ οἴδασιν.

¹ἔξωθεν, from without, outside (gen). ²ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ³πίναξ, ακος, ή, board, dish. ⁴καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁵ἔσωθεν, from within, within. ⁶γέμω, fill, am full of. ⁷άρπαγή, ης, ή, plunder, robbery. ⁸πονηρία, ας, ή, iniquity, wickedness. ⁹ἄφρων, foolish, senseless. ¹⁰πλήν, however, but. ¹¹ ἔνειμι, be in, within. ¹² ἐλεημοσύνη, ης, ή, alms, alms-giving. ¹³καθαρός, clean, pure. ¹⁴οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁵ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ¹⁶ ἡδύοσμον, ου, τό, mint, peppermint. ¹⁷πήγανον, ου, τό, rue, plant used for flavoring food. ¹⁸λάχανον, ου, τό, garden herb, vegetable. ¹⁹παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁰κρίσις, εως, ή, judgment, judging. ²¹κάκεῖνος, and he, and she. ²²πρωτοκαθεδρία, ας, ή, chief seat, seat of honor. ²³ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ²⁴ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ²⁵ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ²⁶μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ²⁷ἄδηλος, unseen, indistinct. ²⁸ἐπάνω, above, over (gen).

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:45

 ^{1} Αποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν ^{1} λέγει αὐτῷ, Δ ιδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς 45 ύβρίζεις. ^{2} ^{2} ^{3} δὲ εἶπεν, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς ^{1} οὐαί, ^{3} ὅτι φορτίζετε τοὺς 46 άνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ένὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε ^{s} τοῖς φορτίοις. Οὐαὶ ^{s} ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε ^{s} τὰ μνημεῖα $^{\text{10}}$ τῶν ^{47} προφητών, οί δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα¹¹ μαρτυρεῖτε καὶ 48 συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν: ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ύμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε $^{^{3}}$ αὐτῶν τὰ μνημεῖα. $^{^{10}}$ Δ ιὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ 49 εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν: ^{13} ἴνα ἐκζητηθ $\tilde{\eta}^{14}$ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν 50τὸ ἐκχυνόμενον¹⁵ ἀπὸ καταβολῆς¹6 κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς¹7 ταύτης, ἀπὸ τοῦ 51 αἵματος Ἄβελ ἔως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξυ τοῦ θυσιαστηρίου αι τοῦ οἴκου. Ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται άπὸ τῆς

¹νομικός, pertaining to the law. ²ύβρίζω, mistreat, insult. ³οὐαί, woe! alas! woe! ⁴φορτίζω, load, burden. ⁵φορτίον, ου, τό, burden, load. ⁶δυσβάστακτος, hard to bear, difficult to carry. ⁷δάκτυλος, ου, ό, finger. ⁸προσψαύω, touch, touch lightly. ⁹οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁰μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ¹¹ἄρα, so, then. ¹²συνευδοκέω, consent, approve. ¹³ἐκδιώκω, drive out, persecute harshly. ¹⁴ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹⁵ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁶καταβολή, ῆς, ἡ, foundation, depositing. ¹⁷γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹⁸Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ¹⁹μεταξύ, between, after. ²⁰θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ²¹ναί, yes, truly.

Κατὰ Λουκᾶν 11:52

γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως: 52 αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. ὅ

Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι 53 δεινῶς ^{7} ἐνέχειν, ^{8} καὶ ἀποστοματίζειν ^{9} αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες ^{10} 54 αὐτόν, ζητοῦντες θηρεῦσαί ^{11} τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν ^{12} αὐτοῦ.

Έν οἷς ἐπισυναχθεισῶν¹³ τῶν μυριάδων¹⁴ τοῦ ὅχλου, ὥστε καταπατεῖν¹⁵ ἀλλήλους, 12 ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε¹⁶ ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης¹⁻ τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις.¹⁶ Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον¹⁰ 2 ἐστὶν ὁ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται,²⁰ καὶ κρυπτὸν²¹ ὁ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ'²² ὧν 3 ὅσα ἐν τῆ σκοτίᾳ²³ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται: καὶ ὁ πρὸς τὸ οὖς²⁴

¹ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ² οὐαί, woe! alas! woe! ³ νομικός, pertaining to the law. ⁴ κλείς, κλειδός, ἡ, key. ⁵ γνῶσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ⁶ κωλύω, forbid, hinder. ⁷ δεινῶς, terribly, vehemently. ⁸ ἐνέχω, have a grudge against, be subject to. ⁹ ἀποστοματίζω, question closely, interrogate. ¹⁰ ἐνεδρεύω, lie in wait, plot. ¹¹ θηρεύω, hunt, catch. ¹² κατηγορέω, accuse, charge. ¹³ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ¹⁴ μυριάς, άδος, ἡ, ten thousand, myriad. ¹⁵ καταπατέω, trample under foot. ¹⁶ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁷ ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ¹⁸ ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy. ¹⁹ συγκαλύπτω, conceal, cover up. ²⁰ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ²¹ κρυπτός, hidden, secret. ²² ἀντί, instead of, in place of. ²³ σκοτία, ας, ἡ, darkness. ²⁴ οὕς, ους, τό, ear.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 12:4

έλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. Αέγω δὲ ὑμῖν 4τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα 5 φοβηθήτε: φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν: ^{7} ναί, ^{8} λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε ^{2} στρουθία ^{10} 6 πωλεῖται ^{11} ἀσσαρίων ^{12} δύο; Καὶ ε̈ν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ^{13} ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες $^{^{14}}$ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. $^{^{15}}$ Μὴ οὖν ^{7} φοβεῖσθε: πολλών στρουθίων ^{10} διαφέρετε. ^{16} Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν 8όμολογήση¹⁷ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν¹⁸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου όμολογήσει 17 ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν 18 τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ: ὁ δὲ ἀρνησάμενός 19 9 με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται²⁰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 Καὶ πᾶς δς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ: τῷ δὲ εἰς

¹ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ²δῶμα, τος, τό, house, housetop. ³φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁴περισσός, excessive, abundant. ⁵ὑποδείκνυμι, show, indicate. ⁶ἐμβάλλω, throw, cast. ⁷γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ⁸ναί, yes, truly. ⁹πέντε, five, 5. ¹⁰στρουθίον, ου, τό, sparrow, small bird. ¹¹πωλέω, sell. ¹²ἀσσάριον, ου, τό, assarion. ¹³ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁴θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ¹⁵ἀριθμέω, number, count. ¹⁶διαφέρω, differ, carry through. ¹⁷ὁμολογέω, confess, profess. ¹⁸ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹⁹ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²⁰ἀπαρνέομαι, deny, refuse.

Κατὰ Λουκᾶν 12:11 Byzantine NT

τὸ ἄγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. "Όταν δὲ προσφέρωσιν 11 ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε: τὸ γὰρ ἄγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῆ τῆ 12 ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

Εἶπεν δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὅχλου, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι 13 μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν 14 δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε 15 ἀπὸ τῆς πλεονεξίας: ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτῷ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, Ἀνθρώπου τινὸς 16 πλουσίου ἐσφόρησεν ἡ χώρα: καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, 17 ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ τυνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπεν, Τοῦτο ποιήσω: 18 καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, το καὶ συνάξω ἐκεῖ

¹ βλασφημέω, revile, blaspheme. ² προσφέρω, bring to, offer. ³ μεριμνάω, be anxious, distracted. ⁴ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ⁵ μερίζω, divide, part. ⁶ κληρονομία, ας, ή, inheritance. ⁷ καθίστημι, set, constitute. ⁸ δικαστής, οῦ, ὁ, judge. ⁹ μεριστής, οῦ, ὁ, divider, arbitrator. ¹⁰ φυλάσσω, guard, keep. ¹¹ πλεονεξία, ας, ή, covetousness, avarice. ¹² περισσεύω, abound, be rich. ¹³ πλούσιος, rich. ¹⁴ εὐφορέω, bear good crops, be fruitful. ¹⁵ χώρα, ας, ή, land, region. ¹⁶ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁷ ποῦ, where?. ¹⁸ καθαιρέω, take down, pull down. ¹⁹ ἀποθήκη, ης, ή, storehouse, barn. ²⁰ οἰκοδομέω, build up, construct.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:19

πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου. Καὶ ἐρῶ τῆ ψυχῆ μου, Ψυχή, ἔχεις 19 πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά: ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπεν 20 δὲ αὐτῷ ὁ θεός, Ἄφρον, ταύτῃ τῆ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ: ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἐαυτῷ, καὶ μὴ εἰς θεὸν 21 πλουτῶν. 10

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῆ 22 ψυχῆ ὑμῶν, τί φάγητε: μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε. Ή ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν 23 τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ότι 24 οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οἰς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς: πόσω μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; Τίς δὲ ἐξ 25 ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι έπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν έγας; Εἰ 26

¹ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ² κεῖμαι, lie, be laid. ³ ἔτος, ους, τό, year. ⁴ ἀναπαύω, refresh, take rest. ⁵ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁶ ἄφρων, foolish, senseless. ⁷ ἀπαιτέω, ask for, demand. ⁸ ἕτοιμάζω, prepare, make ready. ⁹ θησαυρίζω, lay up, store up. ¹⁰ πλουτέω, be rich, become rich. ¹¹ μεριμνάω, be anxious, distracted. ¹² ἐνδύω, put on, clothe. ¹³ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ¹⁴ ἔνδυμα, τος, τό, apparel (esp. the outer robe). ¹⁵ κατανοέω, observe, understand. ¹⁶ κόραξ, ακος, ό, crow, raven. ¹⁷ θερίζω, reap, gather. ¹⁸ ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ¹⁹ ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ²⁰ τρέφω, make to grow, nourish. ²¹ πόσος, how many? how great? ²² διαφέρω, differ, carry through. ²³ πετεινόν, ου, τό, bird. ²⁴ προστίθημι, add, add to. ²⁵ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ²⁶ πῆχυς, εως, ὁ, cubit.

Κατὰ Λουκάν 12:27

οὖν οὖτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; Κατανοήσατε τὰ 27 κρίνα ^{4} πῶς αὐξάνει: ^{5} οὐ κοπιᾳ, ^{6} οὐδὲ νήθει: ^{7} λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομών ^{8} ἐν πάση τῆ δόξη αὐτοῦ περιεβάλετο $^{\circ}$ ώς εν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον ^{10} ἐν τῷ ἀγρῷ 28 σήμερον ^{12} ὄντα, καὶ αὔριον ^{13} εἰς κλίβανον ^{14} βαλλόμενον, ὁ θεὸς οὕτως ^{15} $\frac{\partial u \Phi(\dot{\nu} \nu \nu \nu \sigma)}{\partial u \dot{\nu}}$ πόσω $\frac{\partial u \bar{\nu}}{\partial u \bar{\nu}}$ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; $\frac{\partial u \bar{\nu}}{\partial u \bar{\nu}}$ Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί 29 φάγητε, ἢ τί πίητε: καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.¹⁹ Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ 30 κόσμου ἐπιζητεῖ: ^{20} ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε ^{21} τούτων. Πλὴν ^{22} ζητεῖτε 31τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται 23 ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ 32 μικρον²⁴ ποίμνιον:²⁵ ὅτι εὐδόκησεν²⁶ ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. <math>33 Π ωλήσατε $^{^{27}}$ τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην. $^{^{28}}$ Π οιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια²⁹ μὴ παλαιούμενα, ³⁰ θησαυρὸν ³¹ ἀνέκλειπτον ³² ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης ^{33} οὐκ ἐγγίζει, ^{34} οὐδὲ σὴς ^{35} διαφθείρει: ^{36} ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ^{31} 34

¹ἐλάχιστος, least, smallest. ² μεριμνάω, be anxious, distracted. ³ κατανοέω, observe, understand. ⁴ κρίνον, ου, τό, lily. ⁵ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁶ κοπιάω, toil, labor. ⁻ νήθω, spin. ⁵ Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ໑ περιβάλλω, put around, clothe. ¹⁰ χόρτος, ου, ὁ, grass, hay. ¹¹ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹² σήμερον, today, now. ¹³ αὔριον, tomorrow. ¹⁴ κλίβανος, ου, ὁ, oven, furnace. ¹⁵ οὕτως, thus, so. ¹⁶ ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ¹⁻ πόσος, how many? how great? ¹δ δλιγόπιστος, of little faith. ¹⁰ μετεωρίζομαι, be anxious, worried. ²⁰ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²¹ χρήζω, need, have need of. ²² πλήν, however, but. ²³ προστίθημι, add, add to. ²⁴ μικρός, small, little. ²⁵ ποίμνιον, ου, τό, flock, little flock. ²⁶ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²⁻ πωλέω, sell. ²δ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ²⁰ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ³⁰ παλαιόω, make or become old, obsolete. ³¹ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ³² ἀνέκλειπτος, unfailing, inexhaustible. ³³ κλέπτης, ου, ὁ, thief. ³⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ³⁵ σής, σητός, ὁ, moth. ³⁶ διαφθείρω, destroy utterly, spoil.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:35

ύμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ύμῶν ἔσται.

"Εστωσαν ύμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι: καὶ ὑμεῖς 35 ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύση ἐκ τῶν γάμων, ἴνα, ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ 37 δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὑς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας: ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει ἀυτοῖς. Καὶ 38 ἐὰν ἔλθη ἐν τῆ δευτέρᾳ ὁ φυλακῆ, καὶ ἐν τῆ τρίτῃ φυλακῆ ὁ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ 39 οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὁ ἀρᾳ ὁ κλέπτης ὁ ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ὁ ἀν, καὶ οὐκ ἀν ἀφῆκεν διορυγῆναι ὁ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἔτοιμοι: ὁ ὅτι ۾ 40 ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

¹ δσφύς, ύος, ἡ, waist, hip. ²περιζώννυμι, gird, gird round. ³ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ⁴ καίω, burn, ignite. ⁵ ὅμοιος, like, similar. ⁶ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁷ πότε, when? at what time? ⁸ ἀναλύω, loose, depart. ⁹ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ¹⁰ κρούω, knock, strike. ¹¹ γρηγορέω, watch, keep watch. ¹² ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹³ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁴ διακονέω, serve, minister. ¹⁵ δεύτερος, second. ¹⁶ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹⁷ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ¹⁸ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹⁹ κλέπτης, ου, ὁ, thief. ²⁰ διορύσσω, break through, break in. ²¹ ἔτοιμος, ready, prepared.

Κατὰ Λουκᾶν 12:41 Byzantine NT

Είπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ 41 πρὸς πάντας; Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Τίς ἄρα ^{1} ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ^{2} καὶ 42 φρόνιμος, δν καταστήσει δ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρώ τὸ σιτομέτριον; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ 43 εύρήσει ποιοῦντα οὕτως. Άλη θ ως λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάργουσιν 44αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῆ καρδία αὐτοῦ, 45 Χρονίζει ^{s} ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν ^{s} τοὺς παῖδας ^{10} καὶ τὰς παιδίσκας, έσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι: ήξει δ κύριος τοῦ δούλου 46 ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἡ οὐ προσδοκᾳ, 14 καὶ ἐν ὥρᾳ ἡ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει 15 αὐτόν, καὶ τὸ μέρος ^{16} αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων ^{17} θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ^{6} γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἑτοιμάσας το μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται ^{19} πολλάς: ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια ^{20} πληγῶν, ^{21} 48

¹ ἄρα, so? (introduces a question). ²οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ³ φρόνιμος, prudent, wise. ⁴ καθίστημι, set, constitute. ⁵θεραπεία, ας, ἡ, treatment, healing. ⁶ σιτομέτριον, ου, τό, food allowance, ration. ⁷ ἀληθως, truly, really. ⁸ χρονίζω, spend or take time, delay. ⁹ τύπτω, smite, beat. ¹⁰ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹¹ παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ¹² μεθύσκω, make drunk. ¹³ ἥκω, have come, am present. ¹⁴ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁵ διχοτομέω, cut in two, scourge severely. ¹⁶ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁷ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹⁸ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁹ δέρω, beat, flay. ²⁰ ἄξιος, worthy, deserving. ²¹ πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:49

δαρήσεται όλίγας. Παντὶ δὲ ῷ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ: καὶ ῷ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

Πύρ ἡλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ ἔχω 49 βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἔως οὖ τελεσθῆ. Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην 51 παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῆ γῆ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 ἔΕσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσίν, καὶ δύο ἐπὶ τρισίν. Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐπὶ υίῷ, καὶ υίὸς ἐπὶ πατρί: 53 μήτηρ ἐπὶ θυγατρί, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί: πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη το ἀντῆς, καὶ νύμφη το ἀντῆς ἔκὶ τὴν πενθερὰν ἀν ἀντῆς. ἔκεγεν δὲ καὶ τοῖς ὅχλοις, "Όταν ἴδητε 54 τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν αν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε, "Ομβρος ερχεται: καὶ γίνεται οὕτως. Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι Καύσων ἐσται: καὶ 55

¹δέρω, beat, flay. ²δλίγος, little, few. ³παρατίθημι, set before, entrust. ⁴περισσός, excessive, abundant. ⁵ἀνάπτω, kindle, set on fire. ⁶βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁷συνέχω, hold fast, oppress. ⁸ τελέω, finish, fulfill. ⁹παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁰διαμερισμός, οῦ, ὁ, division, disunity. ¹¹πέντε, five, 5. ¹²διαμερίζω, divide, distribute. ¹³θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁴πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ¹⁵νύμφη, ης, ἡ, bride, young woman. ¹⁶νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ¹⁷ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ¹⁸δυσμή, ῆς, ἡ, the western region. ¹⁹ὄμβρος, ου, ὁ, shower, thunderstorm. ²⁰οὕτως, thus, so. ²¹νότος, ου, ὁ, south wind, south. ²²πνέω, blow. ²³καύσων, ωνος, ὁ, burning heat, scorching heat.

Κατὰ Λουκᾶν 12:56 Byzantine NT

γίνεται. Ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν: ^{56} τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ ^{57} δίκαιον; Ὠς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῆ ὁδῷ δὸς ^{58} ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ: μήποτε κατασύρη σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλη εἰς φυλακήν. ^{10} 59 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθης ἐκεῖθεν, ^{12} εως οῦ καὶ τὸν ἔσχατον λεπτὸν αποδῷς. ^{14}

Παρῆσαν¹⁵ δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες¹⁶ αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, **13** ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξεν¹⁸ μετὰ τῶν θυσιῶν¹⁹ αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 2 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι¹⁷ οὖτοι ἁμαρτωλοὶ²⁰ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους¹⁷ ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν;²¹ Οὐχί, λέγω ὑμῖν: ἀλλ' 3 ἐὰν μὴ μετανοῆτε,²² πάντες ὡσαύτως²³ ἀπολεῖσθε. "Η ἐκεῖνοι οἱ δέκα²⁴ καὶ ὀκτώ, 4

¹ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ² δοκιμάζω, prove, approve. ³ ἀντίδικος, ου, ὁ, opponent, adversary. ⁴ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ⁵ ἐργασία, ας, ἡ, profit, business. ⁶ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ⁷ μήποτε, never, lest perchance. ⁸ κατασύρω, drag (away by force), drag down. ⁹ κριτής, ου, ὁ, judge. ¹⁰ πράκτωρ, ορος, ὁ, bailiff, constable. ¹¹ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹² ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹³ λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ¹⁴ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹⁵ πάρειμι, be present, have arrived. ¹⁶ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁷ Γαλιλαῖος, Galilean. ¹⁸ μίγνυμι, mix, mingle. ¹⁹ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²⁰ άμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ²¹ πάσχω, suffer, am acted upon. ²² μετανοέω, repent, change my mind. ²³ ὡσαύτως, likewise. ²⁴ δέκα, ten, 10. ²⁵ ὀκτώ, eight, 8.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 13:5

ἐφ' οῦς ἔπεσεν ὁ πύργος¹ ἐν τῷ Σιλωὰμ² καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι οὕτοι ὀφειλέται³ ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας⁴ ἐν Τερουσαλήμ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν: ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,⁵ πάντες ὁμοίως⁶ 5 ἀπολεῖσθε. Ἦλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν: Συκῆν⁻ εἶχέν τις ἐν τῷ 6 ἀμπελῶνι⁵ αὐτοῦ πεφυτευμένην:᾽ καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῆ, καὶ οὐχ εὕρεν. Εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν,¹⁰ Τδού, τρία ἔτη¹¹ ἔρχομαι ζητῶν 7 καρπὸν ἐν τῆ συκῆ⁻ ταύτη, καὶ οὐχ εύρίσκω: ἔκκοψον¹² αὐτήν: ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;¹³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ 8 ἔτος,¹¹ ἔως ὅτου¹⁴ σκάψω¹⁵ περὶ αὐτήν, καὶ βάλω κόπρια: κἄν¹⁶ μὲν ποιήση 9 καρπόν: εἰ δὲ μήγε,¹⁻ εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις¹² αὐτήν.

¹πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ²Σιλωάμ, ὁ, Siloam. ³ὀφειλέτης, ου, ὁ, debtor, sinner. ⁴κατοικέω, inhabit, dwell. ⁵ μετανοέω, repent, change my mind. ⁶ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁷συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ⁸ ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ⁹φυτεύω, plant. ¹⁰ἀμπελουργός, οῦ, ὁ, vinedresser, gardener. ¹¹ἔτος, ους, τό, year. ¹²ἐκκόπτω, cut out, cut off. ¹³ καταργέω, make ineffective, abolish. ¹⁴ὅτου, until. ¹⁵σκάπτω, dig. ¹⁶κἄν, and if, even if. ¹⁷ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε).

Κατὰ Λουκᾶν 13:10

Ήν δὲ διδάσκων ἐν μιᾳ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν: καὶ ἰδού, γυνὴ ἦν 10 πνεῦμα ἔγουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν, 12 καὶ εἶπεν αὐτῆ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῆ 13 τὰς χεῖρας: καὶ παραχρῆμα ^{10} ἀνωρθώθη, ^{11} καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ 14ό ἀρχισυνάγωγος, ^{12} ἀγανακτῶν ^{13} ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ^{14} ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ, "Εξ¹⁵ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι:¹⁶ ἐν ταύταις οὖν έρχόμενοι θεραπεύεσθε, 14 καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ 15 ό κύριος, καὶ εἶπεν, Ὑποκριταί, 17 ἔκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει 18 τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ^{20} ἀπὸ τῆς φάτνης, ^{21} καὶ ἀπαγαγών ^{22} ποτίζει; ^{23} Ταύτην δέ, 16 θυγατέρα²⁴ Άβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν²⁵ ὁ Σατανᾶς, ²⁶ ἰδού, δέκα³ καὶ ὀκτὼ⁴ ἔτη, ² οὐκ ἔδει λυθῆναι ε ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῆ ἡμέρα τοῦ σαββάτου; Καὶ 17

¹ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ² ἔτος, ους, τό, year. ³ δέκα, ten, 10. ⁴ ὀκτώ, eight, 8. ⁵ συγκύπτω, be bent over, am bent double. ⁶ ἀνακύπτω, straighten up, stand erect. ⁷ παντελής, completely, forever. ⁸ προσφωνέω, call to, summon. ⁹ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁰ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹¹ ἀνορθόω, restore, strengthen. ¹² ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹³ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ¹⁴ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁵ ἔξ, six, 6. ¹⁶ ἐργάζομαι, work, word. ¹⁷ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ¹⁸ λύω, untie, loose. ¹⁹ βοῦς, ὁ, οx, cow. ²⁰ ὄνος, ου, ὁ, ass, donkey. ²¹ φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ²² ἀπάγω, lead away, lead. ²³ ποτίζω, give drink to, cause to drink. ²⁴ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²⁵ δέω, bind, tie. ²⁶ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ²⁷ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:18

ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ: καὶ πᾶς ὁ ὅχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

"Ελεγεν δέ, Τίνι όμοία έστιν ή βασιλεία τοῦ θεοῦ; Καὶ τίνι όμοιώσω αὐτήν; 18 Ομοία έστιν κόκκῳ σινάπεως, δν λαβών ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον έαυτοῦ: καὶ ηὕξησεν, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις ἀντοῦ. Πάλιν εἶπεν, Τίνι ὁμοιώσω τὴν 20 βασιλείαν τοῦ θεοῦ; Όμοία ἐστὶν ζύμη, ἡ ἢν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν ἐν εἰς 21 ἀλεύρου σάτα τρία, ἔως οἱ ἐζυμώθη δλον. Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις 22 καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Γερουσαλήμ. Εἶπεν δέ τις 23 αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σῷζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἁγωνίζεσθε 24 εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πούλης: ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν,

¹ καταισχύνω, put to shame. ² ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ³ ἔνδοξος, honored, glorious. ⁴ ὅμοιος, like, similar. ⁵ ὁμοιόω, make like, liken. ⁶ κόκκος, ου, ό, grain, seed. ⁷ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ⁸ κῆπος, ου, ό, garden. ⁹ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁰ δένδρον, ου, τό, tree. ¹¹ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹² κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ¹³ κλάδος, ου, ό, branch (of a tree), branch. ¹⁴ ζύμη, ης, ή, leaven, ferment. ¹⁵ ἐγκρύπτω, hide, hide in. ¹⁶ ἄλευρον, ου, τό, wheat flour, meal. ¹⁷ σάτον, ου, τό, seah (a Hebrew measure). ¹⁸ ζυμόω, leaven, ferment. ¹⁹ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ²⁰ κώμη, ης, ή, village. ²¹ πορεία, ας, ή, journey, way. ²² ὀλίγος, little, few. ²³ ἀγωνίζομαι, contend, struggle. ²⁴ στενός, narrow. ²⁵ πύλη, ης, ή, gate, porch.

Κατὰ Λουκᾶν 13:25

καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. ^{1} Άφ' οὕ ἂν ἐγερθῆ ὁ οἰκοδεσπότης ^{2} καὶ ἀποκλείση ^{3} τὴν 25 θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν: καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ: τότε 26 ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ήμων ἐδίδαξας. Καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν $^{^6}$ ἐστέ: ἀπόστητε $^{^8}$ ἀπ $^{^\prime}$ 27 ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται᾽ τῆς ἀδικίας. ¹º Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς ¹¹ καὶ ὁ βρυγμὸς ¹² 28 τῶν ὀδόντων, 3 ὅταν ὄψησθε Άβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσιν 14 29 ἀπὸ ἀνατολῶν ^{15} καὶ δυσμῶν ^{16} καὶ βορρ $\tilde{\alpha}^{17}$ καὶ νότου ^{18} καὶ ἀνακλιθήσονται ^{19} ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Καὶ ἰδού, εἰσὶν ἔσχατοι οι ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν 30 πρώτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.

¹ ἰσχύω, be strong, able. ² οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ³ ἀποκλείω, close, shut. ⁴ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ⁵ κρούω, knock, strike. ⁶ πόθεν, from where? whence. ⁷ πλατεία, ας, ἡ, street. ⁸ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁹ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ¹⁰ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ¹¹ κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ¹² βρυγμός, οῦ, ὁ, biting, gnashing of teeth. ¹³ ὀδούς, ὁ, tooth. ¹⁴ ἥκω, have come, am present. ¹⁵ ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ¹⁶ δυσμή, ῆς, ἡ, the western region. ¹⁷ βορρᾶς, ᾶ, ὁ, north, north wind. ¹⁸ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ¹⁹ ἀνακλίνω, lay upon, lay down.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:31

Έν αὐτῆ τῆ ἡμέρα προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, Ἔξελθε καὶ 31 πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 32 Πορευθέντες εἴπατε τῆ ἀλώπεκι ^{3} ταύτη, Ἰδού, ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ^{4} έπιτελώ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῆ τρίτη τελειοῦμαι. Πλὴν δεῖ με σήμερον 33 καὶ αὔριον καὶ τῆ ἐχομένη πορεύεσθαι: ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Γερουσαλήμ. Γερουσαλήμ, Γερουσαλήμ, ή ἀποκτένουσα τοὺς 34 προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα¹¹ τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις¹² ήθέλησα ἐπισυνάξαι¹³ τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον¹⁴ ὄρνις¹⁵ τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν¹⁶ ύπὸ τὰς πτέρυγας, το καὶ οὐκ ἡθελήσατε. Ἰδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν 35 ἔρημος. ^{18} Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μή με ἴδητε ἕως ἂν ήξει, ^{19} ὅτε εἴπητε, Εύλογημένος ο έρχόμενος έν ονόματι κυρίου.

¹ ἐντεῦθεν, hence, on each side. ² Ἡρῷδης, ου, ὁ, Herod. ³ ἀλώπηξ, εκος, ἡ, fox. ⁴ ἴασις, εως, ἡ, healing, cure. ⁵ ἐπιτελέω, complete, perform. ⁶ σήμερον, today, now. ⁷ αὔριον, tomorrow. ⁸ τελειόω, fill, fulfill. ⁹ πλήν, however, but. ¹¹ ἐνδέχομαι, be possible, allow. ¹¹ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹² ποσάκις, how often. ¹ὁ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ¹⁴ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹ὁ ὄρνις, ιθος, ἡ, hen, bird. ¹⁶ νοσσία, ᾶς, ἡ, brood, brood of young birds. ¹⊓ πτέρυξ, υγος, ἡ, wing. ¹⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁰ ἤκω, have come, am present. ²⁰ εὐλογέω, bless.

Κατὰ Λουκάν 14:2

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων¹ τῶν Φαρισαίων 14 σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι² αὐτόν. Καὶ ἰδού, 2 ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς³ ἔμπροσθεν⁴ αὐτοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 3 πρὸς τοὺς νομικοὺς⁵ καὶ Φαρισαίους, λέγων, Εἰ ἔξεστιν⁶ τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν; Οἱ δὲ ἡσύχασαν. Καὶ ἐπιλαβόμενος² ἰάσατο¹⁰ αὐτόν, καὶ 4 ἀπέλυσεν. Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν, Τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς¹¹ εἰς 5 φρέαρ¹² ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει¹⁴ αὐτὸν ἐν τῆ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ οὐκ ἴσχυσαν¹⁵ ἀνταποκριθῆναι¹⁶ αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

"Ελεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων ^{17} πῶς τὰς πρωτοκλισίας ^{18} ^{7} ἐξελέγοντο, ^{19} λέγων πρὸς αὐτούς, "Όταν κληθῆς ὑπό τινος εἰς γάμους, ^{20} μὴ ^{8} κατακλιθῆς ^{21} εἰς τὴν πρωτοκλισίαν: ^{18} μήποτε ^{22} ἐντιμότερός ^{23} σου ἦ κεκλημένος

¹ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ² παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ³ ὑδρωπικός, suffering from dropsy or edema. ⁴ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁵ νομικός, pertaining to the law. ⁶ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁷ θεραπεύω, heal, care for. ⁸ ήσυχάζω, be still, be silent. ⁹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁰ ἰάομαι, heal. ¹¹ βοῦς, ὁ, οx, cow. ¹² φρέαρ, ος, τό, well, pit. ¹³ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ¹⁴ ἀνασπάω, draw up, pull up. ¹⁵ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁶ ἀνταποκρίνομαι, answer again, contradict. ¹⁷ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ¹⁸ πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place. ¹⁹ ἐκλέγομαι, choose, elect. ²⁰ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ²¹ κατακλίνω, make to lie down, recline. ²² μήποτε, never, lest perchance. ²³ ἔντιμος, valued, precious.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 14:9

ύπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ τόπον: καὶ 9 τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης ¹ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ² Ἀλλ' ὅταν κληθῆς, 10 πορευθεὶς ἀνάπεσε ³ εἰς τὸν ἔσχατον τόπον: ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, Φίλε, ⁴ προσανάβηθι ⁵ ἀνώτερον: ⁶ τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων ⁷ σοι. ⁶Ότι πᾶς ὁ ὑψῶν ⁸ ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ⁶ καὶ ὁ 11 ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. ⁸

"Ελεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, "Όταν ποιῆς ἄριστον¹⁰ ἢ δεῖπνον, ¹¹ μὴ φώνει ¹²
τοὺς φίλους ⁴ σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς ¹³ σου, μηδὲ
γείτονας ¹⁴ πλουσίους: ¹⁵ μήποτε ¹⁶ καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσιν, ¹⁷ καὶ γένηταί σοι
ἀνταπόδομα. ¹⁸ Άλλ' ὅταν ποιῆς δοχήν, ¹⁹ κάλει πτωχούς, ²⁰ ἀναπήρους, ²¹ χωλούς, 13
τυφλούς: καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί²³ σοι: 14

¹ αἰσχύνη, ης, ἡ, shame. ² κατέχω, hold back, hold fast. ³ ἀναπίπτω, recline, lie down. ⁴ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁵ προσαναβαίνω, go up, move up. ⁶ ἀνώτερον, higher, more honorable place. ⁷ συνανάκειμαι, recline at table with. ⁸ ὑψόω, lift up, exalt. ⁹ ταπεινόω, humble, humiliate. ¹⁰ ἄριστον, ου, τό, breakfast. ¹¹ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹² φωνέω, call, crow. ¹³ συγγενής, kindred, relative. ¹⁴ γείτων, ονος, ὁ, neighbor. ¹⁵ πλούσιος, rich. ¹⁶ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁷ ἀντικαλέω, invite in return. ¹⁸ ἀνταπόδομα, τος, τό, repayment, reward. ¹⁹ δοχή, ῆς, ἡ, reception, banquet. ²⁰ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²¹ ἀνάπηρος, crippled, maimed. ²² χωλός, lame, deprived of a foot. ²³ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay.

Κατὰ Λουκᾶν 14:15

ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῆ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

Ακούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος, ὃς φάγεται 15 ἄριστον⁴ ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός τις ἐποίησεν 16 δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς: καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρα 17 τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν πάντα. 18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι ^{7} πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Άγρὸν ^{8} ήγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην έξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν: ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἔτερος εἶπεν, Zεύγη βοῶν ^{12} ἠγόρασα πέντε, καὶ 19 πορεύομαι δοκιμάσαι ^{14} αὐτά: ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. ^{7} Καὶ ἕτερος εἶπεν, 20Γυναῖκα ἔγημα, ¹⁵ καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ¹⁶ ὁ 21 δούλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλεν ^{17} τῷ κυρίω αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ^{18} ὁ οἰκοδεσπότης 19 εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε ταχέως 20 εἰς τὰς πλατείας 21 καὶ

¹ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ² ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ³ συνανάκειμαι, recline at table with. ⁴ ἄριστον, ου, τό, breakfast. ⁵ δείπνον, ου, τό, supper, dinner. ⁶ ἔτοιμος, ready, prepared. ⁷ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ⁸ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁹ ἀγοράζω, buy. ¹⁰ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹¹ ζεύγος, ους, τό, yoke, team. ¹² βούς, ὁ, οx, cow. ¹³ πέντε, five, 5. ¹⁴ δοκιμάζω, prove, approve. ¹⁵ γαμέω, marry. ¹⁶ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁷ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁸ ὀργίζω, irritate, provoke. ¹⁹ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ²⁰ ταχέως, quickly, soon. ²¹ πλατεία, ας, ἡ, street.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 14:22

φύμας¹ τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς² καὶ ἀναπήρους³ καὶ χωλοὺς⁴ καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε⁵ ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας,⁶ καὶ 22 ἔτι τόπος ἐστίν. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ 23 φραγμούς,⁻ καὶ ἀνάγκασον⁵ εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῆ° ὁ οἶκός μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν 24 ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί¹⁰ μου τοῦ δείπνου.¹¹ Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί,¹² ὁλίγοι¹³ δὲ ἐκλεκτοί.¹⁴

¹ ῥύμη, ης, ἡ, narrow street, lane. ² πτωχός, poor, poor man (as a noun). ³ ἀνάπηρος, crippled, maimed. ⁴ χωλός, lame, deprived of a foot. ⁵ εἰσάγω, lead in, bring in. ⁶ ἐπιτάσσω, command, give order. ⁷ φραγμός, οῦ, ὁ, wall, fence. ⁸ ἀναγκάζω, force, compel. ⁹ γεμίζω, fill, load. ¹⁰ γεύομαι, taste, experience. ¹¹ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹² κλητός, called, summoned. ¹³ ὀλίγος, little, few. ¹⁴ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹⁵ συμπορεύομαι, come together, travel with. ¹⁶ στρέφω, turn, am converted. ¹⁷ μισέω, hate, detest. ¹⁸ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ¹⁹ βαστάζω, bear, carry. ²⁰ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ²¹ ὀπίσω, behind, after (gen). ²² πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ²³ οἰκοδομέω, build up, construct. ²⁴ καθίζω, seat, sit. ²⁵ ψηφίζω, count up, calculate.

Κατὰ Λουκᾶν 14:29

την δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ εἰς ἀπαρτισμόν; Ίνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θεμέλιον 29 καὶ μὴ ἰσχύοντος ^{5} ἐκτελέσαι, ^{6} πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν ^{7} αὐτῷ, 30λέγοντες, ὅτι Οὖτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ੇ έκτελέσαι. "Η τίς βασιλεύς πορευόμενος συμβαλεῖν έτέρω βασιλεῖ εἰς 31 πόλεμον ^{10} οὐχὶ καθίσας ^{11} πρῶτον βουλεύεται ^{12} εἰ δυνατός ^{13} ἐστιν ἐν δέκα ^{14} χιλιάσιν ^{15} ἀπαντῆσαι ^{16} τῷ μετὰ εἴκοσι ^{17} χιλιάδων ^{15} ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; Εἰ δὲ 32μήγε, ^{18} ἔτι πόρρω ^{19} αὐτοῦ ὄντος, πρεσβείαν ^{20} ἀποστείλας ἐρωτ $\tilde{\alpha}$ τὰ πρὸς εἰρήνην. Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ 33 ύπάργουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. Καλὸν τὸ ἄλας:²² ἐὰν δὲ τὸ ἄλας²² 34 μωρανθῆ, ^{23} ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; ^{24} Οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν ^{25} εὔθετόν ^{26} 35 έστιν: ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὧτα²⁷ ἀκούειν ἀκουέτω.

¹ δαπάνη, ης, ή, cost, expense. ² ἀπαρτισμός, οῦ, ὁ, completion, perfection. ³ μήποτε, never, lest perchance. ⁴ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ⁵ ἰσχύω, be strong, able. ⁶ ἐκτελέω, finish, complete. ⁷ ἐμπαίζω, mock. ⁸ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁹ συμβάλλω, discuss, consider. ¹⁰ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ¹¹ καθίζω, seat, sit. ¹² βουλεύω, deliberate, take counsel. ¹³ δυνατός, powerful, possible. ¹⁴ δέκα, ten, 10. ¹⁵ χιλιάς, άδος, ἡ, thousand. ¹⁶ ἀπαντάω, meet, encounter. ¹⁷ εἴκοσι, twenty, 20. ¹⁸ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ¹⁹ πόρρω, far (away), far. ²⁰ πρεσβεία, ας, ἡ, ambassador, embassy. ²¹ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ²² ἄλας, ατος, τό, salt. ²³ μωραίνω, make foolish, make tasteless. ²⁴ ἀρτύω, season, make salty. ²⁵ κοπρία, ας, ἡ, manure pile, manure. ²⁶ εὔθετος, useful, fit. ²⁷ οὕς, ους, τό, ear.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 15:2

"Ησαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. 15
Καὶ διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὖτος
ἀμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν 3 ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας εν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα εν τῆ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, εως εὕρη αὐτό ; Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἐπαιτοῦ χαίρων. Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν 5 οἶκον, συγκαλεί τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, ὁ λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὖρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται τὸν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίας. Εν δίκαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίας.

¹ ἐγγίζω, come near, approach. ² τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ³ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁴ διαγογγύζω, complain, grumble. ⁵ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁶ συνεσθίω, eat with. ⁷ ἐκατόν, hundred, 100. ⁸ πρόβατον, ου, τό, sheep. ⁹ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁰ ἐννέα, nine, 9. ¹¹ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹² ὧμος, ου, ὁ, shoulder. ¹³ συγκαλέω, call together. ¹⁴ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁵ γείτων, ονος, ὁ, neighbor. ¹⁶ συγχαίρω, rejoice with. ¹⁷ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁸ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ¹⁹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind.

Κατὰ Λουκάν 15:8

"Η τίς γυνὴ δραχμὰς¹ ἔχουσα δέκα,² ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν¹ μίαν, οὐχὶ ἄπτει³ 8 λύχνον,⁴ καὶ σαροῖ⁵ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς⁶ ἔως ὅτου⁻ εὕρῃ; Καὶ 9 εὑροῦσα συγκαλεῖται⁶ τὰς φίλας² καὶ τὰς γείτονας,¹⁰ λέγουσα, Συγχάρητέ¹¹ μοι, ὅτι εὑρον τὴν δραχμὴν¹ ἣν ἀπώλεσα. Οὕτως, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον 10 τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ άμαρτωλῷ¹² μετανοοῦντι.¹³

Εἶπεν δέ, Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς: καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, 11 Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἄπαντα ό νεώτερος τὐος 13 ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς τἰσχυρὸς κατὰ 14 τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη τος 15

¹ δραχμή, ῆς, ἡ, drachma, coin. ² δέκα, ten, 10. ³ ἄπτω, touch, kindle. ⁴ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ⁵ σαρόω, sweep, sweep using a broom. ⁶ ἐπιμελῶς, carefully, diligently. ⁷ ὅτου, until. ⁸ συγκαλέω, call together. ⁹ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁰ γείτων, ονος, ὁ, neighbor. ¹¹ συγχαίρω, rejoice with. ¹² ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹³ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁴ νέος, new, young. ¹⁵ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁶ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁷ οὐσία, ας, ἡ, property, estate. ¹⁸ διαιρέω, distribute, divide. ¹⁹ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ²⁰ ἄπας, each, every. ²¹ ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ²² χώρα, ας, ἡ, land, region. ²³ μακρός, long, far distant. ²⁴ διασκορπίζω, scatter, separate. ²⁵ ἀσότως, wastefully, recklessly. ²⁶ δαπανάω, spend, spend freely. ²⁷ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ²⁸ ἰσχυρός, strong, mighty. ²⁹ ὑστερέω, lack, need. ³⁰ κολλάω, glue, cleave.

Βyzantine NT

ένὶ τῶν πολιτῶν ^{1} τῆς χώρας ^{2} ἐκείνης: καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς ^{3} αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν 16 κερατίων δν ήσθιον οί γοῖροι: καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῶ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν 17 εἶπεν, Πόσοι ^{10} μίσθιοι ^{11} τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ^{12} ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμ $\tilde{\omega}^{13}$ ἀπόλλυμαι: ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, 18 ημαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου: καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι 19 υίός σου: ποίησόν με ως ένα των μισθίων ^{11} σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν 20 πατέρα αὐτοῦ. Ἐτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν τος, εξδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη, ^{19} καὶ δραμών ^{20} ἐπέπεσεν ^{21} ἐπὶ τὸν τράχηλον ^{22} αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν ^{23} αὐτόν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός, Πάτερ, ἥμαρτον ^{14} εἰς τὸν οὐρανὸν 21 καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι ^{15} εἰμὶ ἄξιος ^{16} κληθῆναι υίός σου. Εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ 22 πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, Ἐξενέγκατε 24 τὴν στολὴν 25 τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε

¹πολίτης, ου, ὁ, citizen. ²χώρα, ας, ἡ, land, region. ³ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁴βόσκω, feed. ⁵χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ⁶ἐπιθυμέω, desire, long for. ⁷γεμίζω, fill, load. ⁸κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ⁹κεράτιον, ου, τό, carob pods, husk of the carob. ¹⁰πόσος, how many? how great? ¹¹ μίσθιος, ου, ὁ, day laborer, hired servant. ¹²περισσεύω, abound, be rich. ¹³λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ¹⁴ ἁμαρτάνω, I sinned. ¹⁵οὐκέτι, no longer, no more. ¹⁶ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁷ μακράν, far away. ¹⁸ ἀπέχω, received, obtain. ¹⁹ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ²⁰τρέχω, run, exercise myself. ²¹ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ²²τράχηλος, ου, ὁ, neck. ²³καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ²⁴ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ²⁵ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ²⁶ἐνδύω, put on, clothe.

Κατὰ Λουκᾶν 15:23

αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας: καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον ^{3} τὸν σιτευτὸν ^{4} θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν: 23 ότι ούτος ὁ υίός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν: ^{7} καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη. 24Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ήν δὲ ὁ υίὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ: καὶ 25 ώς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῆ οἰκία, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν. Καὶ 26 προσκαλεσάμενος ^{12} ένα τῶν παίδων, ^{13} ἐπυνθάνετο ^{14} τί εἴη ταῦτα. ^{15} δὲ εἶπεν ^{27} αὐτῷ ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἥκει: 5 καὶ ἔθυσεν 6 πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ^{4} ὅτι ὑγιαίνοντα ^{16} αὐτὸν ἀπέλαβεν. ^{17} Ὠργίσθη ^{18} δέ, καὶ οὐκ ἤθελεν 28 εἰσελθεῖν: ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθών παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 29 τῷ πατρί, Ἰδού, τοσαῦτα ^{19} ἔτη ^{20} δουλεύ ω^{21} σοι, καὶ οὐδέποτε ^{22} ἐντολήν σου παρῆλθον, ^{23} καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ^{22} ἔδωκας ἔριφον, ^{24} ἵνα μετὰ τῶν φίλων ^{25} μου εὐφρανθῶ. Θτε δὲ ὁ υἱός σου οὖτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν 30

¹ δακτύλιος, ου, ὁ, ring, finger ring. ² ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ³ μόσχος, ου, ὁ, calf. ⁴ σιτευτός, fattened. ⁵ θύω, sacrifice, kill. ⁶ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁷ ἀναζάω, live again, be resurrected. ⁸ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁹ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁰ συμφωνία, ας, ἡ, music, symphony. ¹¹χορός, οῦ, ὁ, choral dance, dancing. ¹² προσκαλέω, summon. ¹³ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁴ πυνθάνομαι, inquire, ask. ¹⁵ ἥκω, have come, am present. ¹⁶ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹⁷ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹⁸ ὀργίζω, irritate, provoke. ¹⁹ τοσοῦτος, so great, so much. ²⁰ ἔτος, ους, τό, year. ²¹ δουλεύω, serve, am a slave. ²² οὐδέποτε, never. ²³ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁴ ἔριφος, ου, ὁ, young goat, kid. ²⁵ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²⁶ κατεσθίω, eat up, devour. ²⁷ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ²⁸ πόρνη, ης, ἡ, prostitute.

Byzantine NT
Κατὰ Λουκάν 15:31

ήλθεν, ἔθυσας¹ αὐτῷ τὸν μόσχον² τὸν σιτευτόν.³ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ 31 πάντοτε⁴ μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά⁵ ἐστιν. Εὐφρανθῆναι⁶ δὲ καὶ 32 χαρῆναι ἔδει: ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὕτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν: καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη.

Έλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὅς εἶχεν 16 οἰκονόμον: καὶ οὖτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
Καὶ φωνήσας ἀντὸν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; Ἀπόδος τὸν 2 λόγον τῆς οἰκονομίας σου: οὐ γὰρ δυνήση ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ 3 ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; Σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν ἀισχύνομαι. ἔτγνων τί ποιήσω, ἵνα, 4 ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, ὁ δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. Καὶ 5 προσκαλεσάμενος ἐνα ἔκαστον τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγεν

¹θύω, sacrifice, kill. ² μόσχος, ου, ὁ, calf. ³ σιτευτός, fattened. ⁴ πάντοτε, always, at all times. ⁵ σός, your, yours. ⁶ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁻ ἀναζάω, live again, be resurrected. ⁵ πλούσιος, rich. ⁰ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ¹¹ διαβάλλω, bring charges, report. ¹¹ διασκορπίζω, scatter, separate. ¹² φωνέω, call, crow. ¹³ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹⁴ οἰκονομία, ας, ἡ, stewardship, administration. ¹⁵ οἰκονομέω, manage, administer. ¹⁶ ἀφαιρέω, take away, smite off. ¹⁻ σκάπτω, dig. ¹⁵ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁰ ἐπαιτέω, beg, ask alms. ²⁰ αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame. ²¹ μεθίστημι, remove, turn away. ²² προσκαλέω, summon. ²³ χρεωφειλέτης, ου, ὁ, debtor.

Κατὰ Λουκάν 16:6

τῶ πρώτω, Πόσον όφείλεις τῷ κυρίω μου; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐκατὸν βάτους 6 έλαίου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δ έξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. "Επειτα¹⁰ έτέρω εἶπεν, Σ υ δὲ πόσον οφείλεις; Ω δὲ εἶπεν, Έκατὸν ∇ κόρους του του Καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου το γράμμα, καὶ γράψον ογδοήκοντα. ^{13} Καὶ ἐπήνεσεν ^{14} ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον ^{15} τῆς ἀδικίας ^{16} ὅτι 8Φρονίμως το ἐποίησεν: ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου Φρονιμώτεροι ε ὑπὲρ τοὺς υίοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν ^{19} τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. Κάγὼ ὑμῖν λέγω, Π οιήσατε ^{9} έαυτοῖς φίλους ^{20} ἐκ τοῦ μαμων $\tilde{\alpha}^{21}$ τῆς ἀδικίας, ^{16} ἵνα, ὅταν ἐκλίπητε, ^{22} δέξωνται ύμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. ^{23} $\mathbf O$ πιστὸς ἐν ἐλαχίστω ^{24} καὶ ἐν πολλῷ πιστός 10έστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαγίστω ^{24} ἄδικος ^{25} καὶ ἐν πολλῶ ἄδικός ^{25} ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῶ 11 αδίκ $ω^{25}$ μαμων $\tilde{a}^{21}$ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν $\tilde{a}^{26}$ τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ 12 έν τῷ ἀλλοτρίῷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον ε τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς 13

¹πόσος, how many? how great? ²ὀφείλω, owe, ought. ³ἐκατόν, hundred, 100. ⁴βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ⁵ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ⁶γράμμα, τος, τό, letter, writings. ⁷καθίζω, seat, sit. ⁸ταχέως, quickly, soon. ⁹ πεντήκοντα, fifty, 50. ¹⁰ἔπειτα, then, after this. ¹¹κόρος, ου, ὁ, measure, dry measure. ¹²σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ¹³ὀγδοήκοντα, eighty, 80. ¹⁴ἐπαινέω, praise, commend. ¹⁵οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ¹⁶ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ¹⁷ φρονίμως, prudently, shrewdly. ¹⁸ φρόνιμος, prudent, wise. ¹⁹γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ²⁰φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²¹ μαμωνᾶς, ᾶ, ὁ, riches, mammon. ²²ἐκλείπω, fail, cease. ²³σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ²⁴ἐλάχιστος, least, smallest. ²⁵ἄδικος, unjust, unrighteous. ²⁶ἀληθινός, true, genuine. ²⁷ ἀλλότριος, strange, foreign. ²⁸ὑμέτερος, your.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:14

οἰκέτης¹ δύναται δυσὶν κυρίοις δουλεύειν:² ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει,³ καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει: ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται,⁴ καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.⁵ Οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν² καὶ μαμωνᾳ̃. ἑ

"Ηκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ 14 ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 'Υμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἐαυτοὺς 15 ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν: ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται 16 ἔως Ἰωάννου: ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. Ἐὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἡ τοῦ 17 νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν 18 ἑτέραν μοιχεύει: 7 καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. 17

¹ οἰκέτης, ου, ὁ, house servant, household servant. ² δουλεύω, serve, am a slave. ³ μισέω, hate, detest. ⁴ ἀντέχομαι, hold, hold fast. ⁵ καταφρονέω, think little of, despise. ⁶ μαμωνᾶς, ᾶ, ὁ, riches, mammon. ⊓ φιλάργυρος, fond of money, avaricious. Ἦ ἐκμυκτηρίζω, ridicule, sneer. Ἦ δικαιόω, justify, pronounce righteous. □ ὑψηλός, high, lofty. □ βδέλυγμα, τος, τό, detestable thing, abomination. □ βιάζω, use force, violence. □ εὐκοπώτερον, easier. □ παρέρχομαι, pass by, go by. □ κεραία, ας, ή, projection, hook. □ γαμέω, marry. □ μοιχεύω, commit adultery.

Κατὰ Λουκᾶν 16:19

"Ανθρωπος δέ τις ήν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, 19εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, 20ος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος αὐτοῦ ἡλκωμένος το καὶ ἐπιθυμῶν το χορτασθῆναι 21 ἀπὸ τῶν ψιχίων¹³ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης¹⁴ τοῦ πλουσίου: αλλὰ καὶ οἱ κύνες ^{15} ἐρχόμενοι ἀπέλειχον ^{16} τὰ ἕλκη ^{17} αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν 22 πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Άβραάμ: άπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ ងδη ^{21} ἐπάρας ^{22} τοὺς 23 οφθαλμούς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις,23 ὁρᾳ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν,24 καὶ Λάζαρον ^{s} ἐν τοῖς κόλποις ^{19} αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας ^{25} εἶπεν, Πάτερ 24 Άβραάμ, ἐλέησόν ^{26} με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ^{8} ἵνα βάψη ^{27} τὸ ἄκρον ^{28} τοῦ δακτύλου ^{29} αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξη ^{30} τὴν γλῶσσάν μου: ὅτι ὀδυνῶμαι ^{31} ἐν τῆ φλογὶ³² ταύτη. Εἶπεν δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι³³ ὅτι ἀπέλαβες³⁴ σὺ τὰ 25

¹πλούσιος, rich. ²ἐνδιδύσκω, dress, put on. ³πορφύρα, ας, ἡ, purple (cloth), purple garment. ⁴βύσσος, ου, ἡ, fine linen, cotton. ⁵εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁶λαμπρῶς, splendidly, magnificently. ⁷πτωχός, poor, poor man (as a noun). ⁸Λάζαρος, ου, ὁ, Lazarus, Eliezer. ⁹πυλών, ῶνος, ὁ, vestibule, gateway. ¹⁰ ἑλκόω, afflict with sores. ¹¹ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹²χορτάζω, eat until full, be filled. ¹³ ψιχίον, ου, τό, crumb, scrap. ¹⁴ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁵κύων, ος, ὁ, dog. ¹⁶ἀπολείχω, lick off, lick clean. ¹⁷ ἔλκος, ους, τό, wound, sore. ¹⁸ἀποφέρω, carry off, bear away. ¹⁹κόλπος, ου, ὁ, bosom, breast. ²⁰θάπτω, bury. ²¹ ἤδης, ου, ὁ, Hades. ²²ἐπαίρω, lift up, raise. ²³βάσανος, ου, ἡ, torture, torment. ²⁴μακρόθεν, from afar, afar. ²⁵φωνέω, call, crow. ²⁶ἐλεέω, have mercy, pity. ²⁷βάπτω, dip, dye. ²⁸ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ²⁹δάκτυλος, ου, ὁ, finger. ³⁰καταψύχω, cool off, refresh. ³¹ὁδυνάω, torment, pain. ³²φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ³³μινήσκομαι, remember, recall. ³⁴ἀπολαμβάνω, receive from, get back.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:26

ἀγαθά σου ἐν τῆ ζωῆ σου, καὶ Λάζαρος όμοίως τὰ κακά: νῦν δὲ ὧδε παρακαλείται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν $\frac{1}{26}$ χάσμα⁵ μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπεν δέ, Ἐρωτῶ οὖν σε, 27 πάτερ, ἵνα πέμψης αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε 10 28 άδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 Λέγει αὐτῷ Άβραάμ, Έχουσιν Μωσέα καὶ τοὺς προφήτας: ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Άβραάμ: ἀλλ' ἐάν 30 τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ, Εἰ 31 Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.

¹ Λάζαρος, ου, ὁ, Lazarus, Eliezer. ² ὁμοίως, likewise, in like manner. ³ ὁδυνάω, torment, pain. ⁴ μεταξύ, between, after. ⁵ χάσμα, τος, τό, chasm, gap. ⁶ στηρίζω, establish, fix firmly. ⁷ διαβαίνω, go through, cross. ⁸ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁹ διαπεράω, cross over, pass through. ¹⁰ πέντε, five, 5. ¹¹ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ¹² βάσανος, ου, ἡ, torture, torment. ¹³ μετανοέω, repent, change my mind.

Κατὰ Λουκάν 17:2

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, ἀνένδεκτόν¹ ἐστιν τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα:² 17 οὐαὶ³ δὲ δι' οἱ ἔρχεται. Λυσιτελεῖ⁴ αὐτῷ εἰ μύλος⁵ ὀνικὸς⁶ περίκειται⁻ περὶ τὸν 2 τράχηλον⁶ αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται᾽ εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση¹⁰ ἕνα τῶν μικρῶν¹¹ τούτων. Προσέχετε¹² ἑαυτοῖς. Ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ¹³ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, 3 ἐπιτίμησον¹⁴ αὐτῷ: καὶ ἐὰν μετανοήσῃ,¹⁵ ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἑπτάκις¹⁶ τῆς 4 ἡμέρας ἁμάρτῃ¹³ εἰς σέ, καὶ ἐπτάκις¹⁶ τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ,¹⁻ λέγων, Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ, Πρόσθες¹8 ἡμῖν πίστιν. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Εἰ 5 ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον¹9 σινάπεως,²0 ἐλέγετε ἄν τῆ συκαμίνῳ²1 ταύτη, Ἐκριζώθητι,²² καὶ φυτεύθητι²3 ἐν τῆ θαλάσση: καὶ ὑπήκουσεν²4 ἄν ὑμῖν. Τίς δὲ 7 ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα²5 ἢ ποιμαίνοντα,²6 ὅς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ

¹ ἀνένδεκτος, impossible. ² σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ³ οὐαί, woe! alas! woe! ⁴λυσιτελέω, be better, more advantageous. ⁵ μύλος, ου, ὁ, mill, millstone. ⁶ ὀνικός, of or for an ass. ⊓περίκειμαι, be around, surround. ⁵ τράχηλος, ου, ὁ, neck. ⁰ ῥίπτω, throw, cast. ¹¹ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹¹ μικρός, small, little. ¹² προσέχω, take head of, attend to. ¹³ ἁμαρτάνω, sin. ¹⁴ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁵ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁶ ἐπτάκις, seven times. ¹⁻ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹⁵ προστίθημι, add, add to. ¹⁰ κόκκος, ου, ὁ, grain, seed. ²⁰ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ²¹ συκάμινος, ου, ἡ, mulberry tree, sycamore tree. ²² ἐκριζόω, uproot, root out. ²³ φυτεύω, plant. ²⁴ ὑπακούω, obey, listen. ²⁵ ἀροτριάω, plow. ²⁶ ποιμαίνω, shepherd, rule. ²⁻ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 17:8

ἐρεῖ εὐθέως, Παρελθών¹ ἀνάπεσε:² ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἑτοίμασον³ τί 8 δειπνήσω,⁴ καὶ περιζωσάμενος⁵ διακόνει⁴ μοι, ἔως φάγω καὶ πίω: καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ 9 διαταχθέντα;⁵ Οὐ δοκῶ. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ 10 διαταχθέντα⁻ ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δ οῦλοι ἀχρεῖοί⁵ ἐσμεν: ὅτι ὁ ὀφείλομεν² ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ 11 μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, 12 12 ἀπήντησαν άὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν: καὶ αὐτοὶ 13 ἤραν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν 14 αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἐαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. Εῖς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ἐνπέστρεψεν, 15

¹ παρέρχομαι, pass by, go by. ² ἀναπίπτω, recline, lie down. ³ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ⁴ δειπνέω, eat, dine. ⁵ περιζώννυμι, gird, gird round. ⁶ διακονέω, serve, minister. ⁷ διατάσσω, command, give orders to. ⁸ ἀχρεῖος, useless, worthless. ⁹ ὀφείλω, owe, ought. ¹⁰ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹¹ Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ¹² κώμη, ης, ή, village. ¹³ ἀπαντάω, meet, encounter. ¹⁴ δέκα, ten, 10. ¹⁵ λεπρός, οῦ, ὁ, scally, leprous. ¹⁶ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ¹⁷ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ¹⁸ ἐλεέω, have mercy, pity. ¹⁹ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ²⁰ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ²¹ καθαρίζω, cleanse, make clean. ²² ἰάομαι, heal. ²³ ὑποστρέφω, return, turn back.

Κατὰ Λουκᾶν 17:16
Byzantine NT

μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν: καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς 16 πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ: καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ 17 Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; Οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; Οὐχ 18 εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς ὁῦτος; Καὶ 19 εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου: ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, 20 ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως: οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, Ἰδοὺ ἐκεῖ. Ἰδοὺ γάρ, ἡ βασιλεία 21 τοῦ θεοῦ ἐντὸς ¹¹ ὑμῶν ἐστίν.

l14 https://biblicaltext.con

¹ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ² Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ³ δέκα, ten, 10. ⁴ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁵ ἐννέα, nine, 9. ⁶ ποῦ, where? ⁷ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁸ ἀλλογενής, οῦς, ὁ, foreigner, stranger. ⁹ πότε, when? at what time? ¹⁰ παρατήρησις, εως, ἡ, observation, observance. ¹¹ ἐντός, inside, among.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 17:22

Είπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν 22 ήμερων τοῦ υίοῦ τοῦ ἀνθρώπου ίδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ 23 ώδε, ἢ, Ἰδοὺ ἐκεῖ: μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. ^{2} Ώσπερ ^{3} γὰρ ἡ ἀστραπη ^{4} ἡ 24ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, ὁ οὕτως ἔσται ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ 25 ἀποδοκιμασθήναι άπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθώς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις 26 Nῶε, ^{10} οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. $^{"}$ Ησθιον, ^{27} ἔπινον, ἐγάμουν, ^{11} ἐξεγαμίζοντο, ^{12} ἄχρι ^{13} ῆς ἡμέρας εἰσῆλθεν Nῶε ^{10} εἰς τὴν κιβωτόν, 4 καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, 5 καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας. 6 Όμοίως 7 καὶ 28 ώς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ: ^{18} ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ^{19} ἐπώλουν, ^{20} ἐφύτευον, ^{21} ῷκοδόμουν: ^{22} ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λ ωτ ^{18} ἀπὸ Σ οδόμων, ^{23} ἔβρεξεν ^{24} 29 πῦρ καὶ θεῖον ε ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας: κατὰ ταῦτα ἔσται ἡ 30

¹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ² διώκω, pursue, persecute. ³ ὥσπερ, just as, even as. ⁴ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ⁵ ἀστράπτω, flash, gleam. ⁶ λάμπω, shine. ⊓πάσχω, suffer, am acted upon. ⁵ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. 9 γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹¹ Νῶε, ὁ, Noah. ¹¹ γαμέω, marry. ¹² ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ¹³ ἄχρι, as far as, up to (gen). ¹⁴ κιβωτός, οῦ, ἡ, wooden box, ark. ¹⁵ κατακλυσμός, οῦ, ὁ, flood, deluge. ¹⁶ ἄπας, each, every. ¹¹ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁵ Λώτ, ὁ, Lot. ¹⁰ ἀγοράζω, buy. ²⁰ πωλέω, sell. ²¹ φυτεύω, plant. ²² οἰκοδομέω, build up, construct. ²³ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ²⁴ βρέχω, send rain, rain. ²⁵ θεῖον, ου, τό, sulfur, brimstone.

Κατὰ Λουκᾶν 17:31

ήμέρα ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. Έν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρα, δς ἔσται ἐπὶ 31 τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκία, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά: καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. Μνημονεύετε τῆς 32 γυναικὸς Λώτ. Ὁς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν: καὶ 33 ὅς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν ζωργονήσει αὐτήν. Λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται 34 δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς: εἶς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἔτερος ἀφεθήσεται. Δύο 35 ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό: μία παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, το κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 36 Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. Το Τοῦς το Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, το κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 36 το κοῦμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.

Έλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε¹6 προσεύχεσθαι, καὶ μὴ 18 ἐκκακεῖν,¹7 λέγων, Κριτής¹8 τις ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ 2 ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος:¹9 χήρα²0 δὲ ἦν ἐν τῆ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς 3

¹ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ² δώμα, τος, τό, house, housetop. ³ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ⁴ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁵ ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁶ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁷ ὁπίσω, behind, after (gen). ⁸ μνημονεύω, remember, make mention of. ⁹ Λώτ, ὁ, Lot. ¹⁰ ζωογονέω, preserve alive. ¹¹ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ¹² παραλαμβάνω, receive, take. ¹³ ἀλήθω, grind. ¹⁴ ποῦ, where?. ¹⁵ ἀετός, οῦ, ὁ, eagle, vulture. ¹⁶ πάντοτε, always, at all times. ¹⁷ ἐκκακέω, am faint, am weary. ¹⁸ κριτής, ου, ὁ, judge. ¹⁹ ἐντρέπω, turn about, reverence. ²⁰ χήρα, ας, ἡ, widow.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:4

αὐτόν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν¹ με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου² μου. Καὶ οὐκ ἡθέλησεν ἐπὶ 4 χρόνον: μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι: διά γε⁴ τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, 5 ἐκδικήσω¹ αὐτήν, ἴνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑποπιάζη² με. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, 6 ᾿Ακούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει. Ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν τὲκδίκησιν² τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμῶν ἐπὰ αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν² 8 αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν¹ ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα¹ εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

Είπεν δὲ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι, καὶ 9 ἐξουθενοῦντας¹ τοὺς λοιπούς, τὴν παραβολὴν ταύτην: Ἄνθρωποι δύο 10 ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι: ὁ εἶς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.²0 11

½ κδικέω, vindicate, avenge. ² ἀντίδικος, ου, ὁ, opponent, adversary. ³ ἐντρέπω, turn about, reverence. ⁴ γέ, indeed, at least. ⁵ παρέχω, offer, afford. ⁶ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ⁻ χήρα, ας, ἡ, widow. ⁶ τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁰ ὑπωπιάζω, strike in the face, treat roughly. ¹⁰ κριτής, ου, ὁ, judge. ¹¹ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ¹² ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹³ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹⁴ βοάω, cry aloud, shout. ¹⁵ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ¹⁶ τάχος, ους, τό, speed, quickness. ¹⁻ πλήν, however, but. ¹⁵ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁰ ἐξουθενέω, despise, ignore. ²⁰ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes.

Κατὰ Λουκᾶν 18:12

Ο Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ θεός, εὐχαριστῶ¹ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ισπερ² οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες,³ ἄδικοι,⁴ μοιχοί,⁵ ἢ καὶ ὡς οὕτος ὁ τελώνης. Νηστεύω⁻ δὶς ποῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ° πάντα ὅσα 12 κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν¹¹ ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς 13 εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι,¹² ἀλλ' ἔτυπτεν¹³ εἰς τὸ στῆθος¹⁴ αὐτοῦ, λέγων, Ὁ θεός, ἱλάσθητί¹⁵ μοι τῷ ἀμαρτωλῷ. Αέγω ὑμῖν, κατέβη οὕτος δεδικαιωμένος¹΄ εἰς 14 τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος: ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν¹⁵ ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται,¹⁵ ὁ δὲ ταπεινών¹⁵ ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.¹δ

Προσέφερον²⁰ δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη,²¹ ἴνα αὐτῶν ἄπτηται:²² ἰδόντες δὲ οἱ 15 μαθηταὶ ἐπετίμησαν²³ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος²⁴ αὐτὰ εἶπεν, 16 Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε²⁵ αὐτά: τῶν γὰρ τοιούτων

¹ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ² ὥσπερ, just as, even as. ³ ἄρπαξ, ravenous, rapacious. ⁴ ἄδικος, unjust, unrighteous. ⁵ μοιχός, οῦ, ὁ, adulterer. ⁶ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁻ νηστεύω, fast. ⁸ δίς, twice. ⁹ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ¹⁰ κτάομαι, acquire, win. ¹¹ μακρόθεν, from afar, afar. ¹² ἐπαίρω, lift up, raise. ¹³ τύπτω, smite, beat. ¹⁴ στῆθος, ους, τό, breast, chest. ¹⁵ ἱλάσκομαι, propitiate, expiate. ¹⁶ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁻ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹ፄ ὑψόω, lift up, exalt. ¹⁰ ταπεινόω, humble, humiliate. ²⁰ προσφέρω, bring to, offer. ²¹ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ²² ἄπτομαι, touch or handle. ²³ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁴ προσκαλέω, summon. ²⁵ κωλύω, forbid, hinder.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 18:17

ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν 17 τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν 18 αἰώνιον κληρονομήσω;² Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς 19 ἀγαθός, εἰ μὴ εἶς, ὁ θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσης,³ μὴ φονεύσης,⁴ μὴ 20 κλέψης,⁵ μὴ ψευδομαρτυρήσης,˚ τίμα⁻ τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Ὁ 21 δὲ εἶπεν, Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην⁵ ἐκ νεότητός² μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ 22 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἔτι ἔν σοι λείπει:¹⁰ πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον,¹¹ καὶ διάδος¹² πτωχοῖς,¹³ καὶ ἔξεις θησαυρὸν¹⁴ ἐν οὐρανῷ: καὶ δεῦρο,¹⁵ ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ 23 ἀκούσας ταῦτα περίλυπος¹⁶ ἐγένετο: ἦν γὰρ πλούσιος¹⁻ σφόδρα.¹⁶ Ἰδὼν δὲ αὐτὸν 24 ὁ Ἰησοῦς περίλυπον¹⁶ γενόμενον εἶπεν, Πῶς δυσκόλως¹° οἱ τὰ χρήματα²⁰ ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εὐκοπώτερον²¹ γάρ ἐστιν 25

¹ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ² κληρονομέω, inherit, obtain. ³ μοιχεύω, commit adultery. ⁴ φονεύω, kill, murder. ⁵ κλέπτω, steal. ⁶ ψευδομαρτυρέω, bear false witness, testify falsely. ⁷ τιμάω, honor, value at a price. ⁸ φυλάσσω, guard, keep. ⁹νεότης, ητος, ἡ, youth, youthfulness. ¹⁰ λείπω, leave, leave behind. ¹¹ πωλέω, sell. ¹² διαδίδωμι, distribute, give. ¹³ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁴ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ¹⁵ δεῦρο, until now, come here! ¹⁶ περίλυπος, very sad, very sorrowful. ¹⁷ πλούσιος, rich. ¹⁸ σφόδρα, exceedingly, greatly. ¹⁹ δυσκόλως, with difficulty, hardly. ²⁰ χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ²¹ εὐκοπώτερον, easier.

Κατὰ Λουκᾶν 18:26 Byzantine NT

κάμηλον¹ διὰ τρυμαλιᾶς² ῥαφίδος³ εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον⁴ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπεν, 26 Τὰ ἀδύνατα⁵ παρὰ ἀνθρώποις δυνατά˚ ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ. Εἶπεν δὲ Πέτρος, 28 Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν 29 λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὅς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν˚ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὅς οὐ μὴ ἀπολάβῃ³ πολλαπλασίονα¹⁰ 30 ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

¹ κάμηλος, ου, ὁ, camel. ² τρυμαλιά, ᾶς, ἡ, hole, eye of a needle. ³ ῥαφίς, ίδος, ἡ, needle. ⁴πλούσιος, rich. ⁵ ἀδύνατος, impossible, unable. ⁶ δυνατός, powerful, possible. ⊓ γονεύς, έως, ὁ, parent. ⁵ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ⁰ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹¹ πολλαπλασίων, many times as much, many times more. ¹¹ παραλαμβάνω, receive, take. ¹² τελέω, finish, fulfill. ¹³ ἐμπαίζω, mock. ¹⁴ ὑβρίζω, mistreat, insult. ¹⁵ ἐμπτύω, spit upon. ¹⁶ μαστιγόω, whip, lash. ¹¹ συνίημι, understand, consider.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:35

καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λ εγόμενα.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν² αὐτὸν εἰς Ἰεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν 35 προσαιτῶν: ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετος τί εἴη τοῦτο. 36 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. Καὶ ἐβόησεν, 38 λέγων, Ἰησοῦ, υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ 39 ἴνα σιωπήση: ἀὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. 40 Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν: ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπεν, Κύριε, ἵνα 41 ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον: ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 42 Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἡκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν θεόν: καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἴνον τῷ θεῷ.

¹ κρύπτω, conceal, hide. ² ἐγγίζω, come near, approach. ³ προσαιτέω, beg. ⁴ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ⁵ πυνθάνομαι, inquire, ask. ⁶ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁷ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ⁸ παρέρχομαι, pass by, go by. ⁹ βοάω, cry aloud, shout. ¹⁰ ἐλεέω, have mercy, pity. ¹¹ προάγω, lead forth, go before. ¹² ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹³ σιωπάω, be silent, keep silence. ¹⁴ κελεύω, order, command. ¹⁵ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹⁶ παραχρήμα, immediately, instantly. ¹⁷ αἶνος, ου, ὁ, praise.

Κατὰ Λουκᾶν 19:2

Καὶ εἰσελθών διήρχετο την Ίεριχώ. Καὶ ἰδού, ἀνηρ ὀνόματι καλούμενος 19 Zακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὖτος ἦν πλούσιος. Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν 3τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῆ ἡλικίᾳς μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμών $\frac{1}{2}$ ἔμπροσθεν $\frac{1}{2}$ ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν $\frac{1}{2}$ ἵνα ἴδη αὐτόν: ὅτι $\frac{1}{2}$ ἐκείνης ἔμελλεν διέρχεσθαι. ^{1} Καὶ ως ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ^{10} δ 5 Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι: σήμερον 2 γὰρ ἐν τῷ οἴκῷ σου δεῖ με μεῖναι. Καὶ σπεύσας 1 κατέβη, καὶ 6 ύπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, ά λέγοντες ὅτι 7 Παρὰ ἁμαρτωλῷ ^{15} ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. ^{16} Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος ^{2} εἶπεν 8πρὸς τὸν κύριον, Ἰδού, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς: εκαὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, άποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπεν δὲ 🤊 πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον ^{12} σωτηρία ^{22} τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι ^{23}

¹ διέρχομαι, cross over, pass through. ² Ζακχαῖος, ου, ὁ, Zacchaeus. ³ ἀρχιτελώνης, ου, ὁ, chief tax collector. ⁴ πλούσιος, rich. ⁵ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ⁶ μικρός, small, little. ⁷ προτρέχω, run ahead, outrun. ⁸ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁹ συκομωραία, ας, ἡ, sycamore tree. ¹⁰ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹¹ σπεύδω, hasten, urge on. ¹² σήμερον, today, now. ¹³ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ¹⁴ διαγογγύζω, complain, grumble. ¹⁵ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁶ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁷ ἥμισυς, half. ¹⁸ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁹ συκοφαντέω, acuse falsely, defraud. ²⁰ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²¹ τετραπλοῦς, four times, fourfold. ²² σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ²³ καθότι, according as, because.

Byzantine NT Κατά Λουκάν 19:10

καὶ αὐτὸς υίὸς Ἀβραάμ ἐστιν. Ἡλθεν γὰρ ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ 10 σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

Άκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς ἐἴπεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς ἀὐτὸν 11 εἶναι Ἱερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. Εἶπεν οὖν, Ἁνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν 12 μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. Καλέσας δὲ δέκα δούλους 13 ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Πραγματεύσασθε ἔως ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτον, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν 14 ὀπίσω ἀντοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ 15 ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἶς ἔδωκεν τὸ ἀργύριον, αν γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο. Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου 16

¹προστίθημι, add, add to. ²ἐγγύς, near. ³παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁴ἀναφαίνω, bring to light, cause to appear. ⁵εὐγενής, noble, high-born. ⁶χώρα, ας, ή, land, region. ⁷μακρός, long, far distant. ⁸ὑποστρέφω, return, turn back. ⁹δέκα, ten, 10. ¹⁰μνᾶ, ᾶς, ή, mina (Gr. monetary unit), mina. ¹¹πραγματεύομαι, do business, trade. ¹²πολίτης, ου, ὁ, citizen. ¹³μισέω, hate, detest. ¹⁴πρεσβεία, ας, ή, ambassador, embassy. ¹⁵ὀπίσω, behind, after (gen). ¹⁶βασιλεύω, reign, rule. ¹⁷ἐπανέρχομαι, return, come back again. ¹⁸φωνέω, call, crow. ¹⁹ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ²⁰διαπραγματεύομαι, gain by trading, earn. ²¹παραγίνομαι, come, arrive.

Κατὰ Λουκᾶν 19:17

προσειργάσατο δέκα μνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῶ, Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε: ὅτι ἐν 17 έλαχίστ ω^3 πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάν ω^6 δέκ α^2 πόλεων. Καὶ ἡλθεν δ 18δεύτερος, ^{7} λέγων, Κύριε, ^{7} μν ^{3} σου ἐποίησεν πέντε ^{8} μν ^{3} Εἶπεν δὲ καὶ τούτω, 19 Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων. Καὶ ἔτερος ἦλθεν, λέγων, Κύριε, ἰδού, ἡ 20 σου, ην είχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίω: ὁ ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι 21 ἄνθρωπος αὐστηρὸς 11 εἶ: αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις 12 δ οὐκ ἔσπειρας. 22 Λέγει δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. Ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός ^{11} εἰμι, αἴρων ^{0} οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ^{12} ^{0} οὐκ ἔσπειρα: καὶ ^{23} διὰ τί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριον ^{13} μου ἐπὶ τράπεζαν, ^{14} καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τοκω ^{15} αν ἔπραξα ^{16} αὐτό; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν ^{17} εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ ^{3} καὶ ^{24} δότε τῷ τὰς δέκα² μνᾶς³ ἔχοντι. Καὶ εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα² μνᾶς.³ Λέγω 25 γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται: ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει

¹προσεργάζομαι, make more, gain. ²δέκα, ten, 10. ³μνᾶ, ᾶς, ἡ, mina (Gr. monetary unit), mina. ⁴εὕ, well, well done. ⁵ἐλάχιστος, least, smallest. ⁶ἐπάνω, above, over (gen). ⁷δεύτερος, second. ⁸πέντε, five, 5. ⁹ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ¹⁰σουδάριον, ου, τό, face cloth, handkerchief. ¹¹αὐστηρός, strict, exacting. ¹²θερίζω, reap, gather. ¹³ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁴τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁵τόκος, ου, ὁ, interest, usury. ¹⁶πράσσω, do, perform. ¹⁷παρίστημι, be present, stand by.

Byzantine NT
Κατὰ Λουκάν 19:27

ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Πλὴν¹ τοὺς ἐχθρούς² μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς 27 με βασιλεῦσαι³ ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε⁴ ἔμπροσθέν⁵ μου.

Καὶ εἰπών ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ὁ ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθσφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ 29 καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἰπών, Ὑπάγετε εἰς 30 τὴν κατέναντι κώμην: ἐν ῇ εἰσπορευόμενοι ἐεὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὂν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν: ὁ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ 31 ἐἀν τις ὑμᾶς ἐρωτᾳ, Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔξει. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὖρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. 32 Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, ἱ εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε τὸν πῶλον; Οι κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔξει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν 34

¹πλήν, however, but. ² ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ³ βασιλεύω, reign, rule. ⁴κατασφάζω, slay, strike down. ⁵ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁶ ἐγγίζω, come near, approach. ⁷ Βηθφαγή, ἡ, Bethphage. ⁸ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ⁹ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹⁰ κατέναντι, over against, opposite. ¹¹ κώμη, ης, ἡ, village. ¹² εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹³ πώλος, ου, ὁ, colt, young ass. ¹⁴ δέω, bind, tie. ¹⁵ πώποτε, ever yet, any time. ¹⁶ καθίζω, seat, sit. ¹⁷ λύω, untie, loose. ¹⁸ γρεία, ας, ἡ, need, necessity.

Κατὰ Λουκάν 19:36 Byzantine NT

πρὸς τὸν Ἰησοῦν: καὶ ἐπιρρίψαντες¹ ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον,² ἐπεβίβασαν³ τὸν Ἰησοῦν. Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον⁴ τὰ ἱμάτια 36 αὐτῶν ἐν τῆ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος⁵ δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῆ καταβάσει⁴ τοῦ ὄρους τῶν 37 Ἐλαιῶν,⁻ ἤρξαντο ἄπαν⁵ τὸ πλῆθος² τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν¹⁰ τὸν θεὸν φωνῆ μεγάλη περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, λέγοντες,

Εὐλογημένος ¹¹ ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου: εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. ¹²

Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν, Δ ιδάσκαλε, 39 ^{13} ἐπιτίμησον ^{13} τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Λ έγω ὑμῖν ὅτι ^{14} ἐὰν οὖτοι σιωπήσωσιν, ^{14} οἱ λίθοι κεκράξονται.

^{\$\$\$\$\$\$\$^1\$\}nabla modern moder

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:41

Καὶ ὡς ἤγγισεν,¹ ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν² ἐπ' αὐτῆ, λέγων ὅτι Εἰ ἔγνως καὶ σύ, 41 καί γε³ ἐν τῆ ἡμέρα σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου: νῦν δὲ ἐκρύβη⁴ ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. Ὅτι ἥξουσιν⁵ ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλοῦσιν˚ οἱ ἐχθροί⁻ σου 43 χάρακά˚ σοι, καὶ περικυκλώσουσίν³ σε, καὶ συνέξουσίν¹⁰ σε πάντοθεν,¹¹ καὶ 44 ἐδαφιοῦσίν¹² σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ: ἀνθ³¹³ ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς¹⁴ σου.

Καὶ εἰσελθών εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας¹⁵ ἐν αὐτῷ καὶ 45 ἀγοράζοντας, ¹⁶ λέγων αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ¹⁷ ἐστίν: 46 ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ¹⁸ λῃστῶν. ¹⁹ Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' 47 ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ: οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ: καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἄπας²⁰ 48 ἐξεκρέματο²¹ αὐτοῦ ἀκούων.

¹ ἐγγίζω, come near, approach. ² κλαίω, weep, weep for. ³ γέ, indeed, at least. ⁴ κρύπτω, conceal, hide. ⁵ ἥκω, have come, am present. ⁶ περιβάλλω, put around, clothe. ⁷ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁸ χάραξ, ακος, ό, pointed stake, entrenchment. ⁹ περικυκλόω, surround, encircle. ¹⁰ συνέχω, hold fast, oppress. ¹¹ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ¹² ἐδαφίζω, dash to the ground. ¹³ ἀντί, instead of, in place of. ¹⁴ ἐπισκοπή, ῆς, ἡ, visitation, overseeing. ¹⁵ πωλέω, sell. ¹⁶ ἀγοράζω, buy. ¹⁷ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹⁸ σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ¹⁹ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ²⁰ ἄπας, each, every. ²¹ ἐκκρεμάννυμι, hang out, hang on.

Κατὰ Λουκᾶν 20:2

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ 20 καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν¹ οἱ ἱερεῖς² καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ 2 ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν 3 πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι: Τὸ βάπτισμα⁴ 4 Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ συνελογίσαντο⁵ πρὸς ἑαυτούς, 5 λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει⁴ ἡμᾶς: πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. Ἦπο 7 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

¹ ἐφίστημι, stand over, come upon. 2 ἱερεύς, έως, ὁ, priest. 3 ποῖος, what sort of? what? of what sort. 4 βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. 5 συλλογίζομαι, reason, discuss. 6 καταλιθάζω, stone to death, stone down. 7 πόθεν, from where? whence.

Ryzantine NT

"Ηρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην: Ἄνθρωπος ἐφύτευσεν 19 ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς: 10 καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ άμπελώνος ^{2} δώσιν αὐτώ. Οἱ δὲ γεωργοὶ ^{4} δείραντες ^{7} αὐτὸν ἐξαπέστειλαν ^{8} κενόν. Καὶ προσέθετο $^{^{10}}$ πέμψαι ἕτερον δοῦλον: οἱ δὲ κἀκεῖνον $^{^{11}}$ δείραντες $^{^{7}}$ καὶ 11άτιμάσαντες ^{12} έξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο ^{10} πέμψαι τρίτον: οἱ δὲ καὶ 12 τοῦτον τραυματίσαντες ^{13} ἐξέβαλον. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, ^{2} Τί 13 ποιήσω; Πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν: ἴσως τον τοῦτον ἰδόντες έντραπήσονται. 15 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο 6 πρὸς ἑαυτούς, 14 λέγοντες, Oῦτός ἐστιν ὁ κληρονόμος: ^{17} δεῦτε, ^{18} ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ή κληρονομία. Εκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, 15 ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;² Ἐλεύσεται καὶ 16

¹ φυτεύω, plant. ² ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ³ ἐκδίδωμι, rent, let out for hire. ⁴ γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ⁵ ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ⁶ ἱκανός, sufficient, able. ⁷ δέρω, beat, flay. ⁸ ἔξαποστέλλω, send forth. ⁹ κενός, empty, vain. ¹⁰ προστίθημι, add, add to. ¹¹ κἀκεῖνος, and he, and she. ¹² ἀτιμάζω, dishonor, disgrace. ¹³ τραυματίζω, wound. ¹⁴ ἴσως, perhaps, probably. ¹⁵ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹⁶ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁷ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁸ δεῦτε, come!. ¹⁹ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance.

Κατὰ Λουκάν 20:17 Byzantine NT

ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον, Μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν, Τί οὖν ἐστιν τὸ γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν ὁ οἱ οἰκοδομοῦντες, ὁ οὖτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον 18 συνθλασθήσεται: ἔφ' ὃν δ' ἄν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν 19 αὐτῇ τῇ ιρα, καὶ ἐφοβήθησαν: ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπεν. Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, 20 ὑποκρινομένους ἐαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. Καὶ ἐπηρώτησαν 21 αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις: καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. Ἔξεστιν 22

¹γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ²ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ³ἐμβλέπω, look at, look into. ⁴ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁵οἰκοδομέω, build up, construct. ⁶γωνία, ας, ἡ, angle, corner. ⁷συνθλάω, break, break in pieces. ⁸λικμάω, crush, scatter. ⁹ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁰παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ¹¹ἐγκάθετος, ου, ὁ, hired to lie in wait, spy. ¹²ὑποκρίνομαι, pretend, make believe. ¹³ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁴ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹⁵ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹⁶ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:23

ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὔ; Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, 23 εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί με πειράζετε; Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον: τίνος ἔχει 24 εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 25 Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. Καὶ οὐκ 26 ἔσχυσαν ἐἐπιλαβέσθαι ἀὐτοῦ ἡματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ: καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ 27 εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, Ἐάν 28 τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὖτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 Ἐπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν: καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος: ταὶ 30

¹ Καΐσαρ, ος, ὁ, Caesar. ² φόρος, ου, ὁ, tribute, tax. ³ κατανοέω, observe, understand. ⁴ πανουργία, ας, ἡ, cleverness, craftiness. Trickery. ⁵ πειράζω, test, tempt. ⁶ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ⁷ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ⁸ εἰκών, όνος, ἡ, image, likeness. ⁹ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ¹⁰ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹¹ τοίνυν, accordingly, therefore. ¹² ἰσχύω, be strong, able. ¹³ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁴ ἐναντίον, in the sight of, before. ¹⁵ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁶ ἀπόκρισις, εως, ἡ, answer, reply. ¹⁷ σιγάω, be silent, become silent. ¹⁸ Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ¹⁹ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ²⁰ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ²¹ ἄτεκνος, childless. ²² ἐξανίστημι, raise up, rise up. ²³ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring.

Κατὰ Λουκᾶν 20:31

ἔλαβεν ὁ δεύτερος την γυναῖκα, καὶ οὖτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. Καὶ ὁ τρίτος 31 ἔλαβεν αὐτὴν ώσαύτως. ^{3} Ω σαύτως ^{3} δὲ καὶ οἱ ἑπτά: οὐ κατέλιπον ^{4} τέκνα, καὶ ἀπέθανον. "Υστερον⁵ δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῆ οὖν ἀναστάσει, 32 τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; Οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς 34 είπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ ἐκγαμίσκονται: οί δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ 35 νεκρών οὔτε γαμοῦσιν ^{7} οὔτε ἐκγαμίζονται: ^{11} οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται: ^{36} ἰσάγγελοι¹² γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν τοῦ θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως ὑἱοὶ ὄντες. Ὁτι 37 δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ^{13} ἐπὶ τῆς βάτου, ^{14} ὡς λέγει, Κύριον τὸν θεὸν Άβραὰμ καὶ τὸν θεὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ 38 ἔστιν νεκρών, ἀλλὰ ζώντων: πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δέ τινες 39 τῶν γραμματέων εἶπον, Δ ιδάσκαλε, καλῶς ^{15} εἶπας. Οὐκέτι ^{16} δὲ ἐτόλμων ^{17} 40

¹ δεύτερος, second. ² ἄτεκνος, childless. ³ ώσαύτως, likewise. ⁴ καταλείπω, leave, leave behind. ⁵ ὕστερον, lastly, afterward. ⁶ ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ⁷ γαμέω, marry. ⁸ ἐκγαμίσκω, give in marriage. ⁹ καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ¹⁰ τυγχάνω, obtain, happen. ¹¹ ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ¹² ἰσάγγελος, like an angel, like the angels. ¹³ μηνύω, make known, report. ¹⁴ βάτος, ου, ό, bath (a liquid measure). ¹⁵ καλῶς, rightly, well. ¹⁶ οὐκέτι, no longer, no more. ¹⁷ τολμάω, dare, endure.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:41

ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν υίὸν Δαυὶδ εἶναι; Καὶ αὐτὸς 41 Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ¹ ψαλμῶν,² Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἔως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς³ σου ὑποπόδιον⁴ τῶν ποδῶν σου. Δαυὶδ 43 οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;

Ακούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Προσέχετε ἀπὸ τῶν 45 γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις: οῦ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει 47 μακρὰ προσεύχονται. Οὖτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

¹ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ² ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ³ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁴ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ⁵ προσέχω, take head of, attend to. ⁶ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ⁷ φιλέω, love, kiss. ⁸ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ⁹ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹⁰ πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ¹¹ πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place. ¹² δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹³ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁴ χήρα, ας, ἡ, widow. ¹⁵ πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ¹⁶ μακρός, long, far distant. ¹⁷ περισσός, excessive, abundant. ¹⁸ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict.

Κατὰ Λουκᾶν 21:2

Αναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον 21 πλουσίους: εἶδεν δέ τινα καὶ χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, καὶ 2 εἶπεν, Άληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν: 4 ἄπαντες γὰρ οὕτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος ἀὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ: αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἄπαντα δο βίον δον εἶχεν ἔβαλεν.

Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν¹¹ 5 κεκόσμηται,¹⁵ εἶπεν, Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ 6 ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθω, ὅς οὐ καταλυθήσεται.¹⁶ Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτόν, 7 λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε¹ οὖν ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλη ταῦτα γίνεσθαι; Ὁ δὲ εἶπεν, Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε:¹ఠ πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται 8 ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι Ἐγώ εἰμι: καί, Ὁ καιρὸς ἤγγικεν,¹⁰ μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω²⁰ αὐτῶν. Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους²¹ καὶ ἀκαταστασίας,²² 9

¹ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ² δῶρον, ου, τό, gift, present. ³ γαζοφυλάκιον, ου, τό, treasury. ⁴πλούσιος, rich. ⁵ χήρα, ας, ἡ, widow. ⁶ πενιχρός, poor, needy. ⊓ λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. δ ἀληθῶς, truly, really. ⊓ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹¹ ἄπας, each, every. ¹¹ περισσεύω, abound, be rich. ¹² ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ¹³ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ¹⁴ ἀνάθημα, τος, τό, votive offering. ¹⁵ κοσμέω, adorn, put into order. ¹⁶ καταλύω, destroy, lodge. ¹⊓ πότε, when? at what time? ¹⁵ πλανάω, deceive, lead astray. ¹⁰ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁰ ὀπίσω, behind, after (gen). ²¹ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ²² ἀκαταστασία, ας, ἡ, distrurbance, disorder.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 21:10

μὴ πτοηθῆτε: δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν: 10 σεισμοί³ τε μεγάλοι κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ⁴ καὶ λοιμοὶ⁵ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. Πρὸ⁻ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν 12 ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, αἰ ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ενεκεν τοῦ ὀνόματός μου. 13 Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ 14 προμελετᾳν ἀπολογηθῆναι: ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἡ οὐ 15 δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. 16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ συγγενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ 17

¹πτοέω, terrify, scare. ²τέλος, ους, τό, end, purpose. ³σεισμός, οῦ, ὁ, earthquake, storm. ⁴λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ⁵λοιμός, οῦ, ὁ, pestilence, plague. ⁶φόβητρον, ου, τό, terrible sight, horror. ⁷πρό, before (gen), before. ⁸ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁹διώκω, pursue, persecute. ¹⁰φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹¹ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹² ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ¹³ ἀποβαίνω, get out, go away. ¹⁴ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹⁵ προμελετάω, practice beforehand, prepare. ¹⁶ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹⁷ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁸ ἀνθίστημι, resist, oppose. ¹⁹ ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ²⁰ γονεύς, έως, ὁ, parent. ²¹ συγγενής, kindred, relative. ²²φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²³ θανατόω, put to death, subdue. ²⁴ μισέω, hate, detest.

Κατὰ Λουκᾶν 21:18 Byzantine NT

ὄνομά μου. Καὶ θρὶξ¹ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. Ἐν τῆ ὑπομονῆ² 18 ὑμῶν κτήσασθε³ τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

"Όταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε 20 ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῆ Ἰουδαία φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη: 21 καὶ οἱ ἐν μέσω αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν: καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. "Ότι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταί εἰσιν, τοῦ πλησθῆναι 22 πάντα τὰ γεγραμμένα. Οὐαὶ ὁὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς 23 θηλαζούσαις εἰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις: ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ τούτω. Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ 24 αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη: καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη τὸ ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίω καὶ 25

¹ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ² ὑπομονή, ῆς, ἡ, endurance, perseverance. ³ κτάομαι, acquire, win. ⁴ κυκλόω, encircle, surround. ⁵ στρατόπεδον, ου, τό, legion, army. ⁶ ἐγγίζω, come near, approach. ⁷ ἐρήμωσις, εως, ἡ, desolation, devastation. ⁸ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁹ φεύγω, flee, escape. ¹⁰ ἐκχωρέω, go out, leave. ¹¹ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹² ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹³ πλήθω, fill. ¹⁴ οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁵ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ¹⁶ θηλάζω, suckle, nurse. ¹⁷ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁸ ὀργἡ, ῆς, ἡ, wrath, anger. ¹⁹ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ²⁰ αἰχμαλωτίζω, take or lead captive, take captive. ²¹ πατέω, tread or tread under foot, tread. ²² ἄχρι, as far as, up to (gen). ²³ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight.

Byzantine NT Κατά Λουκᾶν 21:26

σελήνη¹ καὶ ἄστροις,² καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ³ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ,⁴ ἠχούσης⁵ θαλάσσης καὶ σάλου,⁴ ἀποψυχόντων⁻ ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου⁵ καὶ προσδοκίας³ 26 τῶν ἐπερχομένων¹⁰ τῆ οἰκουμένη:¹¹ αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.¹² Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν 27 νεφέλῃ¹³ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Ἡρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, 28 ἀνακύψατε¹⁴ καὶ ἐπάρατε¹⁵ τὰς κεφαλὰς ὑμῶν: διότι¹⁶ ἐγγίζει¹⁻ ἡ ἀπολύτρωσις¹⁵ ὑμῶν.

Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς, Ἰδετε τὴν συκῆν¹ καὶ πάντα τὰ δένδρα:² ὅταν 29 προβάλωσιν² ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς² τὸ θέρος² ἐστίν. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς² 31 ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ²⁴ ἡ γενεὰ² αὕτη, 32

¹ σελήνη, ης, ἡ, moon. ² ἄστρον, ου, τό, star. ³ συνοχή, ῆς, ἡ, dismay, anguish. ⁴ ἀπορία, ας, ἡ, perplexity, anxiety. ⁵ ἢχέω, sound, ring out. ⁶ σάλος, ου, ὁ, surge, wave. ⁷ ἀποψύχω, faint, breathe out life. ⁸ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ⁹ προσδοκία, ας, ἡ, expectation, waiting. ¹⁰ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹¹ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹² σαλεύω, shake, excite. ¹³ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ¹⁴ ἀνακύπτω, straighten up, stand erect. ¹⁵ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁶ διότι, because, on this account. ¹⁷ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁸ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ¹⁹ συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ²⁰ δένδρον, ου, τό, tree. ²¹ προβάλλω, put forward, put out. ²² ἐγγύς, near. ²³ θέρος, ους, τό, summer. ²⁴ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁵ γενεά, ᾶς, ἡ, generation.

Κατὰ Λουκᾶν 21:33

ἔως ἄν πάντα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ 33 μὴ παρέλθωσιν. 1

Προσέχετε² δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε³ βαρηθῶσιν⁴ ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ⁵ καὶ 34 μέθῃ⁶ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῆ¹⁰ ἡ ἡμέρα ἐκείνη: ὡς παγὶς¹¹ γὰρ ἐπελεύσεται¹² ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ 35 πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. Ἁγρυπνεῖτε¹³ οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι,¹⁴ ἵνα 36 καταξιωθῆτε¹⁵ ἐκφυγεῖν¹⁶ πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν¹⁻ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

¹Ην δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων: τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο ¹⁸ εἰς 37 τὸ ὅρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν. ¹⁹ Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἄρθριζεν ²⁰ πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ 38 ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

¹παρέρχομαι, pass by, go by. ²προσέχω, take head of, attend to. ³μήποτε, never, lest perchance. ⁴βαρέω, burden, weigh down. ⁵κραιπάλη, ης, ή, drinking bout, drunken dissipation. ⁶μέθη, ης, ή, drunkenness. ⁷μέριμνα, ης, ή, care, anxiety. ⁸βιωτικός, matter of daily life, life. ⁹αἰφνίδιος, sudden, unexpected. ¹⁰ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹¹παγίς, ίδος, ή, trap, snare. ¹²ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹³ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ¹⁴δέομαι, ask, request. ¹⁵καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ¹⁶ἐκφεύγω, flee away, flee out. ¹⁷ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹⁸αὐλίζομαι, spend the night, lodge. ¹⁹ἐλαία, ας, ή, olive tree. ²⁰ὀρθρίζω, rise early in the morning, rise early.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:2

"Ηγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα. Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς 22 καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν: ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

Εἰσῆλθεν δὲ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὅντα ἐκ τοῦ 3 ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀπελθῶν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ 4 στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. Καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο τοῦ ἀργύριον δοῦναι. Καὶ ἐξωμολόγησεν καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ 6 παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ἄτερ ἄτλου.

⁵Ηλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ³ ἐν ἡ ἔδει θύεσθαι ¹⁸ τὸ Πάσχα. ⁴ Καὶ ἀπέστειλεν 7 Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών, Πορευθέντες ἑτοιμάσατε ¹⁹ ἡμῖν τὸ Πάσχα, ⁴ ἵνα φάγωμεν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ποῦ ²⁰ θέλεις ἑτοιμάσομεν; ¹⁹ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 9 Ἰδού, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσει ²¹ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ²²

¹ ἐγγίζω, come near, approach. ² ἐορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ³ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ⁴ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁵ ἀναιρέω, take up, kill. ⁶ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ⁷ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ⁸ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ⁹ Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ¹⁰ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ¹¹ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹² στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ¹³ συντίθημι, agree, make an agreement. ¹⁴ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁵ ἐξομολογέω, confess, profess. ¹⁶ εὐκαιρία, ας, ἡ, fitting time, favorable opportunity. ¹⁷ ἄτερ, without, apart from. ¹⁸ θύω, sacrifice, kill. ¹⁹ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ²⁰ ποῦ, where?. ²¹ συναντάω, meet with, hence to happen. ²² κεράμιον, ου, τό, earthen vessel, jar.

Κατὰ Λουκάν 22:11

ὕδατος βαστάζων: ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὖ εἰσπορεύεται. Καὶ 11 ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Κἀκεῖνος ὑμῖν 12 δείξει ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον: ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. Απελθόντες δὲ εὖρον 13 καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ Πάσχα.

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὅρα, ἀνέπεσεν, ³ καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν 14 πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμίᾳ ⁴ ἐπεθύμησα ⁵ τοῦτο τὸ Πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν: 7 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι ° οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἔως ὅτου 10 πληρωθῆ ἐν τῆ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. Καὶ δεξάμενος ποτήριον, 20 εὐχαριστήσας 11 εἶπεν, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἐ ἐαυτοῖς: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω 18 ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ² ἔως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθη. Καὶ 19

¹ βαστάζω, bear, carry. ² οῦ, where, when. ³ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ⁴ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ⁵ ποῦ, where?. ⁶ κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn. ⁷ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁸ κἀκεῖνος, and he, and she. ⁹ δείκνυμι, show, point out. ¹⁰ ἀνώγεον, ου, τό, upper room. ¹¹ στρωννύω, spread, furnish. ¹² ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹³ ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹⁴ ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ¹⁵ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹⁶ πρό, before (gen), before. ¹⁷ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁸ οὐκέτι, no longer, no more. ¹⁹ ὅτου, until. ²⁰ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ²¹ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ²² διαμερίζω, divide, distribute. ²³ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ²⁴ ἄμπελος, ου, ἡ, vine.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:20

λαβών ἄρτον, εὐχαριστήσας¹ ἔκλασεν² καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον: τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.³ 20 Ωσαύτως⁴ καὶ τὸ ποτήριον⁵ μετὰ τὸ δειπνῆσαι, κέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον⁵ ἡ καινὴ⁻ διαθήκη ἐν τῷ αἴματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον.³ Πλὴν¹⁰ ἰδού, ἡ 21 χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.¹¹ Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ 22 ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον:¹² πλὴν¹⁰ οὐαὶ¹³ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οῦ παραδίδοται. Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν¹⁴ πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα¹⁵ εἴη ἐξ 23 αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.¹6

Έγένετο δὲ καὶ φιλονεικία¹⁷ ἐν αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. Ὁ δὲ εἶπεν 24 αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν¹⁸ αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες¹⁹ αὐτῶν εὐεργέται²⁰ καλοῦνται. Ύμεῖς δὲ οὐχ οὕτως: ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν 26 γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος:²¹ καὶ ὁ ἡγούμενος²² ὡς ὁ διακονῶν.²³ Τίς γὰρ μείζων, ὁ 27

¹ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ² κλάω, break. ³ ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. ⁴ ώσαύτως, likewise. ⁵ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ⁶ δειπνέω, eat, dine. ⁻ καινός, new, fresh. ⁶ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ⁰ ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁰ πλήν, however, but. ¹¹ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹² ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹³ οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁴ συζητέω, discuss, dispute. ¹⁵ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁶ πράσσω, do, perform. ¹⁻ φιλονεικία, ας, ἡ, contentiousness, dispute. ¹ఠ κυριεύω, be lord over, rule. ¹⁰ ἐξουσιάζω, have authority over, master. ²⁰ εὐεργέτης, ου, ὁ, benefactor. ²¹ νέος, new, young. ²² ἡγέομαι, lead, be chief. ²³ διακονέω, serve, minister.

Κατὰ Λουκᾶν 22:28

ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; Οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; Ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς 28 μου: κὰγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν, ἵνα 29 ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Σίμων, Σίμων, ἱδού, ὁ 31 Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὑς τὸν σῖτον: ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ 32 σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπη ἡ πίστις σου: καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός ἐπὶ καὶ εἰς φυλακὴν 33 καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. Ὁ δὲ εἶπεν, Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήση 34 σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν πρὶν ἀπαρνήση μὴ εἰδέναι με.

¹ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ² διακονέω, serve, minister. ³ διαμένω, remain, continue. ⁴ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁵ διατίθεμαι, appoint, make. ⁶ τράπεζα, ης, ἡ, table. ⁻ καθίζω, seat, sit. ⁵ φυλή, ῆς, ἡ, tribe, race. ⁵ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁰ ἐξαιτέω, demand of, ask for. ¹¹ σινιάζω, sift, prove by trials. ¹² σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ¹³ δέομαι, ask, request. ¹⁴ ἐκλείπω, fail, cease. ¹⁵ ποτέ, once, at some time. ¹⁶ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹⁻ στηρίζω, establish, fix firmly. ¹⁵ ἔτοιμος, ready, prepared. ¹⁰ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ²⁰ φωνέω, call, crow. ²¹ σήμερον, today, now. ²² ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ²³ πρίν, before, formerly. ²⁴ τρίς, thrice, three times. ²⁵ ἀπαρνέομαι, deny, refuse.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:35

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ότε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ¹ βαλαντίου² καὶ πήρας³ καὶ 35 ὑποδημάτων,⁴ μή τινος ὑστερήσατε;⁵ Οἱ δὲ εἶπον, Οὐθενός. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς, 36 ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον² ἀράτω, ὁμοίως⁴ καὶ πήραν:³ καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλήσει⁻ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγοράσει⁵ μάχαιραν.³ Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι 37 τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι¹⁰ ἐν ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων¹¹ ἐλογίσθη: καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος¹³ ἔχει. Οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδού, μάχαιραι² ὧδε δύο. 38 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἱκανόν¹⁴ ἐστιν.

Καὶ ἐξελθών ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος¹⁵ εἰς τὸ ὅρος τῶν Ἐλαιῶν:¹⁶ ἡκολούθησαν δὲ 39 αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, 40 Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.¹⁻ Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη¹⁶ ἀπ' αὐτῶν 41 ώσεὶ¹⁰ λίθου βολήν,²⁰ καὶ θεὶς τὰ γόνατα²¹ προσηύχετο, λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει 42 παρενεγκεῖν²³ τὸ ποτήριον²⁴ τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ: πλὴν²⁵ μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ

¹ ἄτερ, without, apart from. ² βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ³ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ⁴ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ⁵ ὑστερέω, lack, need. ⁶ ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁷ πωλέω, sell. ⁸ ἀγοράζω, buy. ⁹ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ¹⁰ τελέω, finish, fulfill. ¹¹ ἄνομος, lawless, without law. ¹² λογίζομαι, calculate, consider. ¹³ τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹⁴ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁵ ἔθος, ους, τό, custom. ¹⁶ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹⁷ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ¹⁸ ἀποσπάω, draw away, withdraw. ¹⁹ ώσεί, like, about. ²⁰ βολή, ῆς, ἡ, throw, casting. ²¹ γόνυ, ατος, τό, knee. ²² βούλομαι, wish, will. ²³ παραφέρω, carry away, remove. ²⁴ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ²⁵ πλήν, however, but.

Κατὰ Λουκᾶν 22:43

σὸν¹ γενέσθω. μοθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων² αὐτόν. Καὶ 43 γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ,³ ἐκτενέστερον⁴ προσηύχετο. Ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς⁵ αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἴματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς 45 προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὖρεν αὐτοὺς κοιμωμένους² ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε; Αναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ 46 εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Ε

Έτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὄχλος καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, ¹³ εἶς τῶν δώδεκα, 47 προήρχετο ¹⁴ αὐτούς, καὶ ἤγγισεν ¹⁵ τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι ¹⁶ αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 48 εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, ¹³ φιλήματι ¹⁷ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; Ἰδόντες δὲ 49 οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ πατάξομεν ¹⁸ ἐν μαχαίρα; ¹⁹ Καὶ 50 ἐπάταξεν ¹⁸ εἶς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν ²⁰ αὐτοῦ τὸ οὖς ²¹ τὸ δεξιόν. ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐᾶτε ²² ἕως τούτου. Καὶ 51

¹ σός, your, yours. ² ἐνισχύω, strengthen, invigorate. ³ ἀγωνία, ας, ἡ, agony, anguish. ⁴ ἐκτενέστερον, more earnestly. ⁵ ἱδρώς, ῶτος, ὁ, sweat, perspiration. ⁶ ὡσεί, like, about. ⁷ θρόμβος, ου, ὁ, drop, clot. ⁸ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ⁹ κοιμάομαι, sleep, fall asleep. ¹⁰ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ¹¹ καθεύδω, sleep. ¹² πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ¹³ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁴ προέρχομαι, go in front, precede. ¹⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁶ φιλέω, love, kiss. ¹⁷ φίλημα, τος, τό, kiss. ¹⁸ πατάσσω, strike, smite. ¹⁹ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ²⁰ ἀφαιρέω, take away, smite off. ²¹ οῦς, ους, τό, ear. ²² ἐάω, permit, allow.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:52

άψάμενος¹ τοῦ ἀτίου² αὐτοῦ, ἰάσατο³ αὐτόν. Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς 52 παραγενομένους⁴ ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς⁵ τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, Ως ἐπὶ ληστὴν⁶ ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν⁻ καὶ ξύλων;⁶ Καθ' 53 ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε˚ τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. Ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.¹⁰

Συλλαβόντες δε αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ 54 ἀρχιερέως: ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. Αψάντων δε πῦρ ἐν μέσω τῆς 55 αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσω αὐτῶν. 56 Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῶν, εἶπεν, Καὶ οὖτος σὺν αὐτῷ ἤν. Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτόν, λέγων, Γύναι, οὐκ οἶδα 57 αὐτόν. Καὶ μετὰ βραχὺ ἔτερος ἰδων αὐτὸν ἔφη, Καὶ σὰ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ 58 Πέτρος εἶπεν, Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. Καὶ διαστάσης ἀσεὶ ἀσεὶ αὐτῶς ἄλλος τις 59

¹ ἄπτομαι, touch or handle. ² ἀτίον, ου, τό, ear. ³ ἰάομαι, heal. ⁴ παραγίνομαι, come, arrive. ⁵ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ⁶ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ⁷ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ⁸ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ⁹ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹⁰ σκότος, ους, τό, darkness. ¹¹ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹² εἰσάγω, lead in, bring in. ¹³ μακρόθεν, from afar, afar. ¹⁴ ἄπτω, touch, kindle. ¹⁵ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁶ συγκαθίζω, cause to sit down together. ¹⁷ παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ¹⁸ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹⁹ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²⁰ βραχύς, short, little. ²¹ διϊστημι, pass, part. ²² ώσεί, like, about.

Κατὰ Λουκᾶν 22:60 Byzantine NT

διϊσχυρίζετο, λέγων, Έπ' ἀληθείας καὶ οὖτος μετ' αὐτοῦ ἦν: καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι 60 λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. Καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ 61 Πέτρω. Καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος 62 ἔκλαυσεν πικρῶς.

Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τον Ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες. Καὶ 63 περικαλύψαντες αὐτόν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες, Προφήτευσον. Τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; Καὶ ἕτερα πολλὰ 65 βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

¹διϊσχυρίζομαι, insist, maintain firmly. ²Γαλιλαΐος, Galilean. ³παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁴φωνέω, call, crow. ⁵ ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ⁶στρέφω, turn, am converted. ⁷ ἐμβλέπω, look at, look into. ⁸ ὑπομιμνήσκω, remind, remember. ⁹πρίν, before, formerly. ¹⁰ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹¹ τρίς, thrice, three times. ¹² κλαίω, weep, weep for. ¹³πικρῶς, bitterly. ¹⁴συνέχω, hold fast, oppress. ¹⁵ ἐμπαίζω, mock. ¹⁶ δέρω, beat, flay. ¹⁷περικαλύπτω, cover, conceal. ¹⁸ τύπτω, smite, beat. ¹⁹προφητεύω, prophesy, foretell. ²⁰παίω, strike, hit. ²¹βλασφημέω, revile, blaspheme.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:66

Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον¹ τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς καὶ 66 γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον² αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον³ αὐτῶν, λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ 67 χριστός, εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε: ἐὰν δὲ 68 καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε. Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς 69 τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. Εἶπον δὲ πάντες, 70 Σὰ οὖν εἶ ὁ υἰὸς τοῦ θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. Οἱ 71 δὲ εἶπον, Τί ἔτι χρείαν⁴ ἔχομεν μαρτυρίας;⁵ Αὐτοὶ γὰρ ἡκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

Καὶ ἀναστὰν ἄπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. Ἦρξαντο 23 δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Σὰ εἶ ὁ βασιλεὰς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ

¹ πρεσβυτέριον, ου, τό, body of elders, assembly of elders. ² ἀνάγω, lead up, restore. ³ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ⁴ χρεία, ας, ή, need, necessity. ⁵ μαρτυρία, ας, ή, testimony, witness. ⁶ ἄπας, each, every. ⁷ πλήθος, ους, τό, multitude. ⁸ κατηγορέω, accuse, charge. ⁹διαστρέφω, distort, pervert. ¹⁰ κωλύω, forbid, hinder. ¹¹ Καῖσαρ, ος, ό, Caesar. ¹² φόρος, ου, ό, tribute, tax.

Κατὰ Λουκάν 23:4

δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, Σὺ λέγεις. Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 4 καὶ τοὺς ὄχλους, Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίσχυον, 5 λέγοντες ὅτι Ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἔως ὧδε. Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ 6 ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν. Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῷδου ἐστίν, 7 ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρῷδην, ὅντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

Ό δὲ Ἡρώδης Ἰδων τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν: ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἰκανοῦ Ἰο ἰδεῖν 8 αὐτόν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ: καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ ἀὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἰκανοῖς: αὐτὸς δὲ οὐδὲν 9 ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως 10 κατηγοροῦντες αὐτοῦ. Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς 11

¹ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ² ἐπισχύω, grow strong, persist. ³ ἀνασείω, stir up, incite. ⁴ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁵ Γαλιλαῖος, Galilean. ⁶ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁷ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁸ ἀναπέμπω, send back. ⁹ λίαν, greatly, very. ¹⁰ ἰκανός, sufficient, able. ¹¹ ἐλπίζω, hope, hope for. ¹² εὐτόνως, vigorously, vehemently. ¹³ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁴ ἐξουθενέω, despise, ignore.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:12

στρατεύμασιν¹ αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας,² περιβαλών³ αὐτὸν ἐσθῆτα⁴ λαμπράν,⁵ ἀνέπεμψεν˚ αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. Ἐγένοντο δὲ φίλοι⁻ ὅ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρῷδης 12 ἐν αὐτῆ τῆ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων: προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ¹ο ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν, 13 εἶπεν πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν: καὶ ἰδού, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας τοὐδὲν εὖρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τοὑτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ αὐτοῦ: ἀλλ οὐδὲ Ἡρῷδης: 15 ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδού, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτοῖ. Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνάγκην δὲ εἶχεν 16 ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἔνα. ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεί, λέγοντες, 18

¹ στράτευμα, τος, τό, expedition, army. ² ἐμπαίζω, mock. ³ περιβάλλω, put around, clothe. ⁴ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothing. ⁵ λαμπρός, bright, shining. ⁶ ἀναπέμπω, send back. ⁷ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁸ Ηρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁹ προϋπάρχω, exist before, have been already. ¹⁰ ἔχθρα, ας, ἡ, enmity, hostility. ¹¹ συγκαλέω, call together. ¹² ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹³ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁴ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ¹⁵ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ¹⁶ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹⁷ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁸ ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁹ πράσσω, do, perform. ²⁰ παιδεύω, teach, educate. ²¹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²² ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ²³ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ²⁴ παμπληθεί, all together, all at once.

Κατὰ Λουκᾶν 23:19

Αἷρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν Βαραββᾶν: ὅστις ἦν διὰ στάσιν² τινὰ 19 γενομένην ἐν τῆ πόλει καὶ φόνον³ βεβλημένος εἰς φυλακήν. Πάλιν οὖν ὁ 20 Πιλάτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, 21 λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί 22 γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὖτος; Οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὖρον ἐν αὐτῷ: παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Οἱ δὲ ἐπέκειντο Φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν 23 σταυρωθῆναι: καὶ κατίσχυον ἀι αὐτὸν καὶ τῶν ἀρχιερέων. Ὁ δὲ 24 Πιλάτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν. Ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν 25 καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακήν, ὁν ἡτοῦντο: τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

¹ Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, Barabbas. ² στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ³ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ⁴ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁵ προσφωνέω, call to, summon. ⁶ ἐπιφωνέω, cry out, shout. ⁷ σταυρόω, crucify. ⁸ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ⁹ παιδεύω, teach, educate. ¹⁰ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ¹¹ κατισχύω, overpower, prevail. ¹² ἐπικρίνω, decree, pronounce sentence. ¹³ αἴτημα, τος, τό, request, petition.

Byzantine NT
Κατὰ Λουκάν 23-26

Καὶ ὡς ἀπήγαγον¹ αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι² Σίμωνός τινος Κυρηναίου³ ἐρχομένου 26 ἀπ' ἀγροῦ,⁴ ἐπέθηκαν⁵ αὐτῷ τὸν σταυρόν, ⁴ φέρειν ὅπισθεν⁻ τοῦ Ἰησοῦ.

Ήκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αι καὶ ἐκόπτοντο καὶ 27 ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Θυγατέρες 28 Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. Ὁτι ἰδού, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αίς ἐροῦσιν, Μακάριαι αί στεῖραι, καὶ 29 κοιλίαι αι οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οι οὐκ ἐθήλασαν. Τότε ἄρξονται 30 λέγειν τοῖς ὄρεσιν, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς: καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς. Ὁτι 31 εὶ ἐν τῷ ὑγρῷ ἐξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ ἐπ τί γένηται;

¹ ἀπάγω, lead away, lead. ² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ³ Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ⁴ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁵ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁶ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁻ ὅπισθεν, behind, after. ⁵ πλῆθος, ους, τό, multitude. ⁵ κόπτω, strike, smite. ¹¹ θρηνέω, lament, mourn. ¹¹ στρέφω, turn, am converted. ¹² θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹³ κλαίω, weep, weep for. ¹⁴ πλήν, however, but. ¹⁵ στεῖρος, barren. ¹⁶ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ¹⁻ μαστός, οῦ, ὁ, breast, nipple. ¹⁵ θηλάζω, suckle, nurse. ¹⁰ βουνός, οῦ, ὁ, hill, hillock. ²⁰ καλύπτω, cover, veil. ²¹ ὑγρός, moist, green. ²² ξύλον, ου, τό, wood, tree. ²³ ξηρός, dry, withered.

Κατὰ Λουκᾶν 23:32

"Ηγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι ^{1} σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. ^{2}

32

Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ^{3} ἐκεῖ ἐσταύρωσαν ^{4} 33 αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ^{1} δν μὲν ἐκ δεξιῶν, δν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ^{5} ^{5} δὲ ^{34} Ίησοῦς ἔλεγεν, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς: οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον. Καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς 35 θεωρών. Έξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Άλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὖτός ἐστιν ὁ χριστός, ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός. 36 δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, ^{12} προσερχόμενοι καὶ ὄξος ^{13} προσφέροντες 4 αὐτῷ, καὶ λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον 37 σεαυτόν. ^{15} ^{5} Ην δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ^{16} γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν ^{17} 38 Έλληνικοῖς 18 καὶ Ῥωμαϊκοῖς 19 καὶ Ἑβραϊκοῖς, 20 Οὖτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ίουδαίων.

¹ κακοῦργος, ου, ὁ, criminal. ² ἀναιρέω, take up, kill. ³ κρανίον, ου, τό, skull. ⁴ σταυρόω, crucify. ⁵ ἀριστερός, left, on the left. ⁶ διαμερίζω, divide, distribute. ⁷ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ⁸ ἐκμυκτηρίζω, ridicule, sneer. ⁹ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹⁰ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹¹ ἐμπαίζω, mock. ¹² στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ¹³ ὄξος, ους, τό, sour wine, vinegar. ¹⁴ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁵ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁶ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ¹⁷ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ¹⁸ Ἑλληνικός, Greek, Greek. ¹⁹ Ρωμαϊκός, Roman, Latin. ²⁰ Ἑβραϊκός, Hebrew.

Byzantine NT

Είς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει ἀὐτόν, λέγων, Εἰ σὰ εἰ ὁ 39 χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἔτερος ἐπετίμα αὐτῷ, 40 λέγων, Οὐδὲ φοβῃ σὰ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; Καὶ ἡμεῖς μὲν 41 δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν: οῦτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. Καὶ ἔλεγεν τῷ Ἰησοῦ, Μνήσθητί μου, κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῷ βασιλείᾳ σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ 43 ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. Δε τῷ παραδείσω.

¹ κρεμάννυμι, hang, hang up. ² κακοῦργος, ου, ὁ, criminal. ³ βλασφημέω, revile, blaspheme. ⁴ σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁵ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁶ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ⁷ δικαίως, righteously, justly. ⁸ ἄξιος, worthy, deserving. ⁹ πράσσω, do, perform. ¹⁰ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹¹ ἄτοπος, out of place, unusual. ¹² μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹³ σήμερον, today, now. ¹⁴ παράδεισος, ου, ὁ, paradise, Paradise. ¹⁵ ώσεί, like, about. ¹⁶ ἔκτος, sixth. ¹⁷ σκότος, ους, τό, darkness. ¹⁸ ἔνατος, ninth. ¹⁹ σκοτίζω, darken. ²⁰ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ²¹ σχίζω, split, separate. ²² καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ²³ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ²⁴ φωνέω, call, crow. ²⁵ παρατίθημι, set before, entrust. ²⁶ ἐκπνέω, breathe out, expire.

Κατὰ Λουκάν 23:48

έκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξασεν τὸν θεόν, λέγων, "Οντως ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος ῆν. Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὅχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ⁴ 48 ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. ⁴ 49 Εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος – 50 οὖτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῆ βουλῆ καὶ τῆ πράξει αὐτῶν – ἀπὸ 51 ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: οὖτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 52 Καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι 53 λαξευτῷ, οὖ οὖκ ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. Καὶ ἡμέρα ἦν Παρασκευή, 54

¹ έκατοντάρχης, centurion. ² ὄντως, really, indeed. ³ συμπαραγίνομαι, come together with, help. ⁴ θεωρία, ας, ή, spectacle, sight. ⁵ τύπτω, smite, beat. ⁶ στήθος, ους, τό, breast, chest. ⁷ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁸ γνωστός, known, acquaintance. ⁹ μακρόθεν, from afar, afar. ¹⁰ συνακολουθέω, follow along with, accompany. ¹¹ βουλευτής, οῦ, ὁ, councilor, member of a city council. ¹² συγκατατίθημι, give a vote with, assent to. ¹³ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁴ πρᾶξις, εως, ἡ, deed, function. ¹⁵ Άριμαθαία, ας, ἡ, Arimathea. ¹⁶ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁷ καθαιρέω, take down, pull down. ¹⁸ ἐντυλίσσω, wrap up, fold up. ¹⁹ σινδών, όνος, ἡ, fine cloth, linen cloth. ²⁰ μνήμα, τος, τό, grave, tomb. ²¹ λαξευτός, hewn, hewn out of the rock. ²² οῦ, where, when. ²³ οὐδέπω, not yet, still not. ²⁴ κεῖμαι, lie, be laid. ²⁵ παρασκευή, ῆς, ἡ, preparation.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 23:55

σάββατον ἐπέφωσκεν. Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἴτινες ἦσαν 55 συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. Καὶ τὸ 56 μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

Τῆ δὲ μιᾶ τῶν σαββάτων, ὄρθρου¹¹ βαθέος, ¹² ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, ¹³ φέρουσαι ἃ 24 ἡτοίμασαν⁷ ἀρώματα, ⁸ καί τινες σὺν αὐταῖς. Εὖρον δὲ τὸν λίθον 2 ἀποκεκυλισμένον¹⁴ ἀπὸ τοῦ μνημείου. ⁵ Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὖρον τὸ σῶμα 3 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι ¹⁵ αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ 4 ἰδού, ἄνδρες δύο ἐπέστησαν ¹⁶ αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ¹⁷ ἀστραπτούσαις: ¹⁸ ἐμφόβων 5 δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν ²⁰ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἡγέρθη: 6 μνήσθητε ²¹ ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῆ Γαλιλαία, λέγων ὅτι δεῖ τὸν υίὸν τοῦ 7

¹ ἐπιφώσκω, dawn, begin. ² κατακολουθέω, follow after. ³ συνέρχομαι, come together, come or go with. ⁴ θεάομαι, look at, behold. ⁵ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁶ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁷ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ⁸ ἄρωμα, τος, τό, spice, perfume. ⁹ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ¹⁰ ἡσυχάζω, be still, be silent. ¹¹ ὄρθρος, ου, ό, daybreak, dawn. ¹² βαθύς, deep, early. ¹³ μνήμα, τος, τό, grave, tomb. ¹⁴ ἀποκυλίω, roll away. ¹⁵ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ¹⁶ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁷ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothes. ¹⁸ ἀστράπτω, flash, gleam. ¹⁹ ἔμφοβος, terrified, frightened. ²⁰ κλίνω, cause to bend, bow. ²¹ μιμνήσκομαι, remember, recall.

Κατὰ Λουκᾶν 24:8

ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῆ τρίτη ἡμέρα ἀναστῆναι. Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ἡημάτων αὐτοῦ, καὶ 8 ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἔνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. Ἡσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία 10 Ἰακώβου, καὶ αὶ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αῖ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ἡηματα αὐτῶν, καὶ ἡπίστουν αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας 12 βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα: καὶ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ τὸ γεγονός.

Καὶ ἰδού, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῆ τῆ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ^{20} 13 ἀπέχουσαν ^{21} σταδίους ^{22} ἑξήκοντα ^{23} ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἢ ὄνομα Ἐμμαούς. ^{24} Καὶ 14

¹ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ² σταυρόω, crucify. ³ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁴ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁵ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁶ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁷ ἔνδεκα, eleven, 11. ⁸ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ⁹ Ἰωάννα, ας, ἡ, Joanna. ¹⁰ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹¹ φαίνω, shine, appear. ¹² ώσεί, like, about. ¹³ λῆρος, ου, ὁ, idle talk, empty talk. ¹⁴ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ¹⁵ τρέχω, run, exercise myself. ¹⁶ παρακύπτω, stoop to look, look. ¹⁷ ὀθόνιον, ου, τό, piece of fine linen, linen bandage. ¹⁸ κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²⁰ κώμη, ης, ἡ, village. ²¹ ἀπέχω, received, obtain. ²² στάδιον, οῦ, τό, stadia, length of a stadium. ²³ ἔξήκοντα, sixty, 60. ²⁴ Ἐμμαοῦς, ἡ, Emmaus.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:15

αὐτοὶ ὡμίλουν ^{1} πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων ^{2} τούτων. Καὶ 15 έγένετο ἐν τῶ ὁμιλεῖν ^{1} αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, ^{3} καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας ^{4} συνεπορεύετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀΦθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι 16 αὐτόν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὖτοι οὓς ἀντιβάλλετε⁸ πρὸς 17 άλλήλους περιπατοῦντες, καί ἐστε σκυθρωποί; ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ εἶς, ὧ ὄνομα 18 Κλεοπᾶς, είπεν πρὸς αὐτόν, Σ ὺ μόνος παροικεῖς Γερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῆ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα; 12 Οἱ δὲ 19 εἶπον αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, 3 δς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ^{14} ἐν ἔργω καὶ λόγω ἐναντίον ^{15} τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ: ὅπως τε 20παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ^{16} ἡμῶν εἰς κρίμα ^{17} θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν ^{18} αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ^{19} ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων 21 λυτροῦσθαι²⁰ τὸν Ἰσραήλ. Ἀλλά γε²¹ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν

¹ ὁμιλέω, converse, speak. ² συμβαίνω, come together, come to pass. ³ συζητέω, discuss, dispute. ⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ⁵ συμπορεύομαι, come together, travel with. ⁶ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁷ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁸ ἀντιβάλλω, exchange, discuss. ⁹ σκυθρωπός, sad, gloomy. ¹⁰ Κλεοπᾶς, ᾶ, ὁ, Cleopas. ¹¹ παροικέω, live a stranger, sojourn. ¹² ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹³ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁴ δυνατός, powerful, possible. ¹⁵ ἐναντίον, in the sight of, before. ¹⁶ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹⁷ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ¹⁸ σταυρόω, crucify. ¹⁹ ἐλπίζω, hope, hope for. ²⁰ λυτρόω, ransom, liberate. ²¹ γέ, indeed, at least.

Κατὰ Λουκᾶν 24:22

ἄγει σήμερον ^{1} ἀ ϕ ' οδ ταῦτα ἐγένετο. Άλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ήμῶν 22 έξέστησαν² ήμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι³ ἐπὶ τὸ μνημεῖον: καὶ μὴ εύροῦσαι τὸ 23 σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν⁵ ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὖρον οὕτως 24 καθώς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον: αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς, 25 $\Omega^{^{6}}$ ἀνόητοι $^{^{7}}$ καὶ βραδεῖς $^{^{8}}$ τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἶς ἐλάλησαν οἱ προφήται: οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν 26 αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, 27 διηρμήνευεν ο αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν εἰς 28 έπορεύοντο: καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο 14 πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες, Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς 29 έσπέραν έστίν, καὶ κέκλικεν ή ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. 30

¹ σήμερον, today, now. ² ἐξίστημι, amaze, be amazed. ³ ὄρθριος, early in the morning. ⁴ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁵ ὀπτασία, ας, ή, vision, supernatural appearance. ⁶ ὧ, Oh! omega. ⁷ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ⁸ βραδύς, slow. ⁹ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁰ διερμηνεύω, translate, interpret. ¹¹ ἐγγίζω, come near, approach. ¹² κώμη, ης, ή, village. ¹³ οὕ, where, when. ¹⁴ προσποιέω, pretend, regard. ¹⁵ πόρρω, far (away), far. ¹⁶ παραβιάζομαι, urge strongly, prevail upon. ¹⁷ ἐσπέρα, ας, ή, evening. ¹⁸ κλίνω, cause to bend, bow.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:31

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι¹ αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβῶν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν,² καὶ κλάσας³ ἐπεδίδου⁴ αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν⁵ οἱ 31 ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν⁶ αὐτόν: καὶ αὐτὸς ἄφαντος⁻ ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ 32 εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη⁶ ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν⁶ ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ 33 ὥρᾳ ὑπέστρεψαν² εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὕρον συνηθροισμένους¹⁰ τοὺς ἔνδεκα¹¹ καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι Ἡγέρθη ὁ κύριος ὄντως,¹² καὶ ὤφθη Σίμωνι. 34 Καὶ αὐτοὶ ἑξηγοῦντο¹³ τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῷ κλάσει¹⁴ τοῦ ἄρτου.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῷ αὐτῶν, καὶ λέγει 36 αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα 37 θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ 38

¹ κατακλίνω, make to lie down, recline. ² εὐλογέω, bless. ³ κλάω, break. ⁴ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ⁵ διανοίγω, open up completely, open fully. ⁶ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁷ ἄφαντος, invisible, disappearing. ⁸ καίω, burn, ignite. ⁹ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁰ συναθροίζω, gather, bring together. ¹¹ ἕνδεκα, eleven, 11. ¹² ὄντως, really, indeed. ¹³ ἐξηγέομαι, explain, describe. ¹⁴ κλάσις, εως, ἡ, breaking, fracturing. ¹⁵ πτοέω, terrify, scare. ¹⁶ ἔμφοβος, terrified, frightened. ¹⁷ ταράσσω, trouble, agitate. ¹⁸ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning.

Κατὰ Λουκάν 24:39

ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ἰδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, 39 ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι: ψηλαφήσατέ¹ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα² οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν³ αὐτοῖς τὰς 40 χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ ἀπιστούντων⁴ αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ 41 θαυμαζόντων,⁵ εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετέ τι βρώσιμον⁶ ἐνθάδε;⁻ Οἱ δὲ ἐπέδωκαν⁶ 42 αὐτῷ ἰχθύος² ὀπτοῦ¹⁰ μέρος,¹¹ καὶ ἀπὸ μελισσίου¹² κηρίου.¹³ Καὶ λαβὼν ἐνώπιον 43 αὐτῶν ἔφαγεν.

Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Οὖτοι οἱ λόγοι οῦς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ 44 πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῷ Μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς ταρὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς 45 γραφάς: καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Οὕτως γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν 46 χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῆ τρίτη ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ 47

l60 https://biblicaltext.con

¹ ψηλαφάω, touch, handle. ² ὀστέον, τό, bone. ³ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ⁴ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ⁵ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁶ βρώσιμος, eatable, suitable for food. ⁷ ἐνθάδε, within, here. ⁸ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ⁹ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ¹⁰ ὀπτός, roasted, baked. ¹¹ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹² μελίσσιος, coming from bees. ¹³ κηρίον, ου, τό, honeycomb. ¹⁴ ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ¹⁵ διανοίγω, open up completely, open fully. ¹⁶ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ¹⁷ συνίημι, understand, consider. ¹⁸ πάσχω, suffer, am acted upon.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 24:48

ονόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν άμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑ μεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. Καὶ ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω 48 τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς: ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῆ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἕως οὖ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ΰψους.

Έξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἔξω ἔως εἰς Βηθανίαν: καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ 50 εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτοὺν αὐτούς, διέστη ἀπ' 51 αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο ἐν τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτόν, 52 ὑπέστρεψαν ἐν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης: καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ 53 ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν θεόν. Ἀμήν.

¹ μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ² ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ³ μάρτυς, υρος, ό, witness. ⁴ καθίζω, seat, sit. ⁵ ἐνδύω, put on, clothe. ⁶ ὕψος, ους, τό, height, heaven. ⁷ ἐξάγω, lead out. ⁸ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ⁹ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁰ εὐλογέω, bless. ¹¹ διϊστημι, pass, part. ¹² ἀναφέρω, bring up, offer. ¹³ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁴ αἰνέω, praise.